

Vadászok és fegyverkedvelők lapja

4

magasles

Független Információs Havi

2004. január – II. évfolyam 1. szám

253 Ft

hungaro-ARMS KFT.
Hungary

**Steyr fegyverek
teljes választéka
raktárról***

263.250 Ft-tól

* képen extra kivitelű fegyverek láthatóak

www.hungaroarms.hu • info@hungaroarms.hu

Budapest, Székhelyi út 122 (06) 213-4458
Győr, Apáczai s. 14. (06) 228-875
Szigetszentmiklós, Rózsady u. 2. (06) 224-224
Kispest, Magyar ut. 28. (06) 224-477

A WEIDMANN KFT. a nyugat-magyarországi határ mentén, Vas, Zala, Veszprém és Győr-Moson-Sopron megyében, kb. 200 ezer hektáros területen főként nagyvadra vadásztat. Különösen gazdag e területek szarvas-, őz- és vaddisznó-állománya. Apróvadás vadászat tőlük mintegy

150-250 km-re lévő területeken lehetséges, de igény szerint Magyarország bármely területén, minden vadászható vadfajra szerveznek vadászatot. Lehetőség van egyéni, illetve kollektív vadászatra (vaddisznó-hajtóvadászat), de egy-egy időszakra szóló szerződés alapján ún. „csomag” vásárlására is (igény szerinti konstrukció kidolgozásával segítene elképzelései megvalósításában).

Részletes információ és árjegyzék a

www.weidmann.hu

internetes oldalon található.

weidmann@axelero.hu

VADÁSZATI LEHETŐSÉG!

Az ország egyik legszebb tájegységén, a Bükk-hegységben, vaddisznó egyéni és társas vadászati lehetőség „Vaddisznós” kertben.

Szabad területen egyéb vadfajok elejtése!

Szállás a területen található vadászházban!

További lehetőség: fotószafari, ijas vadászat.

Információ:

**„Várerdei” Kft., Gombás Sándor • Tel.: 30/933-2216
www.vadaskert.hu • e-mail: info@vadaskert.hu**

TÖKÉLETES VADÁSZÉLMÉNY REÁLIS ÁRAKON!

Elöljáróban

Tisztelt Olvasó!

A Magasles negyedik lapszámával egyben új évet is köszöntünk. A 2004-est. Terveink szerint ebben az évben a lap tizenkétszer, azaz minden hónapban megjelenik. A sok kedves olvasói tanácsot figyelembe véve, az elkövetkezendő esztendőben szeretnénk lapunk tartalmát még változatosabbá tenni, s emellett még több szakmai írást közölni. A későbbiekben a terjedelem további növelését is tervezzük, lehetőségeinkhez mérten szeretnénk több színes oldalon megjelenni. Magazinunkban továbbra is ingyenesen adhatók fel a magánjellelű apróhirdetések, és a következőkben is kedvüNKre böngészhetünk a különféle szaküzletek kínálatában.

A telefonon vagy levélben érkezett biztató szavak alapján Olvasóink nagy részének tetszését megnyerte a lap. Am azt sem tagadhatjuk, hogy több hiányolt témakört is megjelöltek. Ezek – vadászkuTYA, ballisztika, etika, vadászruha stb. – már részben vagy teljesen helyet kaptak lapunkban.

Továbbra is kíváncsiak vagyunk az Önök véleményére, hogy a Magaslest olyanná alakíthassuk, amilyennek Olvasóink szeretnék!

Ami sajnálatos és előre nem terveztünk, tervezhattunk vele: az új áfatörvény kimondja, hogy a havilapok forgalmi adója január 1-jétől 12-ről 15%-ra nőtt. A lap fogyasztói ára emiatt 8 forinttal emelkedett. MindamelletT bízom abban, hogy e néhány forintos áremelkedést el-lensúlyozza az eredetihez képest már most vastagabb és tartalmasabb Magasles. Hozzáteszem: a lap előfizetési díja az új évben sem változik!

Befejezésül pedig szerkesztőségünk és szakíróink jó-kívánságait tolmácsolom: a 2004-es évre minden Ked-ves Olvasónknak sok sikert és eredményt, kitartást és sok-sok eredményes vadászatot kívánok!

Tibor Szabó

Erről olvashat

A hónap vadja / Márok Tamás: Róka	5
Trófea / Dr. Hangay György: Trófeák, szemléltető példányok	8
Bemutatjuk / Vadász felnőttképzés	10
Vendégoldal / Dr. Kalotás Zsolt: Miért lett védett a vetési varjú?	16
Kuriózum / Halmágyi Takács István: Sajátos vadászati módok	18
Négy keréken / Detrich János: Télen sincs megállás	20
Erdőn, mezőn / Takács Szabolcs: Vaddisznónyomok	24
Márok Tamás: Érdekes találatjelzések	36
Pályázat / Katalin-napi kanok	26
Csaholó / Mirtse Áron: Ami a nagy könyvből kimaradt – Mióta léteznek magyar vadászkutyák?	28
Szabó-Tóth Péter: Néhány gondolat a vadászkutyák tenyésztéséről.	30
Vadászetika / Detrich János: Vadászetika – etikus vadászok	32
Háttér / Gógh Pál: Vaddisznók etetése	34
Mit eszik a róka, avagy egy elfeledett könyv margójára	46
Lőpor / Kovács László	
Cserélhető csövű tolvázások	12
Luxuspuskák	14
A hónap puskája: Sportvadászok választása	40
A hónap töltenye: Határkaliber	41
Az acélsörét diadala	43
Vadászmozaik	25, 33, 42, 45
Golyós puskák könyve	13
Az olvasó írja / Kevés a magyar vadász?	19
Ezt lőttem! – a Magasles havilap pályázata	23
„Ottfelejtett” töltényhüvelyek	23
Felhívás / Veszélyes üzem	35
Hetven vadászesztendő	39
Naptár / Január	44
Vadászpiac	47
Börze	55
Kedvezménykuponok	56
Terjesztő partnereink	57
Előzetes / Februári számunkból... ..	58

Róka

Márok Tamás

(Bagosi Zoltán felvétele)

Hosszú évtizedekig ő volt a mi kis csúcsragadozónk. Hát nem mókás egy 8-10 kilós állatot ilyen névvel illetni? Lehet, hogy mókás, de hát a ragadozók sorsa így alakult itt, a Kárpát-medencében. Valaha honos volt itt (és mára visszatelepült) a falkában zsákmány után járó farkas és a „láthatatlan” hiúz. Ám a még náluk is erősebb és rafináltabb „ragadozó”, az ember, saját igényei szerint alakította át a természeti környezetet. Sok erdőt kivágott, sok mocsarat lecsapolt, sűrű hálóban falvakat-városokat épített, messze hangzó harangszavú templomokkal, s ezeket egyre jobb utakkal kötötte össze, hogy azokon száguldozhasson különféle járművekkel, a szamártól a szuperexpresszvonatig. És ez bizony az említett négy lábú ragadozó uraságoknak nem tetszett, ezért úgy tűnt, végleg nyugalmasabb vidékek felé húzódtak.

A hiúz és a farkas azonban visszatért, s letaszította a rókát a csúcsragadozók képzeletbeli dobogójának legmagasabb fokáról. Pedig a vörös bundás ragadozó mindent megtett, hogy ott maradjon, fittyet hányt a civilizációnak. Az emberrel kapcsolatban valahogy így „vélekedett”: „Te falvakat építesz? Hát én akkor majd bejárok a házakhoz tyúkot lopni! Nagy halmokba hányod ki a szemetedet? Abból én még sok ehető falatot kiválogatok! Fácán, nyúl, meg pocok is ma-

radt elég! És nekem nem kellene nagy erdőségek, elég egy kis remíz vagy egy nagy búzatábla, abban is megkaparom alagútjaimat, amelyekben fölnevelhetem a fiaimat.”

A csúcsragadozó megjelölés a róka esetében annyit jelentett, hogy – nem volt nála nagyobb. (Kivéve persze a kétlábú ragadozót.) Ám ragadozóságának küldetését csak korlátozottan tudja teljesíteni, hisz a nálunk élő nagy, csülkös fajokat, a gímszarvast, a dámot, a muflont, a vaddisznót vagy az őzet nem tudja zsákmányul ejteni, ezért az ő esetükben nincs természetes szelektáló szerepe. No jó, esetleg az őzgidával vagy a fiatal vadmalaccal képes elbánni! Mindez a róka oldaláról viszont azt jelenti, hogy nem is függ annyira egyetlen vagy akár néhány zsákmányállattól. A hasznos apróvad mellett eszik házi baromfit, verebet, rigót, vadkacsát, pockot, egeret, szöcskét, ami jön. És természetesen rájár a dögre is, összeeszedi a sebzett apróvadat, a vadászok által a területen hagyott zsigereken pedig megosztozik a hollóval vagy a szarkákkal. Rossz hír a rókáknak, hogy az EU-szabvány szerint a zsigereket nemsokára tilos lesz kint hagyni a vadonban, be kell szállítani és „ártalmatlanítani”.

Volt idő, amikor a vadászok a rókát tüzzel-vassal irtani akarták, hogy minél kisebb kárt okozzon az apróvadállományban. Egy Békés megyei rókapoluláció-

ban végzett gyomortartalom-vizsgálat szerint a róka táplálékának megoszlása tavasszal és nyáron: 32% apró rágszáló, 32% nyúl, 25% énekesmadár és 11% egyéb. Ősszel és télen viszont 53% rágszáló, 20% énekesmadár, 11% nyúl és 16% egyéb. Persze, bólinthatnak kajánul a vadászok, hisz őszre már szinte az összes nyulat megették! Ez persze túlzás. Az azonban tény, hogy amikor április–májusban a rókaszüők csemetéiket nevelik, akkor a legkönnyebb zsákmányt a nyúlfiak és a fácáncsibék jelentik az örökké éhes kis Vukoknak. DR. NAGY EMIL ÉS DR. SZÉKY PÁL *Védett és vadászható vadfajaink* c. könyvükben (Nimród Alapítvány, 1995) azt írják: „*ahol igen kis létszámú róka él nagy területen, ott a mezei nyúl szinte teljesen eltűnik, ahol pedig a rókalétszám a fácán- és nyúlállomány létszámához igazodik, ott a kedvező szelekciós hatás folytán az apróvadállomány létszámingadozása viszonylagosan kiegyensúlyozott.*”

Az én személyes tapasztalatom az, hogy a szükséges szelekció biztosításához nem kell túl sok róka. Sokfelé vadásztam az országban, de ahol jó apróvadállomány él, ott rókával igen ritkán találok. Ahol viszont egy fácánhajtáson 3-4 vörös bundás is terítékre kerül (és ugyanennyi megmenekül), ott kevés a fácán és a nyúl.

Számoljunk csak egy kicsit! A róka napi táplálékszükséglete Nagy és Széky szerint 0,5-1 kg, azaz évente kb. 300 kg hús. Ha ennek éves átlagban 21,5%-a nyúl, akkor az 64,5 kg nyúlhúst jelent. Ez megfelel 16 kifejlett nyúlnak, de a tényleges szám magasabb, mert bizonyára van benne kisnyúl is.

Napjainkban nagy problémát jelent a rókaállomány megnövekedése. Állománybecslést nemigen végeznek, de a terítékadatok jól tükrözik a létszámot.

Rókatéríték Magyarországon

1969–1994.	24 933–34 039	évente
1995	32 767	
1996	36 106	
1997	33 536	
1998	41 702	
1999	44 668	
2000	54 678	

Vesztség, rüh, hármastejű galandféreg

A sok rókát teszik felelőssé az apróvadállomány megfogyatkozásáért. Ezt némelyek vitatják, mondván, sok róka csak ott tud megélni, ahol sok a fácán meg a nyúl, azaz bőven van táplálék. A rókaállomány megnövekedését pedig hajlamosak a vesztség elleni immunizáció számlájára írni. Mielőtt erről véleményt alkotnánk, érdemes meggondolni, hogy a járvány 1944–45-ben indult Lengyelországból, hazánkat csak a 60-as évek közepén érte el, de akkor még csak ször-

(Balogi Zoltán felvétele)

ványos esetek fordultak elő. Ebből nyilvánvaló, hogy a két világháború között, a magyar apróvad aranykorában ez a járvány nem tizedelte a rókaállományt. De még a 70-es évek gazdag éveiben sem volt meghatározó. Az immunizálási program helyességét sokan ma már ökológiai alapon vitatják, hisz az egy faj állományszabályozó fertőzését iktatja ki, ezért ez súlyos beavatkozás a természet rendjébe. A Tiszától nyugatra a fertőzés lényegében megszűnt, ami ott kétségtelenül a rókaállomány fölszaporodásával járt. Ugyanakkor a legutóbbi években, különösen a veszteségtől mentesített területeken, megjelent a rühösség, amely szintén halált, kinszenvedéses halált okozó betegsége a rókáknak. Ez a bőrbetegség elsősorban sűrűségfüggő, hiszen a fertőzés az állatok érintkezésével terjed. Ezt a betegséget egyébként a laikus is könnyen fölismerheti: elkésérítő egy-egy farkatlan, csupasz rókát látni, amely télen szó szerint megfagy. Kevésbé ismert és látványos új veszélyforrás azonban a hármastejű galandféreg nevű élősködő, amely szintén veszélyes az emberre.

Csalavér vadászata

A róka mindig is megragadta az emberek fantáziáját. *Ravasz* szavunk a finnugor együttélés korából származik, finn megfelelője – a *repo* – rókát jelent. A ravaszdi számtalan mesének is főhőse. Agyafűrt állatnak tartják, amelynek nehéz túljárni az eszén. A válóság ezzel szemben, hogy a róka értelmes, de nem intelligensebb a többi vadfajnál.

Amikor a vadgazdák a hasznos vad állományának védelmében rendszeresen kérik, hogy a rókaállomány létszámcsökkentésére engedjék meg a szelektív mérgezést, a füstgyertyázást vagy egyéb nagyüzemi módszereket, a természetvédők rendszerint azzal vágnak vissza, hogy a róka vadászható faj, tisztelt vadászurak-hölgyek, tessenek többet lőni belőle! Puskával azonban nem lehet a rókaállományt féken tartani.

Ám ez nem változtat azon, hogy a vadászok közül kevesen tekintik a rókát kívánatos zsákmánynak, kevesen vadásznak kifejezetten rá. Másképpen fogalmazva: kevesen szánnak rá időt, pénzt, fáradságot. Kár.

Igaz, a róka húsát nem lehet megenni, igaz, a bundája manapság kisebb értéket képvisel, ám a vadászata kivételes örömhöz juttathat. Sokan nem ismerik vadászati módjait, ezért talán nem árt számba venni néhányat.

Téli fácán- és nyúl-, illetve disznóhajtásokba gyakran kerül róka, azt meglőni mindig élvezet. Különösen, hogy a körből változatos praktikákkal igyekszik kimenekülni. Cserkelés közben is találkozhatunk vele. Ez azonban még nem rókaavadászat.

Egyik legsikeresebb elejtési módja lehet a dög hely vagy rókaszóró létesítése. Az alkalmas, rókajárta helyre kiszórt húsfalatok mellé jó eséllyel várhatjuk a rókát. Különösen tél végén, apróvadás területen lehet eredményes a rókahajtás. Kisebb nádfoltokban, sűrűben kereshetjük ragadozónkat, amely jól hajtható. Rossz széllel megmozdítva nagy eséllyel menekül előre a legközelebbi búvóhely irányába, s útját elállva puszkavégre kaphatjuk.

Rókára külön engedély alapján éjjeli lámpázással is vadászhatunk. Ez a módszer különösen ősszel–télben a tarlókon-vetéseken lehet eredményes, valamint nyár végén, amikor a süldőrókák kirajzanak, és tapasztalatlanul bámulnak a fénybe. Ehhez a vadászati módhoz a kis kaliberű golyós fegyver a legalkal-

masabb. A róka mind sörétes, mind golyós fegyverrel egész évben korlátozás nélkül elejthető.

Igen eredményes rókagyérítési módszer a kotorékozás. Április–májusban a szaporulatot kereshetjük a rókalukakban, a január–februári párzási időszakban viszont a szerelmes rókapárokat. Mindkét módszer alapja a jó kutya, előbbinél inkább a fogós terrier, utóbbinál a kitartóan ugató, a rókát kiugraszto tacsó.

A rókaavadászat magasiskolája a hívás. Ez elsősorban téli időben, holdfényes éjszakákon eredményes, amikor egércincogással vagy nyúlírással csalogathatjuk lőtávolságba az éhes vörös bundásokat. Tapasztalatom szerint a hívás főleg estefelé eredményes. Éjjel a rókák jóllaknak, reggel, hazafelé ballagva ritkán vonzza őket az újabb zsákmány.

Persze az sem mindegy, milyen hanggal hívunk. Gemenci fővadász kollégánk egy filmfelvétel kedvéért szeptemberben 5 méterre behívott egy rókát egércincogással. A kis buta szó szerint belefutott a kamerába. Mikor észrevette a tévedését, elugrott, és fejvesztve menekült. Vendéglátónk mosolyogva jegezte meg, hogy nyúlírással semmire sem ment volna, tekintve, hogy nyúl egyáltalán nincs az ártérben, s hangját a rókák nem ismerik.

Aki nem a nagy tróféáért vagy a húserért, hanem az élményért vadászik, a rókában nem fog csalódn.

(Vizúr János felvétele)

Trófeák, szemléltető példányok

Hangay György

Egy szépen kikészített trófea központi dísz lehet a vadászszobának, de akár egy könyvtárnak vagy természettudományos kiállításnak is. Egy állat jellegzetes fejtartását, tekintetét élethűen ábrázolni nem kis feladat, még a gyakorlott szakember számára sem. Mert hiába „adja magát” a bőr és a koponya, a kikészített gerezna, a kifőzött csont, de még az esetleg készen vásárolt, jól megmintázott műtest is csak élettelen anyag. A kellő szakértelemmel és művészi érzékkel felruházott preparátor feladata az, hogy lelket leheljen beléjük.

Hajdanában a szakmai titkokat hétpécsetes lakat alatt őrizték a preparátorok, féltékenyen vigyáztak, nehogy valaki ellopja egy-egy konzerváló formulájuk képletét, vagy bepillantást nyerjen a munkafolyamat néhány nehezebben kidolgozott részletébe. Misztifikálták ezáltal a szakmát, a kívül rekesztett laikus számára szinte varázslattá változtatták működésüket. Még az ifjú Széchenyi Zsigmond is abban a hiszemben adta fel a preparálást, hogy az csak a szakavatottaknak való, nem pedig egy fiatal gyereknek – mint ő – és házitanítójának, aki csak amatőr alapon űzte ezt a titokzatos mesterséget.

Egy Jónás Kálmán nevezetű fiatal preparátor nem így gondolkodott. Otthon és Németországban tanulta ki a szakmát, majd Amerikába vándorolt ki, s Denverben, 1908-ban önálló műtermet nyitott. Másfajta preparátorműhely volt ez, mint a többi, páratlan a maga nemében! Jónás Kálmán ugyanis nemcsak kliensei, hanem kollégái, esetleges riválisai számára is hajlandó volt dolgozni. A szokásos titkolódzás helyett a legnagyobb nyíltsággal tárta fel a szakma

minden csínját-bínját az érdeklődők előtt. Mindenmű kelléket, műszert, vegyszert készségesen árult más preparátoroknak is, sőt mi több, nagyüzemi módszerekkel előállított műtesteket úgyszintén, amelyekre „csak” rá kellett húzni a kikészített bőrt, s már kész is volt az anatómiailag minden szinten helytálló preparátum. A művészi nivót és az anatómiai pontosságot főként testvére, Jónás Lajos garantálta. E csodálatos tehetségű szobrász és állatpreparátor eredeti mintáiról készült másolatokat még ma is használják világszerte. Érdekeségként érdemes megjegyeznünk, hogy egy őzbek műtestet is, melyet még Eöry István, a Természettudományi Múzeum egykori főpreparátora alkotott, s később adott át Jónáséknak, valamikor az 1920-as évek táján. Jónásék a munkafolyamat minden részletét türelmesen elmagyarázták a konkuráló kollégáknak, kiből egykettőre üzlettársak, ügyfelek lettek. A Jónás fivérek – vagyis a Jonas Brothers cég – Coloman Jonas és Louis Jonas hamosan legendás hírnévre tettek szert. Cégük még ma is működik Denverben, ugyanabban a házban, ahol Jónás Kálmán megalapította. Jónás Lajos pompás állatszobrai az Egyesült Államok számos városának köztereit, állatkertjeit díszítik. Sok amerikaiak fogalma sincs, hogy ugyan ki is volt Rodin, de hogy ki volt Louis Jonas, azt biztosan tudják. S biztonsággal mondhatom azt is, hogy nincs olyan vadász Amerikában, aki ne ismerné a Jonas nevet.

Hozzá kell tennünk, hogy Amerikában a vadászat tömegsport volt már a XIX. században is. Míg Európában és Angliában helyel-közzel mindig a jobb módú emberek passziója volt, Amerikában szinte az általános műveltséghez tartozott (s tartozik ma is) a

fegyverforgatás és a törvényes keretek között zajló vadászat ismerete. Az ilyen jellegű ismeretek széles körű elterjedése nemcsak a Jónás fivéreknek, hanem egy másik amerikai szakembernek is köszönhető. Leon Pray levelező tanfolyamot hozott létre kezdő preparátorok számára, mely immáron vagy 80 éve működik. Jóformán alig akad olyan preparátor (amatőr vagy hivatásos) az angol nyelvterületeken, aki ne végezte volna el ezt a tanfolyamot, s ne mutatna büszkén a bekeretezett, cirkalmas diplomára dolgozószobájában! E sorok írója sem képez kivételt...

Ha a preparálás ilyen népszerű lett Amerikában, akkor ne csodálkozzunk, hogy a legtöbb modern munkamódszer, technika is onnan származik. A mai technikával dolgozó preparátor munkája talán egyszerűbb, mint a régieké, amikor mindent házilag kellett megteremteni. A műtesteket manapság már nem kell a koponya felhasználásával fából, gipszből, papírmásból egyenként készíteni, hanem a különböző méretű, stílusú formákból öntött poliuretán habból készültre lehet a finoman kikészített bőrt feldolgozni, kasírozni. Az üvegszemekben olyan óriási a választék, hogy szinte beleszédül az ember, amikor megpróbálja eldönteni, melyik is lenne a legmegfelelőbb.

Tulajdonképpen hogyan is készül egy fali trófea? A minőségigényes munka már a terepen kezdődik. A nyúzás mesterségét minden vadásznak illik tudni, ezért ezt nem is részletezem itt. A lényege ennek a műveletnek az, hogy elegendő bőrt biztosítsunk a preparátor munkájához. Nyúzás végeztével, fülek kifordítása, szemhéjak és az orr, valamint az ajkak felnyitása, illetve levékonyítása után tiszta sóval sózzuk a bőrt, majd másnap megint csak tiszta, friss sóval újrasózzuk. A pácolás és cserzés munkamenetét, módszereit majd egy más alkalommal részletesebben ismertetjük, egyelőre maradjunk csak annyiban, hogy ha erre nem kerül sor egyhamar, tároljuk a lesózott bőrt műanyag zsákban a mélyhűtőben. A só nem engedi majd, hogy keményre fagyjon, de a hűtőben nem is fog megpállani.

A koponyát, ha lehet, fagyasszuk le, mert így, hússal együtt pontos útbaigazítást ad majd a preparátornak a méreteket illetően. A nyak és a váll méreteit megadja a bőr, s a gyakorlott preparátor könnyen kiválaszthatja majd a megfelelő műtestet.

A szarv vagy agancs a koponyatetővel együtt a műfej tetejébe beépített erős falemezhez csavarozva, nagy agancs esetében üvegszálal műgyantával megerősítve kerül fel a műtestre. Az üvegszemeket legjobb közönséges agyagba ágyazva helyezni a műfej szemgödreibe. Az agyag lassan köt, s így marad majd idő a szemek végleges beállítására. A kikészí-

tett, de nem kiszáritott bőrt ragasztóval kasírozzuk a műtestre. Kezdjük az arcnál, s mindig csak annyi ragasztót kenjünk a testre, amennyit a következő egy-két mozdulattal be tudunk takarni a bőrrrel. Vigyázzunk, hogy a ragasztó ne szennyezze be a szőrzetet. Folytassuk a fej teteje, majd a fülek irányában, majd rögzítsük a bőrt néhány erős tűvel. Amint a bőr összeér a vágások mentén, kezdjük el a varrást. Legjobb a félkörbe, 50-60 mm hosszú, sebészeti, illetve bonctani tű ehhez a munkához, melynek vége nemcsak hegyes, hanem lapított, pengeszerű is. Használjunk erős lencsnát – sohase horgászszinórt (damil), mert az nyúlik, s a varrat szétnyílik majd száradáskor. A vágások bevarrása után vágjuk le a felesleges bőrt a hát, a vállak és a szügy körül, de hagyjunk annyit rajta, hogy a szélét a műtest mögé hajthassuk, kb. 3-4 centiméternyire, majd szöggel vagy kapcsológéppel rögzítsük (a műtest hátába erős falemez van ágyazva, mely jól megtartja a szögeket). Az akasztót is ebbe csavarozzuk.

A felakasztott preparátumot ezután gondosan megtisztítjuk a szőrzetten látható ragasztótól, agyagtól és minden más szennyeződéstől. Ezzel a montírozás első munkafázisa be is fejeződött.

Nagy külföldi preparátorüzemekben (főként Afrikában, az USA-ban és Kanadában), ahol gyakornok is dolgoznak, ezután már a „mesterek” folytatják. ▶

Akár fiatal rókából is lehet szép preparátumot készíteni.

A váltás gyorsan történik, hiszen a ragasztó megkötése előtt kell az arc és a szemek, a fülek részletezését befejezni. Erre általában egy-két óra jut, amire szükség is van, főleg a rövid szőrű fajok esetében. Ezeknél minden apró részlet látszik, nem úgy, mint pl. egy hosszú szőrű kecskénél vagy akár medvénél. A puha, finomra cserzett bőrt vékony, rozsdamentes tűkkel rögzítik, melyeket a ragasztó megkötése után eltávolítanak.

A bőr lassú száradása után a szemhéjak, az orr, esetleg az ajkak kisebb-nagyobb javításra, csinosításra szorulnak. Különböző műanyagokat használnak ma már leginkább erre a célra, de sok preparátor megmaradt az aránylag könnyen kezelhető viasznál. A cserzés közben elhalványult bőrszíneket és a javításokat finoman színezik.

Sok új dolgot is feltaláltak. Régebben, de még 15-20 évvel ezelőtt is, örökös problémát okozott a műtest bemélyedéseiben úgy megtartani a bőrt, hogy az száradáskor ne feszüljön fel, ne „doboljon”. Ezt megakadályozandó, a preparátorok különböző csirizeket, jó sok tüt és gipszidomokat használtak, gyakran gyenge eredménnyel. Ma a csirizt kétkomponenses, kimondottan erre a célra készített epoxy ragasztó váltotta fel, mely néhány órán belül, tehát száradás előtt, tökéletesen „megfogja” a bőrt, nincs többé felhólyagosodás, feszülés. Egy másik, aránylag egyszerűnek tűnő újítás, a fülek preparálása. Azelőtt a kifordított fülbőrbe fém, később pedig műanyag merevítő tettek, de ezzel is sok gond volt, megint csak a hólyagosodás, a száradás miatt. Ma szilikon gumit préselnek a kifordított fülbőrbe, mely megkötés után élethű, rugalmas fület alkot. A nagy fülű fajok (pl. nagy kudu) esetében epoxy gittet használnak, mely erősebb tartást biztosít.

Ha a preparátor csak szerény szobráskészéssel rendelkezik, különböző segédeszközök állnak rendelkezésére, melyekkel áthidalhatja esetleges nehézségeit. Ilyenek pl. a szemek és az orrlukák beállítását segítő sablonok.

De bármilyen óriási léptekkel is halad előre a technika, mindez nem tudja pótolni az elhivatottságot, a preparálást szívvel-lélekkel gyakorló ember alkotóképességét. A preparálás ötvöze az ipar és a képzőművészetnek, csak éppen nem márványt, bronzot vagy agyagot használunk, hanem bőrt, műanyagot és vegyszereket, hogy létrehozzuk alkotásainkat.

Az élethűen, szépen kikészített példány nem kizárólagosan vadásztrófea, hanem a természettudományos ismeretterjesztés szemléltető eszköze is kell, hogy legyen.

Sok vadász keresi azokat a helyeket, ahol tovább képezheti magát. Az otthoni olvasmányok a legtöbb esetben már nem elegendők, azokon tovább kell lépni. A leendő vadászok – akár felnőtt fejjel is – felkutatják a szakiskolákat, hogy megszerezzék a szükséges papírokat a vadászválaszhoz. Nézzük hát a kínálatból az egyik legismertebb iskolát.

Vadász felnőttképzés

A vadász szakképzésben hazánkban nincs túlkínálat, csak néhány iskola képviselteti magát, bár igaz, hogy ezekben minden szinten megtalálhatjuk a szükséges képzést. A választáskor természetesen érdemes odafigyelni a szakmai vizsgák követelményein túl, az egyéb elsajátítható szaktudásra, apró fortélyokra, amelyeket csak a tapasztalt szaktanárok képesek továbbadni.

Csongrád (Feketevár) a megye névadó városa. Két folyó, a Tisza és a Körös összefolyásánál fekszik: rendezett, sajátosan kellemes hangulatú kisváros, amely egyúttal a Diana Vadász-Felnőttképző Alapítványi Szakképző Iskola és Kollégium otthona. Az iskola feladatául tűzte ki a hazai vadgazdálkodás szakembereinek alap- és középfokú képzését és továbbképzését. Céljai között szerepel a jó felkészültségű szakemberek magas szintű képzése és az ember és környezetének tudatos védelme, ápolása. Az iskola olyan továbbtanulási lehetőségeket kínál felnőtteknek, amelyek az agrárágazatban, azon belül is a vadász-vadtenyésztés területén szakmunkás és erre ráépülő technikus képesítést adnak. Ez lehetőséget biztosít egy-egy jobb állás megpályázásában, de

egyéb elismerést és kiemelt szaktudást is nyújthat annak, aki elvégzi. Az iskola profiljába tartozik még a vadászpuskaműves és környezet- és természetvédő szakmunkások képzése is.

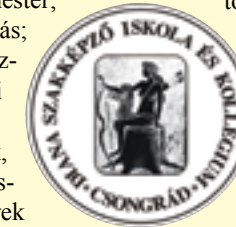
Az iskolában a következő szakmai képzések indulnak: vadász-vadtenyésztő szakmunkás; vadgazdálkodási technikus; vadász-vadtenyésztő mester; környezet- és természetvédő szakmunkás; vadászpuskaműves; ezüstkalászos gazda; aranykalászos gazda; mezőgazdasági vállalkozó; halász szakmunkás.

A hallgatók részére lehetőség nyílik, hogy a szakképzés mellett érettségi vizsgát is tegyenek. A tárgyi feltételrendszerek folyamatos fejlesztése az intézmény egyik legfontosabb feladata. Az oktatott szakmák vizsgáztatási jogával is rendelkező iskola munkáját a minisztériumok által kiadott Szakmai és Vizsgakövetelmények alapján végzi. A tanfolyamokat szakmai jártassággal rendelkező aktív dolgozók, pályát módosítani kívánók, a szakma iránt érdeklődők és munkanélküliek részére szervezik, mindamelllett, hogy a munkaügyi központok által támogatott képzéseket, átképzéseket

továbbra is nagyon fontos feladatának tartja az iskola.

A válogatott tanárokból létrejött oktatógárda biztosítja a szakmailag kifogástalan oktatást és képzést. Az elméleti oktatás mellett persze nagy hangsúlyt kap a gyakorlati képzés is, amelyet az iskola több munkahelyen old meg. Együttműködő partnerei hegyvidéki (nagyvadás), síkvidéki (apró-, ill. nagyvadás) vadásztársaságok, erdőgazdaságok, nemzeti parkok, vadtenyésztő telepek. A hallgatók ezen a területeken ismerik meg a szakmához tartozó különböző élőhelyek vadászati, vadtenyésztési, vadegészségügyi, vadgazdálkodási tevékenységeinek gyakorlati ismereteit. Ugyanakkor az iskola is jól felszerelt tantermekekkel, bemutató eszközökkel rendelkezik. A messzebről érkező hallgatók részére az iskolához tartozó kollégiumban biztosítanak kényelmes elhelyezést.

A minőségi munka kialakítása érdekében az iskola megszerezte az MSZ EN ISO 9001:2001 minősítést, ezt követően akkreditáltatta magát, majd megkapta a

Cserélhető csövű tolózárások

Soha korábban nem volt olyan nagy választék egyszerűen cserélhető csövű golyós puskákban, mint éppen manapság. Persze könnyen darabokra szedhető vadász ismétlőfegyvereket már az 1800-as és az 1900-as évek fordulóján több nevezetes cég is kínált tetemes felár ellenében, például az USA-ban a Winchester és a Savage, Angliában pedig a Jeffery & Co. Ltd.

Innen pedig csupán egyetlen határozott lépés, hogy ne csak egy, hanem akár kettő különböző kaliberű csövet is hozzáilleszthessünk a zártesthez. Ilyen csodálatos, kézi munkával összeállított Rigbyt magam is láttam. A két cső a rájuk szerelt előagyakkal, bajonettzáras megoldással került a helyére. Természetesen külön-külön. Az egyik űrmérete .275 Rigby volt, míg a másiké az erősebb vadra megfelelő .350 Rigby. Tökéletes kidolgozású, Mauser 98-as zárba készített fegyverként még használtan is megfizethetetlenül drága az átlagembernek. Hiszen minden egyes alkatrészt beépítés előtt alaposan megvizsgáltak, változtattak rajta, ahol szükségesnek látták, polírozták és kézzel rakták össze. Mindez rengeteg munkaidőbe került, amit persze a több mint tehető vevőnek kellett busásan megfizetnie. Tehette, nem is panaszkodott érte, mert így korának legjobb minőségű vadászpuskája került a birtokába.

Az 1980-as években jutottunk el odáig technikai-
lag, hogy immár az ilyen cserélhető váltócsöves golyós ismétlőkét számítógép vezérlésű gépeken is el lehetett készíteni, lényegesen gyorsabban, mint a régi márkákat, különösen, ha modernebb, egyszerűbb fogással éltek a tervezők. Ezek a korszerű golyósok sem számítanak éppen olcsónak, de azért vételárak nagyjából arányban áll a jobb keresetű nimródok pénztárcájával. Megvehető darabok. Nem csoda hát, hogy egy statisztika szerint Nyugat-Európában, ár-
kategóriáján belül.

az ilyen Blaser Modell R 93-ból adnak el legtöbbet a vadászboltokban.

No de miért vásárol az ember magának golyós puskát két, esetleg több csövel?

Mi értelme van ennek, hiszen egyidejűleg úgyis csak az egyik lehet rajta? Erre azt válaszolhatom, hogy feltétlenül az. Két okból is praktikus. Az egyik mellette szóló érv, hogy mivel a csövekhez ugyanaz a megszokott agyazás, elsütőszerkezet társul, nyilvánvalóan a nimródok egyszerűbb, kényelmesebb ilyenekkel vadat ejteni, mintha két-három különböző agyformátumú, billentyűt elsütő erejű stb. golyóssal kellene zsákmányolnia. No persze biztos lenne közöttük olyan, ami jól „passzolna”, de a másik vagy a többi már kevésbé. Ráadásul ugyanazon mintájában több puskát venni mindig lényegesen drágább, mint egyhez csak néhány különböző kaliberű csövet.

A másik igen hatásos argumentum, hogy egyre több kultúrállamban szabják meg a vadászok által vehető puskák felső határszámát. (Svédországban pl. személyenként maximum hat fegyvert szabad erre a célra tartani.) Viszont aki több kalibert szeretne megismerni, azokkal vadat ejteni, annak nyilvánvalóan valóságos megváltást jelent a – talá nem túl olcsó,

Blaser R 93

www.vadaszruha.hu

de elviselhető árú – szétszedhető puská. Hiszen a jog szerint, egyben logikusan bármennyi csövel együtt is csak egyetlen vadászfegyvernek számít. És ez így van rendjén, végre egy értelmes törvény, örülhetünk neki.

Ha szétnézünk öreg kontinensünkön, akkor láthatjuk, hogy a „fegyverdivat” lendületesen szárnyra kapta, magával röpítette a különböző módon megoldott cserélhető csövű vadászpuskák típusait. Pl. ott van a francia Unique Modell TGC, amelynek formatervezése kb. olyan mértékben tér el a német gyártmányoktól, mint mondjuk autók terén a Citroën a Volkswagentől vagy Mercedestől. Minden gyakoribb alapkáliberben készítik, a magnumok közül pedig 7 mm Remington Magnum és .300 Winchester Magnum űrméretekben kapható. Aztán említhetjük a német Sauer M. 202-t, sőt továbbfejlesztett változatát is, a M. 202 Take Downt, amelyhez többféle űrméretben vásárolhatunk különböző, kiváló minőségű csöveket. Ez egy nagyon frappáns szerkezetű golyós. Az alapkáliberben készültek egyetlen hátrányának a viszonylag nagy tömeget érzem, mivel vadászaton nem szeretek cipekedni. (Magnumoknál azonban cseppet sem jelent hátrányt, a lövéskor történő visszarúgási erőt mérsékli.) Ennél is jobbnak tartom az egyenes húzású tolózáras, szintén

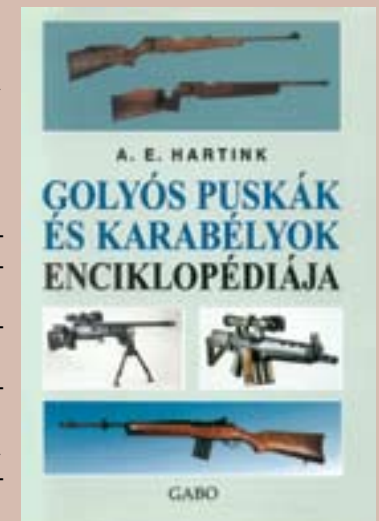
német illetőségű Blaser M. R 93-at, amely a .222 Remingtontól a 7x64-esen át a .375 Holland & Holland Magnum kaliberig sokféle csövel beszerezhető. Többféle változatban gyártják, pl. Offroad, Timber, Attaché stb. De a Heym M. SR21-es csöve is kicserélhető, ahogy a dán Shultz & Larsen M.97 DL Take Downé, a svájci Swiss Arms M. SHR 970-é, valamint svéd VO Vapen M. 1900 Take Downé úgyszintén, hogy csak felsorolásszerűen említsek néhány modellt napjaink szédültes választékából, amelyből alighanem minden ilyen ismétlőpuskát óhajtó személy megtalálhatja magának a neki tetszőt, megfelelőt.

A már nem gyártott, használtak között böngészve némi szerencsével találhatunk a virágkort alig valamivel megelőző Mauser Modell 66S-t, amely négy kaliber csoportban, 15 különböző űrméretben, teleszkópos rövidzáras szerkezettel készült hajdanán, illetve a nem kevésbé prima Blaser M. 84-et. Ezek a forgó tolózáras, közepagyatás ismétlők nagyszerű alkotások, bármelyiket merem ajánlani bárki-
nek, aki ezt a típusú vadászfegyvert keresi. No persze csak akkor, ha eleve több csövel kínálja a boltos, mert különben már nagyon nehéz őket utólag beszerezni.

K. L.

Golyós puskák könyve

Gyönyörű külalak és szerfelett gazdag belső tartalom jellemzi E. A. HARTNIK a GABO Könyvkiadó gondozásában megjelent *Golyós puskák és karabélyok enciklopédiája* c. könyvét. A fegyvertani irodalomban jártas olvasók előtt jól ismert holland szerző az első, kitűnően illusztrált fejezetben a lőfegyverek fejlődéstörténetét tárgyalja, a következőben fegyverzettechnikai ismeretek következnek, de szó esik karbantartásról és különböző lőszerkekről úgyszintén. Mindezek után találjuk a vas-
kos katalógust, amelyben a golyóspuskák korszerű típusainak többsége képen és szövegben bemutatva egyaránt szerepel. Fotóanyaga egyedül-
álló a maga nemében, hiszen Magyarországon korábban sosem jelent meg vadászfegyverekkel foglalkozó mű, amelyben több mint 400 színes fénykép-illusztráció található! A részletes, de cseppet sem unalmas műszaki leírások pedig a téma módfelett igényes feldolgozását jelentik. A magyar szöveg a fordító KISS TAMÁS és legalább ugyanolyan mértékben a szakértő KLACSEK GYULA hozzáértő munkáját dicséri.

Luxuspuskák

No de mi az a luxus vadászpuska? Legfőbb ismervük, hogy lehetetlenül drágák és nagyon jók. Pl. a modelljelzés ellenére nem tartozik ide az X. Luxus márkanevű közönséges gyári példány, mert ugyan valamivel jobb az ugyanazon gyár készítette átlagtól, de hol van az az igaziak, a rendszeren kézzel készí-

Olvasóim közül sokan tudják, hogy élek-halok a szép és jó vadászpuskákért. Ebben a cikkben három ilyenről esik szó, amelyek ugyan módfelett tetszenek, de anyagi helyzetemből adódóan soha egyik sem kerülhet a birtokomba. Alighanem vadásztársaim 99,9%-ába sem. Mert egész egyszerűen kifizethetetlenek számunkra – igazi luxuspuskák. Azoknak is a legjavából valók, ferlachi darabok.

tettek minőségétől (és árától)!

Ha történetesen hirtelenül valahol felbukkanna és – mondjuk három millió forintért – gazdát cserélne a szép emlékü gróf Széchenyi Zsigmond világlátott mindenés golyósa, az attól még nem lenne luxusfegyver, mert drágán jutott új tulajdonosához, hanem csak egy közönséges, ámbár eredeti gazdája révén híres 8 mm-es M.98-as Mauser, semmi több. Az ebbe a kategóriába

sorolhatók kidolgozásukat tekintve is csúcsminőségűek, többé-kevésbe manufaktúrális körülmények között létrehozott egyedi darabok. Legtöbbször rendelésre készülnek, az illető vadász testméreteihez, de ez nem alapvető követelmény. A leendő vevő persze dúsgazdag, máskülönben nem tudná kifizetni.

A híres londoni, ferlachi stb. fegyverműhelyek elsősorban ezekre a krózusokra alapoznak.

Valaki a ragyogó Holland & Hollandnál mondta volt, hogy az az ember, aki hozzánk betér, és az ár után érdeklődik, már nem is érdekes számukra vevőként. Persze ez még a cég két világháború közötti fénykorában történt, nem napjainkban, amikor is főleg a volt kommunista országok gazdasági szakemberei, maffiavezérek és vezető politikusok – olykor mindez egy személyben – képezik a vásárlóik igen jelentős részét. Ám ne legyünk igazságtalanok, hiszen világszerte renge-

teg szobor, festmény, egyéb műkincs csak a leggazdagabbak támogatásával létezik, ez vonatkozik a luxusfegyverekre is, amelyek ráadásul nem „öncélúak”, nem csupán lakások-kastélyok-paloták díszítésére szolgálnak önmagukért, szépségükért, hanem használati darabok. Ilyenek az alábbiakban képeken és fő technikai adataikat táblázatban mutató osztrák példányok is, amelyek a budapesti Kos Vadászboltban tekinthetők és vásárolhatók meg.

1558-ban alapította I. Ferdinánd császár (egyben magyar király) az azóta vadászpuskáiról méltán elhíresedett helyen a Waffewnerzeugung zu Ferlachot, amely hamarosan a nagy tu-

dású fegyverművesek városa lett. *Josef Just* neve az 1790-es feljegyzésekben tűnik fel először, s az ezzel jelzett, ma is többé-kevésbé manufaktúrális műhely azóta üzemel, készít exkluzív remekműveket. Az alkatrészek összeszerelése, illesztése, agyazás, felületi kezelés, mind-mind kézi munkával történik. Ez és a jó csengésű név drágítja meg termékeiket, emeli luxusszínvonalra a ferlachi Josef Just vadászpuskáit.

K. L.

	 Billenő-egycsővű golyós	 Bock-dupla golyós	 Dupla golyós, vízszintes elrendezésű csőpárral
Kaliber	6,5x57R	.222 Remington/ .30-06 Springfield	9,3x74R/9,3x74R
Csőhossz	660 mm	660 mm	660 mm
Teljes hossz	1100 mm	1100 mm	1080 mm
Tömeg	2,8 kg	3,3 kg	3,5 kg
Szerkezet	Kersten-reteszáras, egybillentyűs, francia gyorsítós	Kersten-reteszáras, kétbillentyűs, francia gyorsítós	Kétszeres alsó reteszelés, kétbillentyűs, francia gyorsítós
Agyazás	európai diófaból, pisztolyfogásos, bajor típusú pofadékos, vékony, szürke gumi agyaltalppal	európai diófaból, pisztolyfogásos, emelt hátú pofadékos, vékony, szürke gumi agyaltalppal	európai diófaból, pisztolyfogásos, emelt hátú pofadékos, vékony, szürke gumi agyaltalppal
Távcsőszerelék	patentlábás	patentlábás	patentlábás
Céltávcső	6x42 Zeiss Diatal Z	6x42 Swarovski Habicht	3-10x42 Swarovski Habicht
Egyéb	gazdag vadászvéset az oldallemezeken és más alkatrészein	gazdag vadászvéset az oldallemezeken és más alkatrészein	nincs oldalleméz, ízléses vésés a zártesten, a markolatrózsában ezüst lap tulajdonosának monogramja számára.
Ár	22 500 euró	32 000 euró	33 000 euró

Miért lett védett a vetési varjú?

Dr. Kalotás Zsolt

Ezt a kérdést már többen feltették az elmúlt két évben azok közül, akik kevésbé tájékozottak varjúügyben. A vetési varjú több szempontból is nevezetes faj. Köztudott, hogy a varjufélék a legintelligensebb madarak közé tartoznak. Az is tény, hogy a vetési varjú hazánkban egyike a legtöbb vitát kiváltott madárfajnak. A vita természetesen a szak-

A felvetés – ha belegondolunk – nem is volt alap nélküli az akkori kemikáliáktól mentes extenzív gazdálkodási körülmények között. Volt olyan gazda, aki elátkozta a fekete sereget, mert kiszedték kelő kukoricáját, mások pedig magasztalták, mert úgy vélték, a talajlakó kártevők fékentartásával a varjú megóvja a termelvényeket. HERMAN OTTÓ legismertebb művében, *A madarak hasznáról és káráról* című könyvében az „inkább hasznos” skatulyába helyezte, vagyis még ő, az Ornitológiai Központ nagy tekintélyű főnöke sem merte sem elítélni, sem felmagasztalni. Inkább így ír: „...a gazdák sokat beszélnek erre is, arra is a fekete varjáról, össze is kapnak fölötte...” Az első „varjúháború” a sajtóban a század közepéig váltakozó intenzitással zajlott, de elcsitultak, amikor a Madártani Intézet évkönyvében, VERTSE ALBERT közváltette példátlanul nagy vizsgálati anyagon nyugvó tanulmányát a vetési varjú táplálkozásáról és mezőgazdasági jelentőségéről. A tanulmány végkicsengése az volt, hogy a vetési varjúra a talajlakó kártevők elleni biológiai védekezésben az extenzív gazdálkodás körülményei között szükség van, még akkor is, ha a varjak alkalomadtán a tilosba tévednek, és károkat okoznak a termelvényekben. Ettől kezdve a vetési varjút a kímélendő fajok közé sorolták, sőt a hét kiadást megélt *Madárvédelem* című könyvben Vertse egyenesen a hasznos fajok között említi, és ugyanítt a következőkre buzdít: „Teremtjük meg a lehetőségét annak, hogy földjeinken a fogoly, a fűcán, ezek

sajtóban folyt, és nem is nálunk kezdődött, a hanem Németországból importáltuk a XIX. század végén, ahol akkor még több mint 300 ezer pár vetési varjú költött. A „varjúper” a XX. század első felében a mezőgazdálkodók között dúlt azon, hogy kártevőnek vagy a gazda önzetlen barátjának minősítsék-e a vetési varjút.

hiányában a vetési varjú megtelepedjék, mert ahol e három madárfaj valamelyike kielégítő számban jelen van, ott a legfontosabb mezőgazdasági kártevők elszaporodásától nem kell tartani.”

A vetési varjú megítélésével kapcsolatban új szelek akkor kezdtek fújni, amikor megindult a magyar mezőgazdaság intenzívebbé tétele, ami a monokultúrák kialakításával és a kemizáció általánossá válásával járt. Ez volt a „nagyüzemi fűcánkibocsátások” időszaka is, és ekkor kaptak hangot azok a vélemények, amelyek a vetési varjú szerepének az újraértékelését sürgették. Érdekes módon a második „varjúháború” már nem a mezőgazdák, hanem a természetvédők és a vadgazdálkodók között folyt. Az apróvaddal foglalkozók az állították, hogy a vetési varjú – hasonlóan rokonaihoz, a dolmányos varjúhoz és a szarkához – ragadozó életmódra tért át, ezért költőtelepeinek környékén nem lehet eredményes apróvad-gazdálkodást folytatni. A természetvédőknek a Vertse-féle vizsgálati anyag nyújtott kapaszkodót, de azt azzal söpörték le, hogy az adatgyűjtés egészen más körülményi feltételek mellett folyt. A vetési varjú ekkor már időszakos védelmet élvezett, gyérítését csak augusztus 15. és november 15. között a mezőgazdasági területeken engedélyezte a jogszabály. A hetvenes évek végén megkezdődtek az „újraértékelő vizsgálatok”, amelyek bár kimutatták, hogy a vetési varjak táplálékában az állati eredetű táplálék aránya vegetációs időszakban közel 20-30 százalékkal alacsony-

nyabb, mint a század első felében, de a vetési varjak feltételezett apróvadból okozott jelentős kártételét a nagyszámú gyomortartalom-vizsgálat sem volt képes alátámasztani. Kivilágolt azonban a táplálkozásvizsgálatokból, hogy az intenzív mezőgazdaság jelentősen csökkentette a mezőgazdasági területek „biológiai diverzitását”, azaz a rovarvilág faji sokféleségét, ezért a varjak kevesebb rovar zsákmányoltak, és nagyobb arányban fogyasztották a gazdasági növények magvait. Kiderült az is, hogy az alföldi védett területek közelében létesült varjúkolóniák a tavaszi hónapokban potenciális veszélyforrást jelentenek a szikeseken a talajon nyíltan költő védett madárfajok fészekaljára. Természetvédelmi – és nem vadgazdálkodási – szempontból tehát indokoltnak látszott a védelem feloldása – ami meg is történt –, sőt olyan hatékony módszer kidolgozása is, amely megfelelő szelektivitással rendelkezik, azaz nem veszélyezteti a védett állatfajokat. Ekkor dolgozták ki Fácánkerten az F-1 fantázianéven megismert varjúirtó szert, amely olyan késleltetett hatású hatóanyagot tartalmazott, amely alacsony koncentrációban tojás-csalétekbe injektálva alkalmasnak bizonyult a vetési varjak hatékony mérgezésére, miközben emberre és a vadon élő állatfajokra (a varjufélék kivételével) teljesen veszélytelen volt. Az országos mérgezések 1980-ban kezdődtek el, amikor a költő vetési varjú állományunk 713 kolóniában 254 ezer pár volt. A mérgezések hatékonyságát jelzi, hogy a következő – 1984-es – felmérés alkalmával már csak 417 fészektelepet tudtak számba venni az országban, amelyen 119 ezer pár vetési varjú költött. A varjak elleni hadjárat intenzitásából a későbbiekben sem sokat vesztett, ezt igazolta egy 1996-os felmérés, amely alapján már csak 30-35 ezer vetési varjú fészkel hazánkban. Laikusok között a vetésivarjú-állomány nagyságának megítélésében nagy szerepe van a szubjektívitásnak, sokakat megtéveszt a vetési varjú társas életmódja. A hazai állomány a zaklatások hatására rohamosan ur-

banizálódott, beköltözött a lakott területekre, ahol ugyan „szem előtt van”, de ott védettséget is élvez, hiszen a lakott területeken vadászni és mérgezni is tilos! Megtévesztő az is, hogy az ősztől tavaszig tartó időszakban a Kárpát-medencében állomásozik a kelet-európai síkságon fészkelő vetési varjak jelentős része, ami a becslések szerint több millió is lehet. De a vendégvarjak sem a természetvédelemnek, sem a mezőgazdaságnak, sem pedig a vadgazdálkodásnak nem okoznak különösebb gondot, legfeljebb táplálék-konkurrensei az apróvadból és a védett madárfajoknak, vagyis állománycsökkentésük különösebben még gazdasági okokból sem indokolható. A gyűrűzések adatai alapján ugyanakkor ezek a vendégmadarak márciusban kivétel nélkül visszatérnek költőhelyeikre, nem gyarapítják a magyar állományt. Ez a felismerés győzte meg az állami természetvédelem döntéshozóit arról, hogy be kell szüntetni a vetési varjak irtását, máskülönben a hazai költőállományt a kipusztulás veszélye fenyegeti! Intő példa volt, hogy Németországban 1986-ban az „Év madarának” azt a vetési varjút választották, amelyet egy évszázaddal korábban még tüzzel-vassal irtottak ugyanott. Hogy a vetési varjú 2001-ben újra a védett fajok közé került, abban nagy szerepe volt annak, hogy a fészektelepein megtelepedő társfészkelő madárfajok állománya is csökkenő tendenciát mutatott. Különösen a fokozottan védett kék vércsék sínyelték meg a varjútelepek fogyatkozását, állományuk 20 év alatt harmadára, 800 párra csökkent. A kutatók kimutatták, hogy a telepes fészkelési mód a kék vércse költési sikerében jelentős eredményt, fészkenként 1 plusz fiókát jelent, a magányos fészkelőkkel szemben. A közelmúltban megjelent 13/2001 (V. 9.) KöM miniszteri rendelet a vetési varjút ismételten védetté nyilvánította. Ma már látszódnak is az első eredmények. A vetési varjak hazai költőállománya enyhe növekedést mutat, ami a veszélyeztetett kék vércsék szempontjából is mindenképpen biztató jel!

(a szerző felvételei)

Sajátos vadászati módok

Halmágyi Takács István

A minden társas vadászatot kötelezően elmesélt vicc szerint a lőszerből kifogyott kárpáti vendégvadászt azzal vigasztalja kísérője, hogy puska nélkül, baltával és kutyával is lehet medvét zsákmányolni. A módszer egyszerű – magyarázza – A kutya felkergeti a medvét a fára, a kísérő utánamászik és lerázza, a kutya elkapja a földre huppanó medve herezacskóját, és az így harcképtelenné tett dörmögőt a vadász agyonüti a baltával. De a legfontosabb – hangsúlyozza a kísérő –, hogy ha nem a medve esne le a fáról, hanem ő, a vadász, azonnal üsse agyon a kutyát! Bár nem valószínű, hogy ilyen módon ejtettek már el medvét, a világ különböző tájain a helyi körülményekhez és a vadak tulajdonságaihoz alkalmazkodva igen sajátos vadászati módok alakultak ki.

Mormotavadászat mongol módra, jakszór pomponokkal

A mormota, vagy ahogy mongolul hívják „tarbagan”, igen nagy számban él Mongóliában. Üregi nyúl méretű rágcsáló, amely a sziklás földre vájt mély odúban él. Vadászata nemzeti sportnak tekinthető, mert hasznos hajt: prémjét értékesítik, húsát megeszik. Egy tarbaganvadász hajnaltól napnyugtáig akár 20-40 állatot is elejthet. A mongolok 0,22-es kispuskával lövik a mormotát, amelyről tudni kell, hogy nem megy messze odúja bejáratától, és még halálos lövéssel is oda igyekszik vissza, ha pedig be tud ugrani, oda a zsákmány, mert onnan ugyan ki nem ássa senki. Ezért csak a fejlövés jelent biztos sikert, de az ütött-kopott, fél évszázados, rozsdamarta málekeverőkkel ez nem könnyű dolog. A vadászat vagy hosszas lesben állás után messziről leadott precíziós lövéssel történik, vagy tánc segítségével próbálnak az állat közelébe kerülni.

Ez utóbbi módszer a tarbagan kíváncsiságára alapoz. A vadász sapkát húz, melyen két hóféhér, jak-

szórból készített pompon billeg. Jobb bokájára is jakszór pomponot köt, jobb kezébe is ilyet fog, ez vagy húsz centis bőrszíjon fityeg. Ütött-kopott, nyílt irányzékos leventepuskája a hátán.

Furcsa tánc lépésekkel indul a kiszemelt mormota felé, fejét billegtetni, hogy sapkabojtjai repkedjenek, kezében a szíjra kötött jakszór bojtot forgatja maga előtt. Néhány lépésenként megáll, helyben billegtet és forgat, majd indul tovább. A kiszemelt mormota kíváncsian bámulja a sosem látott jelenséget, két hátsó lábára áll, első lábával pofácskáját dörszöli. Mikor a vadász kellő közelségbe ér, lassan hasra fekszik, közben jobb lábát feltartja, és csóválja a rajta repkedő bojtjal. Fektében megcélozza a tarbagant, és lö. Ha pontosan, megvan a zsákmány. A módszer – talán furcsán hangzik, de – működőképes, nemcsak végignézni volt szerencsém, de ki is próbáltam.

Az elejtett mormotát meg is eszik, jellegzetes helyi fogás a szőrében sült tarbagan.

Ehhez az állat fejét levágják és a bőrében hagyott mormota zsigereit a nyaknyíláson át pucolják ki, meglehetősen felületességgel. Az üregbe visszagyö-

(a szerző felvétele)

www.vadaszruha.hu

möszölik a belsőségeket, ezután só, birkahúsdarabok (hiába, Mongóliában még a mormotát sem eszik egy kis birkahús nélkül...) és kövek kerülnek. Ezután a nyakat vasdróttal jó szorosan megkötik, és az állatot a parázsba dugják. A jelenlévők körbeülik a tüzet, időnként kiveszik a mormotát a parászból és a rászenesedett szőrt-bőrt lekaparják, majd visszateszik, hadd süljön. Azt a másfél-két órát, amíg a sült elkészül, részben beszélgetéssel töltik (a mongolok bármikor, bárkivel, bármennyit tudnak beszélgetni), részben vodkaiivással, mert az ivás szintén nemzeti sport arrafelé.

Mikor a tarbagan megsült, és minden jelenlévő akkurátusan berügött, következik a szintén szertartásos étkezés. Kioldják az állat nyaknyílását összeszorító drótot és a bent képződött folyadékot kitöltik, majd

megisszák. Várakozással ellentétben egyszerű húslé, és fogyasztható. Ezután kiveszik a tűzforró köveket az állat belsejéből, amit tenyérben szorongatnak, és egymásnak adogatnak, amúgy csöncsön gyűrűsen. Ez állítólag erősíti a csuklót. Lehet, a tenyeret biztosan égeti. Virtus dolga, hogy minél tovább tartsa kézben az ember. Most következik a bennfőtt birkadarabok és a visszarakott belsőségek – szív, máj, tüdő – elfogyasztása, végül a főzőedényként is szolgáló mormotát eszik meg. Ennek szegénynek kicsit égett, sokkal jobban pörkölt szőr íze van, de hát ez a helyi folklór. Az étkezésre szánt állat kiválasztásánál célszerű az elővigyázatosság, mert a mormotaállomány jelentős hányada pestissel fertőzött.

A recepthez jó étvágyat, a mormotavadászatához egy tarisznyára való tarbaganfekéltiát kívánok!

Az olvasó írja

Kevés a magyar vadász?

Már régóta terveztem, hogy családostul megnézzük Sárpentelén a Széchenyi-emlékkiállítás. Sárpentele Széchenyi Zsigmond nagyszüleinek volt a lakóhelye, vadászírónk is sokat vadászott a penteleai erdőben. Nincs magyar vadász, aki ezt ne tudná!

Vasárnap délután – Székesfehérvárról 10 perc – autóból ültünk, és keresgélünk a faluban. Az egyetlen élő hely a kocsmá volt, megálltunk hát. A kocsmárosnő nagyon kedves és szolgálatkész. Kiképzett egy tizenöt év körüli fiúnak, aki a biciklijére pattant, és mutatta az utat. A faluház előtt álltunk meg, az udvar gaz – és itt-ott mezei virágok – borították, belül az épület csupasz, néhány ütött-kopott széken kívül semmi. Rossz előérzettel vártam, hogy kinyíljon az emlékszoba ajtaja ... de nem nyílt (talán jobb is?). Egyik kulcs sem nyitotta, pedig a fiú visszakarikázott egy újabb kulcsosomóért is.

– Jöjjenek vissza máskor! – mondta – hátha addigra meglesz. – Jó... – válaszoltam.

A faluházzal közös udvar túlsó végén – kerítés nem választja el – egy gondozott kúria áll, látszik, hogy vadászé. A fiú, aki mindvégig nagyon kedves volt, elmondta, hogy egy németé. Hátrébb sétálva az udvarban – dobbant a szívem! – megpillantottunk egy szobrot. Mégiscsak törődik ez a falu!

– A német állította – ábrándított ki a fiú.

Ahogy közeledtünk a szoborhoz, dühös kutyaugatás hangzott. A kúria házörzőjének gazdája – biztonsági őr – megnyugtatóan. Négyéves Fruskámmal – ő is tudja, ki volt Széchenyi Zsigmond – szedtünk egy csokor mezei virágot, és az égre pillantva – remélem, te tudod, Zsiga bácsi, hová tették az emlékszobád kulcsát – letettük a szobor talapzatához.

Nem tudom, ki az a szoborállító német, de NÉMET! Talán magyar is. Ha nem, én most magyarrá fogadom! Egy németmagyar tud szobrot állítani!? Kevés a magyar vadász? De nemcsak siránkozni akarok. Én nem tudom – nem is akarom tudni –, hogyan kell egy alapítványt csinálni, de szeretnék tenni valamit. Aki hozzám hasonlóan gondolkodik, keressen meg. Van egy szobrász barátom Sárbogárdon – Huszár Péter –, őt fogom megkérni, a penteleiek pedig biztosan beleegyeznek, hogy a faluház udvarán lekszálljam a gázt, és felállíthassuk a mi szobrunkat.

Székesfehérvár, 2003. november 21.

Marth Béla
magyar vadász

8000 Székesfehérvár, Borszéki u. 69.

E-mail: marth@freemail.hu

Tel.: 20/9363-273, 22/311-093

Télen sincs megállás

Detrich János

Vadászember számára a tél nem farkodik a munkával. Akár a meleg őszi napsütésben, most is a terület járjuk, de micsoda különbség, barátom! Más ez a világ most, hétköznapi csodáival számunkra mégis kedves.

Ha szikrázó napsütésben olvasgatjuk a szűz hóba írt történeteket, ha százezernyi jégzilánkot vág arcunkba kárörvendő kacagással a szél, miközben szénával töltjük meg az etetőt, azért ott van a mi helyünk.

A megbízható jármű ilyenkor talán a legfontosabb. Emlékszünk a tavalyi itéletidőre? A világtól napokra elzárt helyeket csak terepjáró kocsival lehetett elérni. A vadetetők ellátását sem tudtuk e nélkül megoldani, hiszen a kisebb kocsik számára az egyszerű erdei utak is járhatatlannak bizonyultak, hozzáteszem, voltak, akiknek az egyszerű városi utak csapdáiból is egy terepjáró vonatkozójele jelentette a szabadulást.

Azt hiszem, tavaly is átértékelték néhányan a téli autózásról alkotott fogalmaikat, és lesznek az idén is, akik először tapasztalják meg a műfaj szépségeit. Az ő kedvükért is érdemes újból sorra venni a téli autózás, még inkább a terepezés néhány kérdését.

Korábban nem egyszer hangsúlyoztam a megfelelően kiválasztott gumiabroncs meghatározó jelentőségét. Téli útviszonyok között ennek fontossága hatványozottan jelentkezik. A négykerékű hajtás hatékonysága még szilárd burkolatú úton is elvész normál utcai vagy lefutott terepgumi használatával, főképpen, amikor az utat vastag, laza hóréteg vagy kásás hó borítja.

Nem mindenki számol azzal a jelenséggel vezetés közben, hogy a négykerékű hajtás sajátosságaként – típusonként eltérő mértékben ugyan – egyszerre je-

lentkezhetnek az alulkormányzott és túlkormányzott tulajdonságok. Hosszas magyarázat helyett ez magyarázat annyi jelent, hogy kanyarvételnél a jármű elje és hátulja is kifelé sodródik. Néha megfigyeltem a városi terepjárózás élvezetétől megrészegült delikvenst, amint fordulás közben a járdaszegélynek csapódott kocsik kicsorbult alufelnijét nézegetve erősen vakargatta a feje búbját, arcán még a meglepett értetlenség nyomaival.

Az igazi érdekességek persze csak akkor kezdődnek, amikor letérünk az aszfaltról. Mindenki figyelmébe ajánlom a következő mondatot: a hó mindent eltakar. Így például a vékony jéggel fedett gödröket, árkokat, amelyekbe kellő helyismerettel nem rendelkezve belefuthatunk. A hóval fedett utakon nem tűnik fel eléggé a keréknyomok mélysége sem, túl mély keréknyomba tévedve az elakadást vagy a futómű sérülését kockáztatjuk. Előfordulhat, hogy fagyponthoz közeledve a hó megmarad, az alatta lévő sár azonban nem fagy meg, s mire a vezető észbe kap, már egy tekintélyes dagonya közepén találja magát. Kellő körültekintéssel, figyelemmel és tapasztalattal az ilyen kellemetlenségek természetesen megelőzhetők. Amit viszont szinte lehetetlen előre látni, az a hanyagságból, véletlenül vagy éppen szándékosan

a terepen hagyott, hó alatt megbúvó kártékony holmikkal való találkozás. Ilyen a szétszórta szemét közt található törött üveg, a teherautóról lehulló ócskavas, vagy az érthetetlen módon sehonnán sem hiányzó fogas borona, természetesen foggal fölfelé fekvve. Gondolkodtak-e már azon, hogy egynémelyik vendéglős vajon mihez kezd a felgyülemlött vissza nem váltható üvegek tömegével?

De ne kombináljunk feleslegesen. Tény, hogy sokszor le kell térnünk a járt utacról a legnagyobb hóban is. Aki a rábizott területet télen-nyáron járja, és ismeri, mint a tenyerét, azt nehezen éri ilyesfajta meglepetés, így itt a megszívlelendő jó tanács inkább azoknak szól, akik ritkábban, alkalmatosan hagyják el az általuk is jól ismert utat.

És akkor se előre, se hátra...

Lássuk, mit tehetünk, ha elakadunk, ami nagy hóban bizony könnyebben előfordul, mint bármikor. Gyakorlatilag mindazt megtehetjük, mint amit sárban tennénk, és ennél még egy kicsivel többet is. Egyenetlen, de szilárd talajon nem tudunk tovább haladni, ha a kocsink egyik kereke kipörög. Sokszor azonban csak egyetlen métert kell előre- vagy hátramozdítanunk a járművön ahhoz, hogy lendületet véve magunk mögött hagyhassuk a kritikus szakaszt. Lehet, hogy hihetetlen, de gyakran egy ember ereje is elegendő ehhez, csak éppen senki nem gondol arra, hogy egyedül kezdje tolni az elakadt kocsiját. Ne felejtjük azonban, hogy a hó nem fogja meg úgy az autót, mint a sár, így van esélyünk a saját keréknyomunkba visszatalálni a kocsit addig a pontig, ahol nagyjából egyforma nyomással éri a talajt mind a négy kerék. Ezt megtehetjük egy erős, egyenes ág segítségével, amelyet valamelyik keréknek vagy a lökhárítónak feszítve egykarú emelőként használunk, de alkalmas a már emlegetett hosszú kötél is csigával kiegészítve, a csigát ilyenkor a kocsihoz rögzítjük. Ha ezek a segédeszközök nem állnak rendelkezésre, akkor még jól jöhet a kerék alá dugott pokróc is.

Végül gondoljunk arra is, hogy a hóban elakadt járművet szinte bármilyen irányba húzhatjuk, oldalra is, amennyiben a növényzet vagy tereptárgyak engednek. Valóban volt rá példa, hogy az útról fák közé csúszott kocsit hosszstengelyére merőleges irányban rántottuk vissza, és még csak nem is erőlködöttünk sokat.

Akivel ez a legritkábban fordul elő...

... az a Lada Niva gazdája. A 2002. év eladási eredményei alapján a típus az ötödik helyet foglalja el hazánkban. Hosszú ideje tartó hallatlan népszerűségének okai röviden: tartós, strapabíró, olcsó fenntartású. Ismerőseim között nem egy van, aki már har-

madik – negyedik Niváját nyüvi. Nézzük hát, milyen is „Ő”.

1975-ben mutatkozott be az oroszországi Togliatti autógyárban készült modell. Maga az üzem a hatvanas évek végén jött létre az év autója címet 1966-ban elnyert FIAT 124-es típus licenc alapján történő gyártására. A város melletti hegyről Zsigulinak elnevezett autó első példánya 1970-ben gördült ki a gyárból. Az öt évvel később elkészült Niva viszont már az utolsó csavarig orosz fejlesztés eredménye volt. A maga idején magas műszaki tartalommal bíró terepjáró lényeges tulajdonságai a következők: önhordó karosszéria, elől-hátul spirálrugók, állandó összerékhajtás, független első felfüggesztés. A hajtáslánc és a futómű eme sajátosságainak köszönhetően egy kiváló terepező képességű kocsit sikerült építeni, amely megjelenése idején külsejével is magára vonta a figyelmet – gondoljunk csak az akkoriban még megszokott kissé háborús fizimiskájú GAZ 69-esekre. Belső tere egy személyautó kényelmét kínálta, fűtésrendszere pedig egy szaunát is megszégyenített volna.

Az eredeti változat 1,6 literes benzines motorjának üzemanyag-ellátását porlasztóval oldották meg. Ez az erőforrás olyan extrém fogyasztási eredményeket volt képes produkálni, hogy talán jobb, ha a számokat eltitkolom, attól tartok, el sem hinnék. Mindenesetre akik annak idején tankolni jártak vele, tán még most is beleborzonganak a gondolatba. 1994-ben jelent meg az 1,7 literes motor, amelynek táplálásáról hamarosan központi injektor gondoskodott. E változtatásokat követően a teljesítmény valamelyest növekedett (80 LE), a fogyasztás pedig elfogadható mértékűre csökkent. Ebben az időszakban készültek az első gyári dízelek is, orosz vagy francia gyártmányú motorokkal.

A Niva külső megjelenését tekintve nem szenve-

dett jelentősebb változásokat eddigi története során. A nyugat-európai exportra készült sorozatoknál alkalmazott „dizájn” esztétikai jellegű volt: egy kis dízscsík, egy kis krómfelni, egy kis tetőtartó, a jól bevált műszaki részletekhez a tervezők nem nyúltak.

Fejlesztések azért történtek, napjainkban már hozzáférhető az ötajtós és a pick-up változat, méghozzá a hazai importőrök útján is.

Tapasztalatok...

A mindennapi használatban jelentkező „fogyatékoságok” egyike a kétajtós kivitel, amennyiben természetes vagy idősebb utasnak kissé körülményes a hátsó ülés megközelítése. A csomagter szűk, de a tetőcsomagtartó, a rajta elhelyezett zárható koffer segít a gondokon, ha egyáltalán szükséges, hiszen nem jellemző, hogy a Niva öttagú családot visz nyaralni. Az aggasztóbb problémák a motortérnél kezdődnek. Az olajsztint csökkenése vagy enyhe füstölés indításkor a szelepszár szimmeringek, a halk morgás a motor elejéből pedig a vezérműlánc és fogaskerekeinek kopását jelzi. Ezek javítása nem különösebben költséges, egyemberes javítást és egynapos kiállást igényel. Ha persze már műhelyben áll a kocsi, érdemes alaposan átnézni alul-felül. Olajsztint ellenőrizni a váltóban, differenciálban, az első futómű gömbfejeit, a kormánymű segédírányító karokat, a féltengelyek porvédő gumiharangjait végignézni, és a szükséges javítást, cserét mihamarabb elvégezni. A néhány egyéb előforduló hibalehetőség közül megemlíthető, hogy a régebbi darabok rosszul tűrik az ólommentes

üzemanyagot, ezen segíthet némi adalék. Általában jellemző a gyújtáselosztó beázása, ezen a szigetelés, valamint a minőségi szilikonkábel használata segít. A kuplungba, váltóba jutó sarat nem tudjuk kiküszöbölni, ennek következményeivel „együtt kell élnünk”. Az erőátvitelből érkező zajokat ezért ne hagyjuk figyelmen kívül.

Néhány szót még a javításokról. A Niva népszerűségének egyik oka, hogy a szükséges alkatrészek olcsón és szinte mindenütt beszerezhetők. Lehetőség szerint ragaszkodjunk a megbízható forrásból származó gyári darabokhoz, ez talán csak az aszfalton hihetetlenül zajos gumibroncsokra nem vonatkozik. A Lada Niva annak ellenére, hogy lassan harmincéves konstrukció, megállja a helyét napjaink szuperterepjárói között, amint ezt kitűnően jelzik a már bevezetben említett eladási statisztikák is.

Beküldés: folyamatosan.

Elbírálás: Havonta egyszer, az addig beérkezettek közül választjuk ki a szerkesztőség a legjobbat.

Pályázati feltételek: Bármely hazai hivatásos és sportvadász által beküldhető hazai vagy külföldi vadászati élmény leírása, beszámolója és legalább egy hozzá kapcsolódó fénykép. Érdekes tör-

Ezt lőttem!

a Magasles havilap pályázata

téneteket, kalandokat, izgalmas vadászszakmányokat, útleírásokat várunk. Előnyben részesülnek azok az írások, amelyből tanulhatunk, illetve amelyek sok infor-

mációt, ötleteket tartalmaznak. A pályázó hozzájárul ahhoz, hogy írását és a hozzá tartozó képet a Magasles c. lapban közlétegyük.

Díjazás: könyvjutalom.

Beküldési cím: ProFo-Kiadó Kft., „Ezt lőttem!”, 1052 Budapest, Fehér Hajú u. 8–10. II/7.

Információ: 1/4-111-111, info@magasles.hu

„Ottfelejtett” töltényhüvelyek

Egy kedves olvasónk – levele alapján minden bizalommal elkötelezett, lakóhelye környékét jól ismerő természetbarát – szép mennyiségű üres töltényhüvelyre akadt egy kis tó mellett. Valószínűleg az

Elsőként is le kell szögezmem, hogy meggyőződésem szerint csak egyedi esetről van szó, valamirevaló vadász gondosan ügyel arra, hogy „ne hagyjon nyomot”. A természet tisztaságának megőrzése alapvető kötelességeink közé tartozik. Hosszú évek tapasztalata alapján állíthatom, hogy a nevelt kaesa vadászatakor mindenütt külön felhívják a résztvevők figyelmét az üres töltényhüvelyek gyűjtésének módjára, a löllások mellett e célra elhelyezett edény található, a vadászat befejeztével pedig ezt összegyűjtjük, a löszeres dobozokkal együtt. Ha néhányan kimennek esti húzásra, még lámpafénynél is megkeresik a fűben heverő hüvelyeket. Egy ismert szóval szerint rendes ember nem piszkít oda, ahol eszik. Erőltalán ennyit.

Gondolkozunk el viszont közösen azon, mi lesz a sorsa a töltényhüvelyeknek, amelyeket mi szépen összeszedtünk, és egy nagy dobozban vagy szemeteszsákban a közös hulladékgyűjtőbe dobunk. A szeméttelre kerül, ahol egy óriási gép, a PET, palackokkal és egyéb szeméttel együtt összepréseli, hogy maradjon ott az idők végezetéig, mert ez aztán csak úgy magától nem bomlik le. Szelektív gyűjtés? Egy vadásztól elvárható, hogy éljen az ilyen lehetőséggel, ha egyáltalán van a lakóhelye közelében. És a feldolgozás? A töltényhüvely műanyag és tombak felhasználásával készül. Szétszereli valaki? Olyan kérdések ezek, amelyeken másoknak is jártniuk kellene egy kicsit az agyukat.

Azok közé tartozom, akik nem lelkendeznek fenntartásoktól mentesen bármilyen műszaki újdonság láttán. A lehető legkevesebb eldobható dolgot vásárolok. Szerettem a papírhüvelyű patronokat, még most is van pár dobozzal, már csak úgy emlékebe, akkor is, ha tudom, hogy a műanyag bírja a nedvességet, a papír meg nem. Nem nagy dolog, de ha az erdőt járva eldobott műanyag hüvelyt találok, lehajlok érte, zsebre teszem, aztán otthon a szeméttelbe dobom. Mert a takarítás közös feladatunk. Mindannyiunké.

D. J.

ott nevelt vadkacsára szervezett vadászat nyomát fedezte fel. Maga a tény, és a levél egyébiránt rokon-szervező hangvétele is arra ösztönzött, hogy a dolog mellett ne sétáljak el szó nélkül.

Idézet Pataki Katalin, gyöngyösi olvasónk leveléből:

A Bolya-tanya melletti kacsatavat vastag jég-tábla takarta, frissen hullott puha hóval. A délutáni nap fénye csillagragyogásba csomagolta a tájat. A fehér havon jól lehetett követni a vadak mozgását. Az emlékemben föl tudtam idézni a vadkacsák víz alá bucskázását, önfelelt játszadozásait. Gyönyörű volt így együtt e látvány az emlékekkel vegyítve.

Csak ne kellett volna észrevennem azt a bizonyos piros vödröt s körülötte azt a rengeteg „ottfelejtett” töltényhüvelyt, a márkát jelző dobozával. Nem tudom, kinek a dolga a takarítás, nem is tartozik rám. De van egy ötletem, hogy a vödröt mire használhatták volna.

Vaddisznónyomok

Takács Szabolcs

A vaddisznó (Sus scrofa L.) hazánkban szinte mindenütt előfordulhat, kivéve a településeket és szűk környéküket, bár láttam már vaddisznót tanya kerítése mellett is.

Lábai végén párosujjú pata található, a nyomának alakja két egymással szembe fordított narancsgerezdre hasonlít. Leggyakrabban az őz és a szarvasok nyomaival keverhetjük össze, de az álcüklők lenyomata biztos támpont. A vaddisznó álcüklői ugyanis keskenyek, hosszúkásak, a kemény talajt kivéve mindig jól látszanak, és mindig túllógnak a csülök szélességén, így egyetlen más hazai csülkös vaddal sem keverhető össze. Mérete széles határok között változhat: süldőké 4-5 cm széles, 5-7 cm hosszú, míg a kifejlett kanoké 6-7 cm széles és 8-10 cm hosszú is lehet. Lépéshossza kb. 30-120 cm.

A vaddisznó pihenésre, illetve elléshez teknő alakú, ovális fekhelyet készít, ahonnan orrával túrja vagy lábával kaparja el az avart. A szarvas és az őz fekhelyétől nem sokban különbözik, hacsak nem abban, hogy valamivel mélyebb. Általában több fekhelyet találunk egymás mellett, mivel csoportosan élnek, de előfordulhatnak egyesével is, mivel vannak magányosan élő állatok is. Fekhelyének megválasztásánál a vaddisznó előnyben részesíti a sűrű bozotos helyeket, ahol magasabb vad már nem is igen képes keresztül menni. Főleg a téli hónapokban szeretik a hegyek déli lejtőin pihenni, ahol valamivel melegebb van.

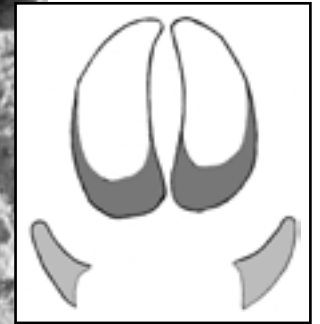
Mindenevő, fogyasztja a tölgy- és bükkmakkot, gyümölcsöket, férgeket, de megdézsmálja a döggöket is. Mezőgazdasági területeken táplálkozás során orrával feltúrja sorban a vetéseket, mintha egy kisméretű eke szántotta volna fel a földet. Jellemző, hogy a gabonát csomókban, gyökeresen tépi ki. Erdőben lárvák, magok után kutatva túrja fel a talajt. Ilyen túrások sokaságát lehet látni egyes fák (pl. tölgy) tövében, amelynek termését szívesen fogyasztja a vaddisznó. Evés közben jellegzetesen „bagózik”, amikor egy megrágott kalászcsumót kiejt a szájából, és ez árulkodó jelként ott marad. A fák kérgét is lehánthatja 60-80 cm magasságig.

Hullatékának sokszor nincsen jellegzetes formája, alaktalan kupac, de lehet pikkelyszerű részekből felépülő rövid, hurka alakú hulladék is. Általában növényi részeket, ízeltlábúak maradványait tartalmazza. Felszíne sima.

A vaddisznó koponyájának sematikus rajza

A vaddisznó ürülékének sematikus rajza

A vaddisznó lábnyomának sematikus rajza

Táplálkozás közben hangosan csámcsog, amennyiben biztonságban érzi magát, halkan rőfög, csattog, fűjtat, a malacok visítanak. Menekülés közben rövid, de erőteljes horkantásszerű rőfögést hallat. Veszély esetén hangosan fűjtat.

Koponyájának hossza 275–453 mm, szélessége 103–176 mm. Koponyáján a szemüreg hátulról nyitott. Fogazata teljes, gumós zápfogai vannak, szemfogai agyarakká módosultak, melyeknek kb. harmad-

része látszik csak ki, míg 2/3-a az állkapocsban van. Fogképlete: 3143/3143=44.

A vaddisznó előszeretettel dagonyázik. A testére ragadt sarat fákra dörzsöli, és ebből az ún. kenési magasságból és az odaragadt szőrszálak alapján különíthetjük el a gímszarvas hasonló jeleitől. A vaddisznó szívesen használ váltókat, és azokat jól kitapossa. Általában kondákba verődve él, de a kanok között sok a magányos, és csak bűgáskor csatlakozik a többiekhez.

Természetvédelem és vadászat...

...címrel hasznos kazetta jelent meg a közelmúltban, melynek információi különösen fontosak lehetnek a vadászok számára.

Természetvédelem és vadászat

A megszólaltatott riportalanyok egytől egyig szakemberek, olyan neves személyeket láthatunk közöttük, mint dr. Rodics Katalin, a KVM osztályvezetője, dr. Aradi Csaba, a Hortobágyi Nemzeti Park igazgatója és mások.

A kazetta első része a hazai természetvédelem történetét eleveníti fel, majd a vadászokat is érintő nemzetközi egyezmények kerülnek bemutatásra. Ezt követi az ország nemzeti parkjainak ismertetése, a területükön folyó vadgazdálkodás bemutatása. Külön ki kell emelni a kazetta képi világát, a négy évszak során készített pompás felvételeket. A kazetta a következő címen rendelhető meg: Kommunikáció-Natura Bt., 1145 Budapest, Szugló u. 5.

Vadászmozaik

Husqvarna drilling

A sokak által ismert és elismert skandináv cég az olasz Antonio Zoli gyárral karöltve tervezte meg vadászpuskáját, amely szokás szerint felül két sörétes és alul egy golyós csővel van szerelve.

Jó löképeség, ezüsttel egymáshoz forrasztott csövek, kétszeres biztosítás – mely a kaskokra és elsütőbillentyűkre egyaránt hat –, francia típusú gyorsító, biztosítóval „egybeépített” csőváltó jellemző erre a vegyes csővű fegyvertípusra, amelyet az Antonio Zoli cég készít modern számítógépes technika segítségével.

Székelgyűlés, pontosabban a Csíki-, Gyergyói- vagy Kászoni-medencében (amely e történet színhelye), nem megy ritkaságszámba az októberi-novemberi havazás. Sokszor az is előfordul, hogy a tél már novemberben maradandót alkot, és ez esetben a hótakaró többnyire kitart márciusig, illetve a hegyekben néha április végéig is.

Ama nevezetes Katalinkor is előző nap délután kezdett el havazni. Éjjelre a frissen esett hó vastagsága meghaladta a 25-30 centimétert, ami bizony reggel meglehetősen próbára tette a hótapasztól elszokott (egyébként havasokon edződött) társaságunk lábizmaidat. Ezt az apró kellemetlenséget azonban elenyésztette az a tény, hogy a szűzhavon teljes biztonsággal meg lehetett állapítani, hogy mely területre szék rejtik a disznókat.

Évtizedes bevett gyakorlatunk szerint az autókat hátrahagyva – ugyanis területünk téli időszakban semmiféle személyszállító gépjárművel nem járható – a társaság java része egy távoli találkozóhelyre igyekezett. Vezetőjük egyik tapasztalt és a területet igen jól ismerő, de sajnos már hanyatló kondícióban levő társunk volt. Mi pedig vadőrünkkel, valamint néhány jó terepismerettel, nyomolvasási készséggel és edzettebb szervezettel megáldott (és kissé fanatikus) vadásztársammal együtt ugyanoda fogunk érkezni. Csak éppen jóval hosszabb út megtétele után, melynek folyamán mindegyikünk leköröz egy-egy területrészt, hogy megállapítsuk, hol tartózkodnak a disznók.

Néhány órai hótíprás után, miközben a társaink által rakott tűz mellett megszártítottuk izzadságtól és a nyakunkba hullott nedves hótól csatakos ruhadarabjainkat, mindenki beszámolót tartott.

Az én körömben sajnos csak egy tévelygő fiatal medve járt, de három társam igencsak kedvező hírral érkezett. Egyikük lekörözött egy soktagú ve-

Ezt lőttem!
pályázatunk e havi nyertese:
Katalin-napi kanok

gyes kondát, a második egy hatalmas nyomú magányos kant, a harmadik pedig egy 6-7 fős csoportot fedezett fel.

Rövid „haditanács” után úgy döntöttünk, hogy az utolsó lehetőséget próbáljuk. Többek közt azért is, mert ezek a disznók voltak hozzánk a legközelebb. Sőt, e példányok felnőttek voltak, tehát nem állt fenn a veszély, hogy a rohanó kondából az ember esetleg tévedésből malacos kocát löjön.

A lövések sorszámainak kihúzása után viszonylag gyorsan és csendben foglaltuk el állásainkat. A megfelelő időzítésnek köszönhetően az utolsó puskás leállása után alig öt perccel fel is hangzott a hajtás kezdetét jelző lövés. Állásom – szám szerint a kilences – meglehetősen sűrű növényű lábas erdőben helyezkedett el, aránylag meredek domboldalon. Ez bizony a megugrasztott disznó sebességét igen jótékonyan befolyásolja. Épp végeztem a fák között számításba jöhető, lövésre alkalmas nyílások leltározásával, amikor felhangzott a vadőr semmitmondó külsejű, de igen jó disznós kopókorcs kutyájának hangja. Ugyanis ez a tiszteletre méltó eb a vaddisznón kívül semmiféle más vadat nem méltatott ugatásra, de több évi együttműködés után hangjáról már azt is tudtuk, mikor milyen disznót hajt! Jelenleg a lassan közeledő, szaggatott, mélyen kongó hang egyértelműen jelezte, hogy nagy disznó vagy disznók vannak előtte. Ám a hang iránya egyúttal azt is tudatta, hogy valószínűleg

az alattam álló második vagy harmadik szomszéd felé igyekeznek.

Hála istennek azonban, mivel mentes vagyok a vadászirigységnek nevezett nyavalyától, érdeklődve vártam a történendőket. Tudván, hogy a harmadik szomszédom első disznójának elejtése lenne esedékes, gondolatban már vágtam is az avatópálcának alkalmas szíjas mogyorófavesszőt, amikor megszólaltak a fegyverek. De nem ám csak egy, hanem a harmadik szomszéd puskája után a másodiké, majd a mellettem álló is! A konda egyenesen ráment ifjabb kollégánkra. Ahogyan azt a hajtásban levő, meg nem riasztott disznók általában cselekedni szokták, mielőtt a rudasból kiértek volna a szálalba, megálltak tájékozódni. Tapasztalatlan cimboránk azonban azt gondolta, hogy a disznók észrevették. Ezért nyitott tüzet a félig még takarásban álló kondára.

Így a konda derékszögben irányt változtatott. A disznók vágtaiban indultak el, hegynek fel, az állással párhuzamosan, de mégis enyhén közeledve hozzá. Eközben másik két szomszédom is tűz alá vette a fák között villogó kondát, még nagyobb sebességre készítetve a közben az én hatósugaramba érkező disznókat. Szám szerint hatot, melyek mindegyike jóval mázsán felülnek látszott. Eközben a disznók elérték a tőlem jobbra lévő egyik lönyilást, amelyben azonban a világító fehér havon már ott sötétlett a fekete szálkereszt. Amikor a hatodik disznónak (amelynek – utolsó lévén a sorban – vélhetőleg kannak kellett lennie) az ormánya megjelent, megszólalt a drilling gyöngygyöngyóra töltött bal csöve – feltételezve, hogy a közben balféfé távolodó kondából a golyós csövel talán sikerül még egyet zsákmányul ejteni. Az elképzelés jónak tűnt.

Látva, hogy a fejbőlött kan úgy esik el, mintha vilámcsapás érte volna, azonnal átkaptam a puskát a következő, bal oldali nyiladékra. Miközben elhelyeztem a szálkeresztet az említett nyiladékon, még egy-

szer visszapillantottam az elsőnek meglőtt disznó irányába, ekkor olyan látvány tárult elém, melyet, amíg élek, nem felejték el.

Az elesett disznón túl, a konda nyomával párhuzamosan, mintegy kilencven méterre feltűnt egy ősalat, vagyis egy akkora kan, amekkorát én soha nem lőttem, és terítéken is talán kettőt, ha láttam. Ahogy jött az a kan, világosan látszott rajta, hogy ő az, aki bízva messziről kifehérlő hatalmas agyaraiban, valamint két mázsánál jóval nagyobb testének erejében, nem fél sem medvétől, sem farkastól, legkevésbé a mögötte csaholó ebtől, de talán valószínűleg a hangosan kiabálva közeledő hajtóseregtől sem. Ekkor szólalt meg a felső szomszéd fegyvere, jelezve, hogy a konda odaért, mire a nagy kan azonnal megállt, irányt akart változtatni, ám ekkor már a puskám csöve az ő irányába mutatott. Nem hallottam én a 9,3x74-es egetverő dörrenését, nem éreztem a nagy kaliberű töltény visszarúgását, csak azt láttam, hogy az óriási kan elvágódik. Rögtön tudtam, hogy meglőttem életem kanját!

Mivel ilyenkor mindenki a méretekre kíváncsi: a kisebbik kanom mindössze 16 centit tudott felmutatni, de a nagy kan agyarának csak a kintlévő része volt 13 cm, teljes hossza pedig 28,5, illetve 29 cm, a disznó tömege 220 kg, korát pedig csak találgatni lehetett, de abban mindenki egyetértett, hogy minden bizonynyal 10 évesnél idősebb volt. Egyébként ez volt ama nagyon nagy nyomot hagyó disznó, melynek csapáját másik vadásztársunk lelta meg. A bűgás kezdetének ideje lévén az öreg remete azonban – mialatt mi a haditanácsot tartottuk – elhagyta magános reggeli tanyáját, és valószínűleg a kocák vonzó illatát követve átjött a meghajtandó erdőrészebe. Vesztere... Elégé ismerős történet, nemde? Végezetül álljon itt a helyszín és az időpont: Erdély, kászonyakabfalvi vadászterület – Gacpatak. 2001. november 25.

Bajkó Csaba

Mióta léteznek magyar vadászkutyák?

Ami a nagy könyvből kimaradt

Mirtse Áron

Mi, magyarok, méltán vagyunk büszkéek nemzeti kutyafajtáinkra. Valamirevaló hazai kutyabarátnak álmából felébresztve is illik kívülről fújni a „nemzeti kilenc” nevét: puli, pumi, mudi, komondor, kuvasz, rövid szőrű és drótszőrű magyar vizs-

A Vadászati Ismeretek Kézikönyve – e címmel jelent meg 1892-ben a háromkötetes mű, melynek első részét BÖLCSHÁZAI BELHÁZY JENŐ magyar királyi erdőtitkár írta. Ez a kötet foglalkozik a fegyvereken, különféle csapdákon és egyéb vadászszerszámokon kívül a vadászatra használt állatokkal is, mégpedig a harmadik részben, melynek címe: A vadász-ebek, vadász-ló és sólyom.

Már a fegyverekkel foglalkozó fejezetekből is kiderül, hogy a szerző bizony nem valamiféle kontár, hanem szakember a javából, és felületességgel semmilyen szín alatt nem vádolható. Nem cáfol rá erre a

la, magyar agár és erdélyi kopó. Éppen ezért különös, mondhatni mellbevágó élmény egy XIX. század végi vadászati kézikönyvet lapozgatva szembesülni a ténnyel: a száztízenny esztendő mű egyáltalán nem tesz említést magyar vadászkutyákról.

kutyákkal foglalkozó rész sem: rövid kultúrtörténeti bevezető után a kor szemléletének és tudásanyagának megfelelően, de igen részletesen, mélyenszántóan foglalkozik a kutya anatómiájával, betegségeivel, a vadászegek alkalmazásával, nevelésével, és természetesen a vadászatra használt fajták bemutatásával is. Figyelemre méltó, hogy nemcsak hogy megemlíti, de részletesen jellemez olyan külhoni fajtákat is, amelyek az elkövetkező évszázad folyamán szinte teljesen ismeretlenek voltak Magyarországon, mint például a skót szarvasagár (*deerhound*), az angol vidrakopó (*otterhound*), a clumber- és a sussex-spániel, vagy a göndör szőrű retriever (*curly-coated retriever*).

Hol vannak a mieink?

Ami a vizslákat illeti, a spanyol rövid szőrű vizslán, az angol pointeren és a három szetterfajtán kívül a német vizsla három szőrváltozatát (rövid, hosszú és „serteszőrű”) ismerteti a mű, magyar vizsláról azonban egy szó sem esik. Külön figyelmet érdemel, hogy az illusztrációként szolgáló metszetek a vizslafajták esetében akár mai modellekről is készülhettek volna, leszámítva azt az apróságot, hogy egyetlen kutyát (beleértve a német vizslákat!) sem ábrázolnak kurtított farokkal. (A fark kurtítására a

Közönséges kopó

Serteszőrű német vizsla

Agár

retrieverek leírásánál külön kitér a szerző, mondván: „Sokan a retriever fülét és farkát ép úgy megkurtítják, mint a róka-terriernél és a spánielnél. A terriernél ez szintén csak azért történik, mert általános szokás; a spánielnél azonban indokolt, mert ezen eb sokszor cserjékben dolgozik és így hosszú fülét és farkát könnyen megsebesíthetné. Retrievernél ez azonban aligha szükséges”. Lehet, hogy száz éve még a vizsláknál sem volt általános?)

Továbbhaladva az elfogó vadászegek felé, megtaláljuk az agarak két képviselőjét (közönséges és skót agár). „...sok népnél, különösen a déli pusztákon, tehát a beduinoknál, araboknál, indusoknál stb. nélkülözhetetlen eb. A földgömb éjszaki részein, a hol az agár használatra a vadászatra nézve veszéllyel jár, az agár csakis az agarászatot kedvelő nagybirtokosoktól vétetik még igénybe” – olvashatjuk, de hogy a honfoglaló magyarság egyike lett volna azon népeknek, kik az agárral való vadászatot magas fokon űzték, arról nem tesz említést, holott nyilvánvaló, hogy vándorló őseink remekül beleillene a fenti felsorolásba. Valamivel derűsebb a helyzet a kopó esetében: „Minálunk az eredeti kopó közép nagyságú, fekete szőrrel és vörösbarna jegyekkel ellátott eb, a melynek feje erős, orra és füle pedig rövid. Némelyek által osztrák kopónak is nevezetik”. A kopót sem tekinti tehát „őshonos” magyar fajtának a jeles erdőmester, de legalább annyit megtudunk, hogy valamiféle meghonosodott és tájjellegüként leírható változatát ismeri e hazában.

Régi fajták születése

Mire véljük tehát mindezt? Lehetséges, hogy „patinás” vadászkutyafajtáink száz-egynéhány évvel ezelőtt még egyáltalán nem léteztek? Hiszen ha léteztek, nehéz elképzelni, hogy a milleniumi időszak nemzeti öntudattól fűtött generációjának tagja, a nemes erdőtitkár figyelmét elkerülték volna! Hogy a dolognak egy kissé jobban utánajárjunk, pillantsunk bele ILOSVAY LAJOS KÁROLY *A kutya sportszerű tenyésztése, nevelése és idomítása* című művébe, mely közel harminc évvel később, 1921-ben íródott. Az agarak közül ez a könyv az angol és a skót mellett már az orosz agarat, valamint a whippetet is ismeri. A kopót, bár a hazai állományt egyértelműen német eredetüként említi, már saját fajtaként ismeri el („nekünk is van kopónk, az erdélyi kopó”), s nem mulasztja el megjegyezni: „...nagy kiterjedésű cserjésekben, sziklás hegyoldalokon és sűrű erdőségekben, hozzáférhetetlen mocsaras helyeken igen jó szolgálatot tesz. Nálunk a Felvidéken és Erdélyben még most is szeretik”.

A helyzet azonban akkor válik igazán világos-

Pásztorok, pásztorok

Hogy történelmünk során a vadászatokon használtak vizslát, kopót, agarat, az nem kétséges; bizonyosságot nyerni arról nehéz, hogy ezeket a kutyákat mennyire, illetve mióta tekinthetjük kialakult magyar fajtáknak. Némiképp egyszerűbbnek tűnik pásztorok helyete, ezeknek egyértelműen keleti jellege ugyanis valósággal megkérdőjelezhetetlenné teszi „eredeti” magyar mivoltukat. Ráadásul mint a nép kutyái minden kétséget kizáróan sokkal inkább mentesek maradtak az idegen behatásoktól, mint az arisztokrácia birtokában lévő vadászkutyafajták. Pásztorok több száz éves leírásokban szerepelnek és számos festményen felismerhetők, ennek ellenére csak az előző századfordulón készült róluk hivatalos leírás, s 1924-ben *dr. Raitsits Emilnek* köszönhetően nyert nemzetközi elismerést a puli, elsőként a magyar kutyafajták közül. Ez azonban távolról sem jelenti azt, hogy ezek a fajták korábban ne léteztek volna! A kuvaszt például a XX. század első évtizedében *Monostori Károly* még „simafejű magyar komondor” néven említi (szemben a „borzasfejűvel”, mely név a ma is komondorként ismert fajtát jelölte), s csak később bizonyítja be Raitsits, hogy a fajtát már az 1600-as években a ma elfogadott néven ismerték. Noha szervezett tenyésztésük csak 1905-ben kezdődött, az a tény, hogy a komondor és a kuvasz, e két hasonló, s mégis jól elkülöníthető fajta egyazon földrajzi egységben, a Kárpát-medencében egymástól függetlenül fennmaradhatott, bizonyítja az egykori pásztoremberek céltudatos tenyésztői tevékenységét.

sá, amikor elérkezünk a magyar vizslához. Ilosvay ugyanis éppen abban az időszakban írta meg könyvét, amikor a magyar kutyatenyésztők öntudatra ébredtek. 1898-ban, vagyis nem sokkal A Vadászati Ismeretek Kézikönyvének megjelenése után alakult meg az Országos Magyar Ebtenyésztő Egyesület, mely aztán 1914-es megújulását követően Magyar Ebtenyésztők Országos Egyesületeként lépett új korszakába. „Minden vadászó nép, nemzet ezek szerint arra törekedett, hogy nemzeti vadászebe legyen, amit a magáénak vallhat és tarthat” – írja Ilosvay a MEOE ügyvezető titkáráként 1921-ben, miután felsorolja az európai népek vizslafajtáit a francia griffontól az olasz spinonéig. „Ezek és ezekhez hasonló példák ösztönözhatték nálunk is az egyes vizslatenyésztőket és vadászokat arra, hogy megteremtsék a mi nemzeti vizslánkat, a magyar vizslát... A magyar vizsla tehát ▶

valóságban mint »konstans« és a szakkegyesületek által is elismert ebfajta még nincsen meg.”

A miénk se kutya!

Mondhatjuk tehát, hogy a magyar vizsla csupán az 1920-as években született meg a semmiből? Erről szó sincs. Ilosvay így folytatja a magyar vizsla történetéről írt beszámolóját: „Ennek kitenyésztésén most fáradoznak az érte lelkesülő és tiszteletreméltó tenyésztők és vadászok, hogy különösen a Dunántúlon feltűnt, szép példányokban található és eredetét tekintve valószínűleg angol származású egyszínű sárga vizslából, fokozatos szelekcióval kitenyesszék a magyarok nemzeti vizsláját a »sárga magyar vizslát«. Tehát ezt a több helyen feltűnt és található sárga vizslát óhajtják régi formájában rekonstruálni...” Mind ez arra utal, hogy tájjellegű, kimondottan magyar vadászkutyaaként vizslánk már korábban is létezett. Az is bizonyos, hogy ezek a sárga vizslák nem angol pointerrek voltak, visszalapozva ugyanis A Vadászati Ismeretek Kézikönyvében, a következőket olvashatjuk (s ez újfent megfelel mai ismereteinknek is): „A pointernek színe ma már nagyon változatos és pedig ismerünk fekete-fehér, fehér és sárga, fehér és narancs, fehér és barna és egyes egész sárga példányokat is. Az egyszínű pointerrek száma azonban igen csekély...”

A sárga magyar vizsla tehát száz évvel ezelőtt, s még annál korábban is bizonyosan létezett, ha nem is bejegyzett, pedigrés fajtaként. Bölcs házai Belházy Jenő magyar királyi erdőtitkár hibájául róható fel (minden érdeme mellett), hogy az elismert fajták mellett elmulasztott említést tenni azokról a jellemzően magyar kutyákról, amelyeknek pedig létezniük kellett, ha harminc évvel később már rekonstruálásukat tűzhetette ki célul dr. Polgár Kálmán kir. ügyész vezénylete alatt a Kaposvárott működő Magyar Vizslatenyésztők Egyesülete. Hasonló lehetett a helyzet az erdélyi kopóval és a magyar agárral is: nyilvánvalóan itt voltak, csak hogy árnyékot vetettek rájuk az ekkor már tudományosan leírt, szervezeten tenyésztett és nagyra becsült nyugati rokonfajták. Ne feledjük azonban, hogy Angliában is, melyet Ilosvay nem ok nélkül nevez a kutyasport ősi fészkeinek, „csak” a XVIII. század közepétől üzték sportszerűen a telivér ebtenyésztést. Talán inkább az a csoda, hogy másfél évszázaddal később a balsors tépte magyarság is rá mert döbenni: van nekünk is vadászkutyaánk, s nem is hitványabb, mint más nemzeteké. ◀

A kutya szaporítása és tenyésztése, mint tudjuk, Anem ugyanaz. Kölykök sétatéri légyottokból is szülehetnek, ám egy igazi tenyésztőnek bizony sok mindenre gondolnia kell.

Kutyák a kennelben

A kutyák megfelelő férőhelyének kialakítása nem ördögösség, de előkészítése mégis némi rutint feltételez. Elsőként beszéljünk a boxokról, melyek voltaképpen védett zugok, ahol a kutyák tökéletes biztonságban érezhetik magukat. A boxok falát és aljzatát hőszigetelt, könnyen tisztítható burkolattal célszerű ellátni. Tetejének huzatmentesnek kell lennie, s persze arra is ügyelnünk kell, hogy be ne essen az eső. Az egyes férőhelyek elválasztásánál ügyeljünk arra, hogy a kutyák ne tudják megharapni egymást. A boxok olyan magasak legyenek, hogy ebeink ne ugorhassák át, és legalább az egyik oldalon tudjanak nézelődni.

A boxok – az Európai Unióban is elfogadott – ideális mérete egy közepes testű fajta esetében 4 m², minden további kutyának még két-két négyzetmétert kell biztosítanunk.

A box azonban önmagában nem elegendő a kutyatartásra, kiegészítésül külön kifutóra van szükség, melynek mérete egy kutya esetén legalább 10 m², további kutyánként pedig 5 m².

Az ellető-, illetve kölyöknevelő helynek legalább három négyzetméteresnek kell lennie. Itt 8 hetes korukig laknak a kölykök.

Sokan azt hiszik, hogy a kutyaház nem egyéb, mint egy szimpla deszkaházikó. Nos ez nem igaz! A kutyák lakhelyének bizony hőszigeteltnek vagy fűthetőnek kell lennie. A kutyaház belsejében mi-

Néhány gondolat a vadászkutyaak tenyésztéséről

Szabó-Tóth Péter

nimum +10 °C-nak kell lennie. Nagy helyiségekben, ahol ez a hőmérséklet nem érhető el, a talajtól legalább tíz centiméternyire – az állattartó épületek építési szabályzatában leírtak szerint – minden kutya részére hőszigetelt, duplafalú zárt alvóládát szükséges felállítani, illetve infralámpával kell a megfelelő hőfokot elérni.

Az elletőládában (melynek minimális mérete 120x120x30 cm) a kölykök 2 hetes koráig legalább 25 °C-ot kell biztosítani. Később a szukát és kölykeit 18–24 °C-os férőhelyen célszerű elhelyezni.

Együtt a kutyával

A kutyákkal való állandó érintkezés és a kennel szabályos időközönkénti ellenőrzése miatt nem engedhető, hogy a kennel a tenyésztő lakóházától 100 m-nél tovább legyen. Minden kutyának naponta legalább 1-2 órát a kennelen kívül kell töltenie. Ez lehet séta, futtatás a szabadban, és leginkább önfelédjt játék a kutyával.

Egy igazi kutyabarát számára talán mondanom sem kell, hogy szigorúan tilos kutyákat láncon, szűk ketrecben, netán szállítóboxokban tartani. Az utóbbi alól természetesen kivételt képez az utazó vagy a beteg kutya.

Amit be kell tartanunk

Csak egészséges egyedekkel, az állatvédelmi törvény követelményeinek betartásával szabad kutyát tenyészteni.

Tenyésztésbe csak olyan egyedek állíthatók, amelyek:

a) az egyesület által kiadott vagy az FCI által elismert származási lappal rendelkeznek,

b) „tenyészhető” minősítést szereztek az egyesület tenyészszemléjén, és

c) az egészségügyi követelményeket teljesíti.

A tenyészgyed rendelkezzen a következő orvosi vizsgálatokkal: csípő-dysplázia eredménnyel (mentes, majdnem mentes, enyhe fokozattal); könyök-dysplázia eredménnyel (0-0, 0-1, 1-0, 1-1 fo-

kozatokkal); más örökletes betegségektől mentes igazolással.

A kant legkorábban 12 hónaposan (a jelenlegi gyakorlat szerint ez 18 hónap) lehet tenyésztésbe állítani, felső korhatár nincs. A szukát legkorábban 20 hónaposan (a jelenlegi gyakorlat szerint ez 18 hónap), legkésőbb 8 évesen lehet pároztatni.

A szuka hat almot nevelhet fel, a továbbiakban minden pároztatás előtt az egyesület tenyésztésvezetőjétől engedélyt kell kérni a pároztatáshoz, természetesen a szuka egyidejű bemutatásával. Ezzel a korlátozással kiszűrhetők a nem megfelelő kondíciójú, illetve beteg szukák. Két kölykezés között a szukanál egy tüzelést ki kell hagyni.

Ha egy alomban túl sok kölyök születik, akkor a tenyésztő köteles vagy dajkakutyát használni, vagy a kölykök póttáplálásáról gondoskodni úgy, hogy az anyakutya kondíciója ne csökkenjen, és annak életét ne veszélyeztesse. Három császármetszés után a szukát ki kell vonni a tenyésztésből.

Az egyesület minden egészséges, életképes kiskutyát törzskönyvez, ha a szülők rendelkeznek az előírt törzskönyvezési minősítésekkel. Az állatvédelmi törvény nem engedélyezi az egészségesnek látszó utódok elpusztítását, még akkor sem, ha olyan sokan vannak, hogy a szuka nem képes őket felnevelni. Ilyenkor a már említett dajkakutya bevonása, esetleg mesterséges felnevelés szükséges. ◀

Az elmúlt alkalommal a vadásszá válás kezdetéről, az alapok elsajátításának időszakáról volt szó. Még felsorolni is hosszú lenne, mennyi fontos és kevésbé fontos részlete, összetevője van ennek a folyamatnak, amely bizony sohasem ér véget. Az ismert közmondás analógiájára mondhatjuk: jó vadász holtig tanul. Nincs két egyforma hajtás, két egyforma őzbak, két egyforma les, nincs két egyforma helyzet. A természet mindig mutat valami újat, valami mást, nekünk pedig azonnal adódik egy új tanulság és egy új következtetés lehetősége. Kihasz-nálatlanul hagyni – nagy botorság.

Vadászetika – etikus vadászok

Detrich János

Időzzünk még el a kezdő vadász dolgánál, hiszen neki rengeteg feladata van. Például össze kell válogatnia a felszerelést, ruhát, fegyvert, ami nem egyszerű manapság a vadászati szaküzletek kínálatát elnézve, másrészt viszont csak ízlés és pénztárca kérdése. Mostanában gyakran hallok a kérdést: „Te, ez a vadászat nem nagyon drága szórakozás?” Én aztán erre olyasmit szoktam mondani, hogy éppenséggel elég drága, de az élmény értéke sosem azon múlik, mennyit költöttünk rá. Jó messzelátót lehet venni harmincezer meg háromszázezer forintért is, a vadászat eredményét nem ez fogja befolyásolni. Ugyancsak igaz lehet, hogy a több százezer forintos vadászkes sem feltétlenül hasznosabb gazdája számára, mint a tíz-egynéhány ezerért vásárolt, vagy régi szénacél bajonettből átalakított patinás szerszám, főleg, ha az ilyen öreg darabnak még a múltjából is tudunk egy-egy epizódot. Nem tudom, ki hogyan is van ezzel, de az én szememben a régi holmik különleges értékkel bírnak, akkor is, ha egyébként hétköznapi, egyszerű dolgokról van szó, amelyeknél már léteznek mutatósabb, esetleg praktikusabb, hasonló célra készült tárgyak is.

Persze sejtem, hogy vadásztársaim között nem ritka a hasonló szemlélet. Azért javítgatjuk időről időre az avult tölténytáskát, puskatokat, gojzercsizmát, őrizgetjük évtizedeken át a célzóbotot, meg a háromlábú vadászszéket, mert ők voltak tanúi sikereinknek és kudarcainknak, sokszor csak ők és senki más. Kezdő nimródoknak nincs mindig szerencséje, hogy ilyen mesélő tárgyak birtokosa legyen, de ha egy idős vadásztárs, egy barát arra méltat, hogy kedves

tárgyai egyikét ránk bizza, az nagy megtiszteltetés, az illő köszönet pedig, hogy igaz vadászként, tisztes-séggel használjuk.

Az előbb elmondottakkal semmilyen ellentétben nem áll, hogy aki ma vadászni szándékszik, az többnyire újonnan vásárolja a szükséges dolgokat. Azt, hogy erre mekkora összeget áldoz, sok tényező befolyásolja. Elsősorban a saját anyagi helyzete, de az is, hogy tudja-e a pénzt az értékének megfelelően használni. Nem utolsósorban pedig az, hogy hol, kik között fog jellemzően vadászni. Egy ismerősöm, mikor megvette az első Mercedesét, azt mondta: nem fogok örökké Trabanttal járni csak azért, hogy a szomszéd is elégedett legyen. Igaza volt. Nem kell valamiből a legolcsóbbat használnunk akkor sem, ha esetleg másnak nem telik többre. Viszont átlagos anyagi helyzetű társaságban tapasztalatom szerint tapintatlannak, kérkedőnek tűnik a luxusfelszereléssel, mondjuk milliós fegyverrel kivonuló ifjú tag. Ilyenkor aztán a vadásztársak reakciója sokféle. Az egyik – egy fiatalabb, nagyhangú – azt mondja: „Osztlúni is akarsz valamit azzal a puskával, vagy csak megmutatni hoztad, egykomám?” A másik – egy zsíros kalapú, öreg jáger – meg azt: „Igen szép puska, gratulálok hozzá, fiam.”, de a zsvány szeme sarkából csak a vak nem látja, hogy közben azt gondolja: „Na majd meglátjuk, hogy bánsz vele!”

Tehát én mértékletességet javasolnék mindenkinek, megjegyezve, hogy vadászfelszereléseink tekintetében a magasabb ár – jobb minőség párosítás általában megállja a helyét. Aki pedig csak Holland & Holland párpuskával, Krieghoff drillinggel, Peter Hofer duplagolyóssal tudja elképzelni a vadászatot, az manapság szerencsére már szintén megtalálhatja a szájíze szerinti lehetőséget, társaságot. Az átlag kezdő vadász számára jó választás lehet egy megkímélt, szép, használt fegyver, vagy akár közepes árfekvésű új puska is, jó szellemű társaságban jókívánságot, szinte biztatást kap majd mellé.

Ejtsünk néhány szót a ruházatról. Nem is annyira a minősége, mint inkább jellege, az általa születő összhátás szempontjából. Tapasztalt szakíróink nem egyszer némi sajnálkozással jegyezték meg, hogy nagy vadászati hagyományaink ellenére nem alakult ki a vadászöltözlet sajátosan magyaros jegyeket tükröző formája. A német kultúrkör közvetlen hatása jut kifejezésre itt is, mint ahogy annyi más területén életünknek. E hatások a mi kultúránkba már olyan szervesen beépültek, hogy az ellenük való protestálás aligha jár komoly eredménnyel. Mindazonáltal nem is olyan biztos, hogy nagyon kellene protestálnunk; hagyományaink közt szép számmal akad egyedien magyar szokás, egyre többek által helyesen használt vadász-

ti szókészletünknek párja nincs, világot járó vadászainkat sehol nem nézik németnek, és még mindig nálunk „terem” a legszebb koronás gímibika, akinek ilyen kell, még a világ másik feléből is eljön érte.

Végül, ha eszembe jutnak azok a nagyszakállú, marcona képű, szöges bakancsban meg több nemzedék által télen-nyáron hordott rövid bőrnadrágban járó vadászok ott valahol Tirolban vagy Vorarlbergben, akiknek kisujjukban van a vadásztudomány mindenféle fortélyja, akik hófűvásban is olyan nyugalommal pipázgatnak, mintha Diána istennő tenyerében üldögélnének, hát nem is bánom, hogy hasonlít az ünneplő ruhánk. Hiszen magyar vadász vagyok én jankerben is!

Szóval mit is vegyünk fel? Öltözetünk – amellett, hogy tevékenységünk igényei szerint praktikus és a környezetbe illő – jelzi vadász mivoltunkat is. A te-repszínű, foltos viselet maradjon meg a katonáknak. A hétköznapi munkára alkalmas a zöld katonai gyakorlóruha, bár a hazai gyártmány nem valami tartós, ráadásul ebből is kétféle kell, hogy az egyik mindig tisztán, szárazon velünk legyen a hátizsákban. Ha megtehetjük, szánjunk rá kicsivel többet, s a vadászboltok felhozatalában találunk strapabíró, a katonainál vadászasabb megjelenésű, hétköznapi ruházatot is.

A „hétköznapi” kifejezés nem jelenthet egyúttal elhanyagoltat is. Magára valamit is adó vadászember járjon mindig tisztán. Sáros, véres csizmáját, ruháját, minél hamarabb mossa, váltsa, már csak azért is, mert a szennyeződés frissen mindig könnyen eltávolítható, akár egy marék hóval is. Az is igaz persze, hogy szakszerű zsigerelésnél, nyúzásnál nem lesz az ember nyakig véres, erre a kezdő is rájön előbb-utóbb. Mindenesetre vadászat reggelén a tiszta ruházatban való megjelenés kötelező, de illendő is. Hiszen mégiscsak vadászni indulunk, akármilyen csekély vagy gazdag teríték várható!

Ha vendégnek hívnak valahová, akkor jó előre tudni, mire számítsunk, csak vadászatról van-e szó, vagy egyéb társasági alkalomra is sor kerül. Ilyenkor vadászatra valami megszokott, de nem túl kopott öltözet dukál, már csak a vendéglátónk iránti tiszteletből is. A kalapra ez nem vonatkozik! Akad köztünk olyan, aki – talán babonából – addig hordja ugyanazt a kalapot, amíg le nem szakad a karimája, ezt pedig illik tiszteletben tartani. Ha előre

tisztáztuk, hogy egyéb programra is sor kerül, úgy ne hagyjuk otthon az elegáns vadászöltönyt, nyakendőt, félcipőt. Ismét hangsúlyozom, hogy a meghívó gesztusát viszonzozzuk az alkalomhoz illő megjelenéssel.

A kalapról még annyit, hogy az lehetőleg valóban kalap legyen, ne pedig dél-amerikai dzsungelharcost idéző terepmintás baseballsapka. Télen a szigorú mínuszok miatt tehetünk némi engedményt, a kötött, elenzős, nyakat is védő simaszok, vagy a füles irhasapka igen hasznos lehet. Én a magam részéről előnyben részesítem a prêmes kucsmát, a régi téli vadászatokon készült fényképek többnyire kucsmás vadászokat ábrázolnak, löállításban vagy társalgás közben, forralt boros findzsával a kezükben.

Ennyit az öltözködésről, felszerelésről, a teljesség igénye nélkül. Választási lehetőségünk mindig lesz, mint ahogy mondják „míg kettő van valamiből”. Itt a választás szempontjaira szerettem volna felhívni a figyelmet. Mert fontos a célszerűség, a vadászas, szélsőségektől mentes megjelenés, az ápoltság, a szerény, de határozott magatartás, amelyek a rólunk kialakuló összképet befolyásolják. Ugyancsak fontos, hogy a jó példákat észrevegyük, szűkebb és tágabb környezetünkben egyaránt. Mindezt nem, vagy nemcsak a mások reakciói miatt, hanem saját jó közérzetünk, és végső soron az eredményes vadászat érdekében.

Rossz hír a vadászoknak

Az utóbbi évtizedekben nagyon sok magyar vadász szerette meg az osztrák gyártmányú Hirtenberger golyós töltényeket. Nos, nekik hamarosan váltaniuk kell más gyártmányra, mert a svájci Thunban székelő RUAG AG felvásárolta ezt a céget, ami sajnos magával hozta azt is, hogy le kellett

állniuk a különböző kaliberű golyós vadásztöltények készítésével. Napjainkban teljesen más profilú termelésre álltak át. Egyebekben új birtokosuk, a RUAG, néhány

esztendeje a tulajdonosa a német Dynamit Nobel AG-nek (RWS), valamint a svéd Norma Precision AB-nek úgyszintén. Ez a két világhírű tölténygyár viszont – a Hirtenbergerrel ellentétben – tudomásunk szerint fennakadás nélkül, eddig is és a jövőben is zavartalanul tovább üzemelhet.

Vaddisznók etetése

A vaddisznó télen a jó takarást nyújtó, magasabb növényzetet, például az erdőt kedveli. Noha több, ki-mondottan apróvadás jellegű területen télen is lőnek egy-két példányt, ezek rendszerint gyengébb kondíciójúak, mint az erdőterületeken élő fajtársaik. Talán ebben némiképp az is közrejátszik, hogy ezek az egyedek nélkülözik a vadgazdák gondoskodó etetését. Természetesen ahol veszélyes az apróvadra vagy kizárólagosan a mezőgazdaság tartja el, ott semmi keresnivalója sincs a vaddisznónak. Azelőtt még a neve sem vaddisznó volt, hanem egyszerűen „erdeinek” hívták, még a múlt század elején is.

A vaddisznó mindenevő, tehát maximálisan kihasználja a természet adta élelemforrásokat. Ez azonban nem azt jelenti, hogy mindent elfogyaszt, ami eléje kerül. Minden évszakban kiválasztja a számára legmegfelelőbb táplálékot. Ezért táplálékspecialistának is mondható, noha étrendje a szabad természetben többnyire szigorú szabályokhoz igazodik. (Amellett a véletlenszerűen kínáló táplálékot sem veti meg.)

A vaddisznók táplálékainak összetevőit a következőképpen csoportosíthatjuk: föld alatti növényi táplálék (gyökerek, gumók, hagymák); zöld növényi részek; gyümölcsök, bogyók, valamint különböző gabonafélések és hüvelyesek; állati eredetű táplálékok.

Nekünk, vadászoknak, elsődleges szempont az egészséges állomány minőségi és mennyiségi szinten tartása. Ezt csak úgy tudjuk elérni, hogy azokat az egyedeket, amelyek nem illenek bele az állományba, szelektáljuk. Ehhez azonban ismernünk kell vaddisznóállományunk kor szerinti és ivari összetételét. Jó megfigyelési lehetőséget biztosít a szóró, amely eredetileg nem volt egyéb, mint a vaddisznó lesvadászatára kiválasztott hely, ahol az állat rendszeresen talált friss kukoricát.

Új szóró létesítésénél feltétlenül kérjük a tulajdonos beleegyezését. A szóró helyének kiválasztásánál vegyük figyelembe a sertevad nappali tartózkodási helyét, az uralkodó szélirányt, és a jó megközelíthe-

tőséget. Ha a közelben ráadásul még dörgölődzöfák és dagonyázóhelyek is akadnak, akkor a helyet ideális választottuk ki.

A les ne legyen túl messze a szórótól. Abban, hogyan találjuk a kukoricát a vaddisznók elé, megoszlanak a vélemények. Ugyanis szemesen felvehetik a madarak, a maradékot pedig beletaposhatják a disznók a sárba. Az egész csöveket viszont az állat felkaphatja, és beszaladhat vele a sűrűbe, hogy ott nyugodtan elfogyaszthassa.

Akkor hogyan végezzük a szórást? Véleményem szerint a szemes kukoricát szárazabb időszakokban vagy önetetőkben használjuk, míg a csöveset szántassuk be. Magától értetődően alkalmasak etetésre a gabonatarlókból lévő gabonafélék, például a búza, a zab és a rozs maradékai is, de a vaddisznók a krumplit és a takarmányröpát sem vetik meg. Konyhai hulladékok takarmányként történő felhasználását viszont nem tartom megfelelőnek, mert igen nagy a járványos megbetegedések veszélye. A takarmányt nagy területen kell szétszórni, hogy a konda minden tagja részesüljön belőle, még a dominancia-sorrendben hátraszorított egyedek is. Így a disznók több időt töltenek a szórón, ezáltal nyugodtan válogathatunk közülük. Egyes megfigyelések szerint, ha kizárólag szemes kukoricát szórunk szét, a vaddisznók által a szórón eltöltött idő kb. két és fél óra. Ha törmelék kukoricát adtunk, ez az idő hatvan perccel meghosszabbodik, úgyhogy ez az olcsóbb takarmány meszesemenőig gazdaságosabbnak bizonyul, mint a nagyobb értékű kukorica. Néhány módszer – például a pezsgősüvegéből történő etetés vagy a disznóguriga – ezt az időt még inkább, akár 5-6 órára is elnyújthatja.

A legjobb vaddisznós területek egybeesnek az erdős hegységek és a nagy erdőtümbök mezőgazdasággal érintkező peremrészeivel. Itt különösen fontos az egész évben történő elterelő etetés. Azt, hogy a kondák ne járjanak ki a mezőgazdaságilag művelt területekre, megakadályozni szinte lehetetlen, a vadkár mértékét viszont csökkenthetjük. Ha ezt a vadászatra jogosult elhanyagolja, akkor a vadkár tetemes lehet. Az elterelő etetés jelentősége még az, hogy a vaddisznókat lehetőleg minél hosszabb ideig helyhez kössük.

Ez idő tájt ne az erdő széli szórókat üzemeltessük, hanem azokon a helyeken tessünk, amelyek közelében a vad elfekszik. Több vadásztársaság ilyenkor csak a mezőgazdasági területekre összpontosít, vadkárrelhárító vadászatonkat szervez, így csak az erdőben talál kellő nyugalmat a vad. Ezekre a belső területekre ajánlom az önetetőket, amelyek a hivatásos vadászok munkáját is rendkívüli módon megkönnyítik, ésszerűvé és ellenőrizhetővé teszik az etetést. Egyre elterjedtebbek az úgynevezett automata önetetők, amelyek segítségével a vad számára percnyi pontossággal

lehet a szemes takarmányt kihelyezni. Azt azonban ne felejtjük el, hogy nem azért etetünk ilyenkor, hogy hízaljuk a vadat, hanem inkább azért, hogy helyhez kössük. Erre a célra megfelel, ha az erdei vadföldek talajába olyan növényeket vetünk, amelyeket a disznók szívesen fogyasztanak (pl. kukoricát, zabot vagy krumplit). Ha lehet, ezeket a területeket be kell keríteni, és csak a kívánt időben megnyitni a vad előtt. A tőrővadföld is igen hatásos elterelési módszer lehet, melyet a disznók előszeretettel használnak.

A vadászok többsége szívesen vadászik vaddisznóra, hiszen vadászata izgalmas, és egy-egy jó kan terítékre hozása igen összetett élményt nyújthat. A vadászat alkalmával törekednünk kell a megfelelő minőség és korcsoport beállítására. Arra, hogy állományunkat ne az egyre előrébbtőlódó, korai ivarérés, rokoni, sőt testvéri állatok párosodásából származó utódok és erősen eltolódott ivararány jellemezze. Ezek ugyanis a helytelen szelekciós módszerek következményei.

Gógh Pál

Felhívás

Veszélyes üzem

A járművezetés, a bánya, a vasolvasztás és még sok egyéb tevékenység mellett a vadászat is „veszélyes üzem”. Ez a járatos kifejezés az olyan dolgokra, amelyek fokozott balesetveszéllyel járnak. Minden ilyen tevékenységi körnek létezik munka- és balesetvédelmi, balesetmegelőző szakága. Így van ez a vadászat esetében is. Míg azonban a munkahelyeken már a felelőtlen viselkedés is felelősségre vonással járhat, a vadászat közbeni „lazaságot” többnyire még szóvá sem tesszük.

Az utóbbi években a vadászat gyakran kerül a társadalmi viták kereszttüzébe. Akár a védett madarak lelővése, ismert vadászok vitatható magatartása, akár a közelmúlt balesetei kapcsán. Balesetek. Az elővigyázatosságnak, a körültekintésnek, a szabályok tiszteletben tartásának teljes és tökéletes mellőzése az, ami ide vezet, nem pedig a véletlen. A sajtó aztán nem kegyelmez, az érdekes, de nem mindig a lényeges részletek kiemelésével eléri, hogy a közvéleményben a vadászzattal, vadászokkal szemben érzett ellenszenv erősödjön. Ugyanakkor nem kétséges, hogy a vadászbalesetnek nemcsak az áldozata szenved, hanem a vétkese is. Az utcán előfordulhat, hogy féktávon belül kocsi elé lép a gyalogos, és a vezető a véten. Vadászon azonban nem lépünk csak úgy figyelmetlenül a golyó elé. Törvény és szokás egyaránt annak vállára helyezi a felelősség nagyját, akinél a fegyver van, aki a fegyvert elsüti, a golyót útjára indítja, tudva, hogy annak az irányát megváltoztatni már nem lehet. Ezért fogalmaztam úgy, hogy a vétkes is szenved: szenved egy életen át, mert tisztában van azzal, hogy hibázott.

A vadászati idény kezdetekor mindenütt tartunk balesetvédelmi oktatást, a közvetlenül vadászat előtti eligazításban is kitérünk a várható baleseti forrásokra, legyen az kapcsolatos az időjárással, a fedett tereppel, az éppen folyamatban lévő mezőgazdasági

munkákkal, a folytatni szándékozott vadászati móddal, csak a leggyakoribbakat említve. Miért van hát mégis, hogy a baleset – mondhatnám „rutinszerűen” – bekövetkezik?

Aki tartott balesetvédelmi oktatást, annak ismerős lehet a „már a könyökömön jön ki” arckifejezés. Igen, még ezt a nagyon is lényeges félórát is unalomba lehet fullasztani. Oktatást ezért lehetőleg csak tapasztalt, jó beszédű vadásztárs tartson, olyan, akinek mindig van a tarsolyában néhány érdekes, tanulságos történet, amelyekkel változatossá, szemléletessé teszi mondókáját. Legyen tekintélye társai előtt, hogy a szavára azok is figyeljenek, akik egyébként a saját hangjukat szeretik legjobban hallani. Legyen szókimondó, egyenes ember, aki nem fél nevükön nevezni a dolgokat, akkor sem, ha az a többségnek várhatóan nem tetszik. S végül, azt gondolom, az előbbiekből ez már következik, legyen arról szentül meggyőződve, hogy a balesetvédelem, a szakmai hozzáértés, a természet szeretete és az etikus magatartás együtt képezik a vadászat alapjait.

Ám hiába az alapos oktatás, ha nem fogja fel mindenki, hogy a balesetmegelőzés folyamatos, közös kötelességünk. Ne hunyjunk szemet egymás jelentéktelennek tűnő hibái fölött sem, ha azok baleseti okok lehetnek. Aki az udvarias figyelmeztetést is sértőnek találja, csak magára vessen. A vadászatvezető a szabályok ellen vétőknek csak akkor helyezzen kilátásba felelősségre vonást, ha annak valóban érvényt is tud szerezni. Kíváncsi volnék, hány embert zártak ki az idén a vadászból lapos lövés miatt, vagy azért, mert tüzet szüntess után meglötte „még csak azt az egyet”...

Remélem, soraim többeket újfent ráébresztettek arra, mi is a balesetvédelem lényege, miben áll fontossága. Szeretném olvasóinkat arra biztatni, hogy írják meg szerkesztőségünknek véleményüket, tapasztalataikat, élményeiket szerencsés, de szerencsétlen kimenetelű baleseteikről is, különleges eseményekről, amelyekre látszólag nincs magyarázat. Biztos vagyok benne, hogy ezekből mindnyájan tanulhatunk valamit.

D. J.

Érdekes találatjelzések

Márok Tamás

Mottó: „A bika magasra ugorva nyugtázta a találatot.”

(Bármelyik magyar vadászíró)

Szegény, jó Csergezán Pál! Vajon hány elugró, lábat maga alá kapó szívlövött szarvast és őzet rajzolt életében? Nagy vadászfestőnkkel számtalanszor megfestették, megrajzoltatták „a nagyvad találatjelzéseit”.

A vadászati szakirodalom kedvenc fejezete azt tárgyalja, hogyan jelzi a nagyvad az őt ért találatot. Nem vitatom a főbb szabályszerűségeket, ám a vad mozgulatai a lövés után legalább annyira változatosak, mint a szituációk, amelyekben azt kapja. Vagy mint a lövedék útja és hatása az élő testben.

A jelzéseket a találat helye szerint osztályozzák. Pedig mennyi minden befolyásolja még a vad mozgulatát! Nézzünk ezek közül néhányat egy sima vállplövésnél! 1. Ér-e csontot a lövedék a bevágódáskor? Átüt-e a testet? Ér-e csontot a túldalton? 2. Milyen szögben üt be a golyó? Keresztben áll-e a vad vagy kajszán? Egy szintben vagyunk-e a célponttal, avagy a vad alattunk, netán fölöttünk áll-e? 3. A tüdőt belégzéskor, levegővel túlfeszítetten vagy kilégzéskor, üresen éri-e a találat? 4. A szívet vérral telten avagy elernyedve járja-e át a golyó? 5. Ha vannak lövedékszilánkok, hova hatolnak? 6. Merre tér ki – ha kitér – a mag a testben? 7. Fölhízott, zsíros, avagy lesóványodott-e az állat? 8. A találatkor szabályosan, lazán áll-e, avagy kicsavart, hátranéző pózban? 9. Milyen kalibert és milyen löszert használunk?

Most vadászpályafutásom néhány szokatlan jelzé-

sét mesélem el. Némelyiknél tudom a magyarázatot, vagy tudni vélem, máskor nem.

2003 nyarán barátomnak nagyvadas vendége érkezett őzbakra. Attilával volt néhány sikeres hívásunk, ezért segítségül hívtam. Viktor, a vendég, büszkén mutatta végigagyazott 7x64-es Zastaváját, azt mondta, szeret messzire löni, tavalyi bikáját 350 méterről ejtette el. A nehéz cseh löszerre esküdött (11,2 g SB Soft point).

Másnap hajnalban találkoztunk egy hívásra alkalmas pagonyunkban. Ifjú vendégünk tapasztalt nagyvadvasz volt, de őzhívást még soha nem látott, és nem is nagyon hitt benne. Ezt a tekintét jól láttam. Kis münszterlandim kíséretében egy akácós szélére cserkeltünk föl pirkadatkor. Amikor egy beszögelléshez értünk, lekuporodtunk a sarokhoz. Előttünk fölhántott búzatarló, kb. 150 méterre kis dombtető, azon túl 200 méterre az erdő túlsó oldala. Pár percnyi várakozás után megnyomtam a buttolót. Viktor kételkedő, sajnálkozó arccal nézett rám. Annál jobban meglepődött, amikor a második strófa után szemben, a domb mögött egy őz tünt föl. Sípoltam még hármat, mire fölemelt fejével felénk indult. Bak! – kiáltottunk föl, szinte egyszerre.

Jó takarásunk volt, ezért alaposan távcsöveztünk. Közben 20-30 másodpercenként megint sípoltam, s a bakunk jött rendületlenül. Föltűnt mellette egy kis suta is, de arra rá se hederített. (Szerintem párja már vagy még nem üzekedett.) Testéről lerítt, hogy nem gyerekbakkal van dolgunk, magas, vékony agancsán alig látszott hátsó ág. Megegyezett a véleményünk, hogy lőhető öreg bak, 300 gramm körüli agancssal. Eddigre eltelt jó 5 perc, s a bak 120 méterre megközelített bennünket.

– Ha jól áll, lödd meg! – döntöttem el.

Viktor ültében két térdére támasztotta két könyökét, becsülettel megvárta, míg a bak teljesen keresztbe fordult, és fényes nappal, a tarló közepén kitűnő célt mutatott, úgyhogy biztos voltam a dologban.

A fegyver dörrenése után azonban különös dolog történt. Bakunk unottan ránk nézett – közben jól láttuk, hogy alatta porzik a föld –, majd komótosan menetirányba fordult és elfutott völgynek, az erdőbe. Mintegy 100 méteren át követtük menekülését.

– Hát, ezt elhibáztam, alálöttem... – mondta elszomorodva Viktor.

– Nem sokat jelzett – mondtam –, de lehet, hogy át-

ütötte a golyó, azért porzott a föld.

A következő 10 perc Viktor részéről marcangoló önelemzéssel, az én oldalamról kelletlen vigasztalással, és sovány esélyeink udvarias élesztgetésével telt. Őszintén szólva el voltunk keseredve. Első hívásra, fél órai vadászat után jó öreg, jó agancsú bakot hozott elénk a vadászserencse meg a buttoló hangja, s a lövés helyzet szinte tökéletes volt.

Nem nyújtom a végtelenségig: a rálövés helyén nem találtunk semmit, de a bak csapáján előbb kevesebb, majd több vért. Ekkor már bátrabban mondtam reménytelen figyelmeztetést: a vad ugrálás nélkül, igen alacsonyan futott be az erdőbe. A fák közé érve én már csak a kutyát kerestem, s ő akkor már bolháza a dermedt bakot, amely az erdőszéltől 50, a rálövés helyétől 150 méterre feküdt el. A lövedék a válllap közepén, de egy kicsit alacsonyan érte, a másik oldalon pedig épp a „blatt” közepén távozott. Mindkétszer csontot ért, átütötte a szívet és a tüdő egy részét. És a bak ezt a lövést 150 méterre vitte – minden jelzés nélkül! Viselkedését két dolognak tudom be: az üzekedési időszak megemelkedett hormon- és adrenalin szintjének, valamint annak, hogy a lejtőn lefelé menekülhetett.

Volt egy másik üzekedési bakom, bár annak inkább a találat volt érdekes, hasonlóról nem hallottam. Egy szegedi szabadtéri előadás utáni hajnalon, kialvatlanul autóztunk a város környéki tanyás vidéken. Már kétszer hibáztam jó helyzetből, amikor egy hatalmas, vén suta és egy kis fiatal bak ugrott meg előttünk, majd úgy 80 méterre megálltak. Hamar megkaptam a tűzparancsot, s mivel az idős őzhölgy félig takarta tejfölösszájú lovagját, nyaktőre célozva lőttem. Az őzek minden jelzés nélkül eltűntek a domb mögötti kis lucernás irányában. Utánuk indulva láttuk, hogy zsákmányom élettelenül fekszik az oldalára dülve, párja ott állt fölötte, nem is akart elmenni. A golyó a nyaki ütőeret szakította el, de sem a csigolyákat, sem a légcsövet nem érte. Fájdalmat nem érzett, csak elvérzett. 7x64-es kaliberrel lőttem, de a löszere már nem emlékszem, talán Norma Nosler volt.

Január végén a Bakonyban vadásztunk. Két napja nem került zsákmány, ezért az utolsó reggelen barátom egy suta meglövésére biztatott. Az őz magas vágásoldalban állt, jó 300 méterre. Kicsit közelebb cserkeltem, de tovább nem volt takarásom, s a suta már figyelt. Kb. 250 méterről, térdelve engedtem útjára golyót. Nagyvadra számítva 11,2 grammos ólomhegyű cseh löszerre töltöttem 7x64-esemet. Szinte ismételttem már, mire a hatalmas puffanás hangja visszaért hozzám. Akkorát szólt a becsapódás, mint egy harci dob. A suta a találatra mozdulatlan maradt, majd pár másodperc után az oldalára dőlt. Hasba lőttem szegényt, amikor fölértem hozzá, fejét

mellső lábaira kutyamód támasztva, bánatos szemekkel nézett rám. Életemben akkor egyszer sajnáltam csak meg vadat. (Mentségemre, helyesebben magyarul ként: alaposan elállítódott a céltávcsövem.)

Kicsit hasonló esetről mesélt apám valamikor a 70-es években. Egyik vadásztársa úgy 80 méterről lőtt egy gidára (a kaliber 6,5x54 Mannl. Sch.). Az őz csak állt tovább, mozdulatlanul, s a mohó nimród ezek után menekülő anyjára lőtt, amely el is esett. Majd ismét a gida felé fordította a figyelmét, amely még mindig egy helyben állt. Éppen új lövéshez készülődött, de apám a karjára tette a kezét. A gida ekkor, körülbelül két perccel a lövés után – ahogy apám mondta – „elkezdett szitálni”, majd eldőlt. Nem emlékszem, milyen lövése volt, de apám úgy magyarázta a dolgot, hogy a golyó valamilyen idegközpontot érhetett, ami bénulást okozott.

Hasonló *nem jelzés* szerintem akkor is előfordulhat, ha a lövedék a vad testében nem expandál, ezért nem okoz sokkot. Ez elsősorban teljes burkolatú lövedékeknél gyakori, de más típussal is előfordulhat, ha egyáltalán nem érnek csontot. Ilyenkor a vad csak elvérzik, sokkhatás nincs. Egy gombnyársas kis bakkal jártam így, melyre Norma Vulkant küldtem 7x64-esemből. A bak „szó nélkül”, azaz a fájdalom és a riadalom legkisebb jelét sem mutatva sarkon fordult, és elköcogott. Éppen újra löni készültem, amikor barátom, aki távcsövön figyelte a jelenetet, visszatartott. A bak 80 méter után lelassult, forgott kettőt-hármat körbe, majd elesett. A lövedék a tüdőt találta, de nem ért csontot, és a túldalton jelentősebb roncsolás nélkül távozott, nem okozott semmilyen sokkot. Egy lámpás rókavadászatra teljes burkolatú lövedéket vettem 222-esemhez, mondván, kíméljük a gereznát. Nos, egy róka minden jelzés nélkül kifutott a fényből, barátom csak kitartó unszólásomra volt hajlandó utánkeresni, pedig a lövés helyétől kb. 50 méterre feküdt elvérezve. Még érdekesebben viselkedett egy macska. Lövés után minden látható jelzés nélkül jobbra, majd balra szaladt, végül egyenesen felénk futott, neki a Niva jobb első sárvédőjének. Ezzel a prémkímélő löszerral be is fejeztem a vadászatot. Egy életre.

Erdésmérnök ismerősöm télen dámot selejtezett. Az előtte álló rudliból kiválasztott egy gyöngébb borjút. A lövés után a borjú egyáltalán nem jelzett, a csapat pedig összefutott egy kupacra, a dáмок szokása szerint. Lassan tájékozódta a veszélyt illetően. Belelelt egy kis időbe, amíg fölismerték, honnan jött a lövés, és libasorban menekülni kezdtek. A mérnök biztos volt a hibázásban, ezért újra célba vett egy borjút és megint lőtt. Ez nyomban fölbukott. Amint azonban odament hozzá, megrökönyödve tapasztalta, hogy két lövés van benne, egymástól kétujjnyira. ▶

Az első lövedék nem ért csontot, csak átszaladt a testen. A szavahiheő vadász szerint a két lövés között 5 perc telt el. Szerinte a borjú hosszú kitarásában az is szerepet játszott, hogy társai körülvették, támogatták.

Az a bakom se jelzett semmit, amelyiket kölcsönpuskával, egy 8x64-essel ejtettem el nyáron valamilyen nehéz, ólomhegyű lőszerrel. Egy árok mellett állt, és szinte jelzés nélkül futott el. Vér volt bőven, a csapa pedig átvezetett – az árok fölött átívelő deszkapallón! A túloldalon aztán 20 méteren belül megtaláltuk a dermedt bakot, amely szabályos laplövésével is magabiztosan kelt át a hídon. Abban maradtunk, hogy nem először használhatta, azért tudta ilyen jól az utat – még halálos sebesülten is.

Nagyvadas területen vendégeskedtem. Vendéglátóm büszkén nyomta kezembe 9,3x74 R-es Blaser duplagolyósát. „Ezzel nyugodtan lőhetsz, még egy nagy disznó vagy bika sem megy el lépést se!” Illő tisztelettel nézegettem ezt a kis aknavetőt, ekkora kaliber még soha nem volt a kezemben. A havas szőrére jó holdfényben ballagott ki három 30-40 kilós szülő. „Bármelyiket!” – súgta kísérőm. Én pedig komótosan megcéloztam a legjobban álló disznót. Tenyérynivel az első láb vonala mögé, gondoltam, hogy ne roncsolja meg túlzottan a hatalmas golyó. (A lőszer Geco márkájú volt.) A lövésre eltűntek a disznók, a szőré az erdő szélén volt, ezért nem tudtuk egyértelműen megállapítani, hogy az enyém is elment, avagy az etetőhely sötét foltján helyben maradt. A lesen maradtunk, mert a hosszú nyiladékon még átváltó szarvasra vagy disznóra számítottunk, de már más vad nem jött, ezért egy óra múlva leléptünk. A szülő a szőron nem volt, de elugrását vér jelezte. Hanyagul kezdtünk lámpázni a bodzabokros aljú akácokban, de zsákmányomat nem leltük. Kénytelenek voltunk követni a véryomot, s meg is találtuk a disznót – jó 100 méteres csapás után. A lövedék oda ment, ahová szántam, komoly sebet ütött, mégis ilyen messze elvitte ez a gyöngye szülő, amelyiknek – mint a boncoláskor kiderült – az egyik hátsó lába sérült is volt. Az okot nehezen értem, talán túl erős volt a kaliber a kistestű disznóhoz, ezért energiájának csak egy részét adta le.

Akkor most nézzük a skála másik végét! 222-es Remingtontal télen őzet lőttem magaslesről (a lőszer 4 grammos Norma). Mintegy 120 lépésről (mint később kiderült) lapon találtam, mire ő hátrálni kezdett. Félkörben tolatott vagy 15 métert, aztán eldőlt. Még furábban viselkedett egy gida, melyet a Sako 3,56 grammos municiójával találtam el, szintén magaslesről, 70 méterről: eldőlt, majd sírva magasba ugrált jó fél percig, mire elcsendesedett. Másra nem tudok

gondolni, mint hogy valamilyen fájdalmas ideggócot csapott meg a nagyon gyors kis golyó.

Olasz vendégünk vadonatúj kaliberrel jött bakra vadászni: 240-es Weatherbyvel. Csak jó blattlövésői voltak, a bakok kivétel nélkül magasra ugrottak, majd kalimpáló mellő lábbal menekültek. A kísérők először láblövésre gyanakodtak, de aztán rájöttek, hogy az összetört lapockához tartozó láb himbálózik.

Egy másik, magyar vendégünk 30.06-osával puszkázott őzre. Nehéz cseh lőszerrel (11,7 gr. S.B.) vadászott. Egy 80 méterre lévő kis bak a lövés után magasra ugrott, nagyot kirúgott hátra, majd jól láttuk, hogy hasa alján kiesett az egész belső része. Úgy 20 méteres botorkálás után eldőlt. Előírásos blattlövés volt, egy szilánk azonban megnyitotta a hasfalat, és tipikus gyomortalálót jelzett.

De ne csak a diadalokról!

Őzet hívtam egy búzatarlón, villanyoszlop tövéből. A fiatal gyilkos bak lassan, meg-megállva, szabódva jött a sípra, gondolom, elverték már néhányszor az idősebb lovakok. Amikor olyan 80 méterre, félig szemben megállt, lőttem. A bak a lövésre elugrott, majd lelassult, és 40 méter után elfeküdt. Elindultam hozzá, de amint közeledtem, nagy nehezen föllállt, és az egyik hátsó lábára sántikálva továbbment vagy 50 métert, majd lefeküdt megint. Utánaszaladtam, s amikor másodszor is fölkelt, lőttem. Ziháló mellel – elhibáztam. Erre odaért a barátom is, aki a második vagy harmadik fölgrása után végre meglőtte a bakot. Én azért szaladtam utána, mert abban bíztam, hogy nem lesz ereje továbbmenni. Első lövésem a hátsó combját érte elég magasra, és megítélésem szerint nem a sérüléstől feküdt le, inkább a sokkhatástól.

Idén dámra cserkeltünk. Egy tehenet szerettem volna megvenni, és azt a feladatot kaptam, hogy akkor lőjem is meg, mert nincsen raktáron. Rácerkeltünk egy csapatra ritka nyarasban. Jó 200 méterre voltak, s az egyik sorközben végre keresztben állt egy tehén. Jól megnéztem, nem állt mögötte másik darab. Gondos célzás után, kitémasztásból lőttem. Tehenem magasra ugrott, alatta valami porfelhőt láttunk, majd elvágatott a csapat. Kísérőmmel aggodalommal indultunk a rálövés helyére – ahol ott feküdt nyakon löve egy borjú. Tanácstalanul vakartuk a fejünket, s végül arra jutottunk, hogy a borjú az utolsó pillanatban belépett a tehén elé, és életének fölládozásával megmentette. Ami „porzott”, az az ő nyakából kivágott szőr volt, a tehén pedig talán azért ugrott föl, mert a borjú a lába elé zuhant.

Egyszóval a találatjelzés nem szentírás. Mindig tanulhatunk valami nem tipikus, és mindig gyanazkodhatunk valami szokatlanra.

Dr. Puly István jogásznak tanult. Előbb a Külszíni Szénbányászat jogtanácsosa lett, majd pedig a Magyar Vadászok Országos Szövetségéhez (MAVOSZ) került ugyanebbe a munkakörbe. 1972-től pedig ügyvédként tevékenykedett, egészen a nyugdíjazásáig. Előtte, közben, és utána – amikor csak módját ejthette – az erdőt, mezőt járta, vadászott, bók-lászott.

De nem csupán puszkával tette ezt, hanem éles szemű természetbúvárként mindent megfigyelt, gyűjtött, ami érdekesség a szeme elé került. Lakásának minden zezuga ezt bizonyítja. Csodálatos ásvány-, kőzet- és csigagyűjteményt mondhat magáénak. Amellett díszmadártenyésztő és komoly akvarista.

A második világháború előtt még a hazai fűrészésből is kivette a részét. Aztán a Csallóközben, majd Szolnok mellett egy-egy tűzokkakast zsákmányolt. Mindkét példány preparátumát a Természettudományi Múzeumnak adományozta. Folytatva a különlegességeket: a Mátrában – akkor még nem védett – császármadarat sikerült lőnie, a Gyalui havasokban farkast, Alsó-Ausztriában zergét, Lengyelországban nyírfajd kakast, máshol barnamedvét. Két ízben vadászott Dél-Afrikában, összességében tucatnyi nagyvadat ejtett el, közülük hat bizonyult aranyérmesnek. Am mindez a sok élmény csak hab a tortán, mert legszívesebben a ma is bátran vadászható hazai nagyvadfajok egyedei után lesett és cserkelt. Kedvence az őz és a vaddisznó. Eredményeiről gondosan vezeti lőjegyzékét, amelyet engedélyével – ha nem is részletezve – az alábbiakban közlök. Hiszen fontos kordokumentum. Tekintélyes számok szerepelnek benne. De nem kell hüledezni, hiszen mindez nagy idő, pontosan hetven esztendő eredménye. Sajnos sok magyar vadász összesen nem él addig...

1933–2003 között 1523 nagyvadat és 11 541 apróvadat hozott terítékre. Előbb említett vonatkozásban a hazaiak közül 346 szarvast, 686 őzet, 452 vaddisznót, 32 dämöt és 4 muflont. Természetesen a szarvasfajokhoz sorolt példányok java része tarvad.

Fegyverek közül főleg a különböző kaliberű Mannlicher-Schönauerjai férköztek közel a szívéhez, azokkal vadászott legszívesebben, bár több más golyós és sörétes puszkát is birtokolt, kipróbált. Ennek ellenére nem „puskamániás”, sosem volt az, de mint mindenben, ebben is szereti a szépet, a jót, a nemeset.

Ha ritkábban is, de ma szintúgy változatlan lelkesedéssel hódol eme mindennek feletti gyönyörűség szenvedélyének. 2004 januárjában pedig elkezdte vadászéletének következő hetvenesztendős szakaszát. Jó egészséget kívánunk hozzá!

K. L.

Hetven vadászesztendő

Alig hiszem, hogy hazánkban – de bárhol a világon is – sokan lennének, akik különösebb megszokás nélkül, jó egészségben, zavartalanul végigvadásztak hetven esztendő. Mindenesetre ezen szerencsés nimródok közé tartozik dr. Puly István, aki a közelmúltban töltötte be 82. életévét. Első vadját, egy gyönyörű tollazatú fűcánkakast, 1933. december 31-én lőtte Farmoson. Ezek után további hangulatos vadászatok következtek. Puly István korából legalább tíz évet letagadhatna, az élénk mozgású és friss szellemű férfi nosztalgiával emlékszik a vadászat sok-sok ünnepnapjára. Ilyen volt az 1941-es esztendő azon élménye, amikor nagyapja és édesapja társaságában hármasban foglyásztak Sárbogárd mellett, s a végén ösztérítékük 136 példányt tett ki. De valójában nem az eredmény volt a fontos, hanem az egésznek a hangulata, amelyre most is örömmel gondol vissza.

A hónap puskája

Sportvadászok választása

Kovács László

A Merkel márkanév hazánkban is – hasonlóképpen Földünk számos más országához – felettebb jó csengésű: szép küllemű, kitűnő minőségű billenő csövű vadászpuskát ígér. Maga a híres cég Németország Thuringia tartományának Suhl városában székel, ahol a lakosság tetemes része immár több mint ötszáz esztendeje foglalkozik lőfegyvergyártással.

A nagy múltú gyár pechére a helység az NDK területére esett, és hosszú évtizedekig nem adhatták el termékeiket az „átkos kapitalizmus” alatt nyögő nyugati országoknak. Viszont Magyarországra folyamatosan importáltak, majdnem mindig lehetett ilyen söréteseket kapni a boltokban, méghozzá mindenki számára aránylag elérhető áron. Igaz, sok fegyverszakértő szerint, termékeik minősége éppen az 1970-es években esett vissza, nem volt egyenletes, bár ez főleg az akkoriban gyártott drillingjeikre áll, de – kisebb mértékben – egyéb billenőcsövűikre is vonatkozatható. Olykor baj volt az illesztésekkel, még gyakrabban a külső felületi kezeléssel. Ha megjelent egy felhő a nap előtt, máris berozsdásodott a cső külseje. Aztán a helyzet javulni kezdett, s attól fogva,

Technikai adatok

- Gyártmány: Merkel Modell 2001 E
- Kaliber: 12x76, 20x76, 28x70
- Szerkezet: Bock billenő csövű, Blitz-lakatos, Kersten-zárás.
- Csőhossz: 12-es űrméretűnél 710 mm, míg 20-as és 28-as öbnagyságúaknál 680 mm
- Csőszűkítések (Choke-ok): 1/2 és 1/1
- Teljes hossz: 12-esnél 1150 mm, míg 20-nál és 28-nál 1120 mm
- Tömeg: 3,2-3,3 kg
- Agyazás: pisztolyfogásos, pofadékos, diófa alapanyagú, fekete bakelit agyaltalpan végződik
- Biztosítás: tolokás megoldású az agyanyakon, ezt előretolva kerül tűzkész állapotba a fegyver
- Egyéb: nagyszerű típus, ráadásul szép is. 12-es és 20-as űrméreteken valamennyi apróvadászatra tökéletesen megfelel. Mindenki, aki kedveli a német puskák külső kialakítását, vonalvezetését, designját, kétségkívül jól jár, ha ennél köt ki.

hogy 1990. október 3-án az NDK egyesült az NSZK-val, a fegyvergyár termékei megint vitathatatlanul a világszínvonalat képviselik.

Sok kiváló puskatípusuk közül most a Merkel Modell 2001 E sörétes bockot ragadom ki, amely tetemesebb ára miatt igazolja a cikk címét, mert vadörök jóval ritkábban veszik – főleg nem szolgálati puskának –, mint a csak szenvedélyből vadászók. (Régebben – talán most is – a koronglővészek szintén szívesen választottak maguknak 12-es Merkel bockokat. Pl. a világbajnok *Dóra Sándor* úgyszintén azzal lőtte pozdorjává az agyaggalambok tízezeit.)

Lőpályákon egyértelműen előnyösebbek a bockok, mint a hagyományos csőelrendezésű duplák. Vadászaton már nem ilyen egyértelmű a helyzet. Ennek is, annak is megvannak a maga rajongói, akik esküsznek saját választásukra. A magam részéről inkább az elegánsabb, vízszintes csőelrendezésűeket kedvelem, de a bockok sem alábbvalók, s ez a Merkel modell éppen azok közé tartozik. Elődje a legendás 201 E típus volt, amelyet szintén sokan szerettek-szeretnek. Jó fogású, szép darab. Ün. Blitz-lakatszerkezeti, csőfartömbbel és felső Kersten-retesszel záról, amelyet kicsit gyengébbnek vélek, mint a más söréteseknél megszokott kétszeres alsó reteszeléssel. Néhány puskaműves barátom tapasztalata szerint valamivel előbb, kevesebb lövés után „kotyogósodnak” meg, mint a más megoldásúak. De ahhoz is töménytelen patront kell elpuffogatni, tehát egy átlagos va-

(Folytatás a 42. oldalon)

Sokak szerint az 5,6x50R Magnum voltaképpen az amerikai eredetű .222 Remington töltény egyre fokozódó európai térhódításának köszönheti létét. Az akkor még nyugatnémetek a tudomásom szerint azóta megszűnt DWM gyárban, F. W. Heym segítségével az 1960-as évek legvégén fejlesztették ki ezt a peremes munióciót, ami sokkal ideálisabbnak bizonyult billenő csövű golyósokhoz, mint bármelyik az előtte kitalált, alkalmazott, azonos lövedékátmérőjű – 5,7 mm – hornyos hüvelyvégződésű ismétlőpuska-töltényekből. (Csupán zárójelben említem meg, hogy nem sokkal később ugyanezt perem nélküli változatban is piacra dob-

A hónap története Határkaliber

cikkünk tárgyával, nem aratott vajmi nagy, átütő sikert. S noha kiváló töltény, de könnyen elképzelhető, hogy hamarosan a „kifutó” munióciók végteleknek tűnő sorát fogja gyarapítani sajnos.) Az újvilágból származó kis kaliberű töltények diadalmas előretörését ezzel ugyan nem lehetett megállítani, még csak megfékezni sem, de tény, hogy vegyes csövű fegyverekhez és egylovétű, kiskártevőkre és őzre egyaránt való gavallér golyósokhoz lámpással sem találhatunk nála megfelelőbbet.

Az 5,6x50R Magnum határkalibernek tekinthető, hasonlóan legtöbb központi gyújtásos .22-es társához, úgy mint a .222, 223 Remingtonokhoz, .22-250 Remingtonhoz stb. Ugyanis ezek képezik az őzre való munióciók legtöbb országban elfogadott alsó határát. Némely nagyvad vadász határt említve ugyan, de valami mással kapcsolatban, alaposan és durván leminősíti, noha ez módfelett igazságtalan részükről, mert gyakorlott kézben, megfelelő lövedékkel szerelve ugyanolyan biztosan terítékre hozható vele az őz, mint bármelyik nagyobb lövedékátmérőjű, erősebb kaliberű muniócióval. Más kérdés, hogy az óhatatlanul előforduló sebzéseknél – ami bárkivel, bárkikor önhibáján kívül is megeshet – mindenképpen jobb szolgálatot tesz vagy tehetne egy nagyobb lövedékátmérőjű, bővebb vérzést okozó töltény, pl. 6,5x57R vagy 7x57R, esetleg 7x65R úgyszintén.

Mondhatni, egyike a legharmonikusabb muniócióknak, kiváló ballisztikai értékekkel bír, alacsony gáznyomás (3000 bar) mellett. Jó példa erre az osztrák Hirtenberger gyártmányú 3,6 grammos Sierra lövedékkel szerelt lőszer, amelynek kezdő sebessége 1005 m/s, 100 méteren 840, s még 200-on is 698. Ugyanezen távolságokon mérve a becsapódási energiája pedig 1818, 1270 és 877 joule. Ha a céltávcsővel szerelt puská 100 méteren 4 cm magasat lő, akkor 50-en mindössze egy centimétert, 200-on fél centit, míg 250-en 8,5

cm-t esik a lövedék. Igazán gyönyörű, lapos a röppályája, nem csoda, hogy hazánkban is annyian „beleszerettek” – köztük jelen sorok írója –, mert akár milyen szívós rókát, borzot, kóbor macskát, kutyát messziről is biztosan leterít, ugyanakkor – mint fentebb említettem – őzre szintűgy megteszi, bár talán nem éppen a létező legideálisabb választás. Azonban mindenképpen egyike a sokoldalúbb európai „származású” kalibereknek. Ballisztikai érdemei mutatós távlövésekre csábítanak, amit szörmes vagy szárnyas kiskártevőről lévén szó, a siker reményében bátran megkísérelhetünk, de vén kontinensünk legkisebb testű őshonos szarvasfaja, az őz vadászatánál már mindenképpen kelendő óvatosságra intek. Használata 150-200 méteren túl nem nevezhető igazán vadásziának, noha ismételt hallottam, olvastam, hogy jóval a fölött is zsákmányoltak vele bakot. De lövedéke aránylag vékony és kis tömegű, azon a távon sebességét, becsapódási energiáját rohamosan veszti. „Hátha lövésekkel” pedig nem érdemes kísérletezni, mert jó esetben tán parádésan leterítjük a vadat, még az sem baj, ha teljesen elhibázzuk, ám ilyenkor a gyakoribb a sebzés, amit sokszor felettébb áldatlan, eredménytelen utánkeresés követ. Nem szabad a nemes vadat dögre löni! Vadászhoz méltatlan cselekedet. Viszont mindig betartva az optimális

(Folytatás a 42. oldalon)

(Folytatás a 40. oldalról)

dásznak valóságos, komolyan figyelembe veendő hátrányt nem jelent.

Agyazása kétrészes, diófából készül. Elődjéhez képest „lespórolták” róla az előagy – attól elválasztott – felső szegélyét, amit kis vésett csavarokkal rögzítettek a csőpár mindkét oldalára, és ezek a fegyver három darabba szedésekor is rajta maradtak. Rém elegáns volt, bár gyakorlati funkcióval alig rendelkezett. Régebben a Merkel bockokat két elsütőbillentyűvel forgalmazták, ma szelektív egy billentyűvel kapható, amit nem érzek különösebb előnyének, inkább a jelenlegi „vadászdivat” dolga, mintsem komoly változtatás, előrelépés. Biztosítója a szokott – egyben létező legjobb! – helyen, az agnyakon található.

Zárteste, előagyának hátsó végződése és a ravasz acélsűrűkék, míg a többi alkatrész első osztályú barnitást kapott.

Ízléses, apróvad fajokat ábrázoló véset díszíti a puskarendszerkamráját – vadászkutyá rebbenti fel a foglyokat, az újabb katalógus pedig avarban kutató erdei szalonkák mutat –, ami nagyban emeli a külcsínét. Automatikus szelektív ejektorral – hüvelykivetővel – rendelkezik, ezt jelzi modelljelzésében az E betű.

A függőlegesen elhelyezkedő csőpár kaliberválasztéka: 12x76, 20x76 és 28x70. A legutóbbi méretben készülve rendkívül aranyos, könnyű gerlező-foglyászó fegyver. 12-es és 20-as öbnagyságban valószínűleg azért gyártják az átlagosnál – 70 mm – hosszabb hüvelyű Magnum töltényekhez, hogy az egyre elterjedtebb lágyvas sörétes patronokhoz – amennyire lehet – ideális legyen. Ólomsörétet használva elvétele lenne szükség az ilyen hosszúságra. Csak speciális vadászatoknál bizonyulna hasznosnak, pl. vadpulykára vagy libázásnál (már ahol még szabad ólmot alkalmazni).

Tetszetős küllemű, primán elkészített, jól átgondolt és kivitelezett szerkezetű, de nem igazán luxuspuska, ám feltétlenül az átlag fölöttiek közé sorolható. Nyugodtan merem ajánlani minden sörétes bockok iránt rajongó vadász társamnak.

(Folytatás a 41. oldalról)

lőtávolságot biztosan sok-sok emlékezetes, szép élményhez juttatja használóját.

Nagy előnye még az is, hogy a hozzá készített fegyver nem rüg keményen vissza, tehát az erre érzékeny vadászok is kedvtelve lődözhetnek vele lőtéren, illetve vadászaton egyaránt.

Sokféle-fajta puskát gyártanak hozzá, például ilyen golyós csővel (is) készült bock-büchs a cseh ZH márkajelzésű vagy a Merkel Modell SL III, míg drillinget árul hozzá a Blaser cég (Modell D 99), és egylovétű golyóst a Krieghoff (Modell Hubertus). S ez – némi túlzással – csak csepp a tengerben, ahogy mondani szokás. Az viszont teljesen biztos, hogy mindenki megtalálhatja az ízlésének és anyagi helyzetének megfelelő ilyen kaliberű tölténnyel működő billenőcsövű fegyvert csaknem valamennyi árkatóriában, ami szintén mutatja e kaliber széles közép- és kelet-európai népszerűségét, ami jöttányit sem kopott, csak patinásodott, és napjainkban is lassan, de biztosan gyarapodik. Amikor kifejlesztették, létrehozták, nem élvezett olyan bombasztikus, gyorsan kirobbanó sikert, mint mondjuk az alig több mint harminc esztendővel előtte konstruált, felettébb hangzatos elnevezésű 5,6x61R Vom Hofe Super Express, de míg az már csaknem teljesen múlttá vált, elfelejtette a vadászvilág, addig az 5,6x50R Magnum szívósan és egyenletesen tör előre a népszerűségi listákon, s bizvást még nagyon-nagyon hosszú ideig fogjuk alkalmazni és szeretni ezt a jól kiöltött, univerzális peremes muníciót a XXI. században is.

K. L.

Csalóka agyazás

Manapság egyre nehezebb gyönyörű erezésű, diófából faragott tushoz jutni. S mivel hiány mutatkozik ebben, ezért az ilyen nyersanyag ára is tetemesen emelkedett, és a jövőben még inkább emelkedni fog. Ezért kényszerült az olasz Beretta cég a modern technika segítségére, amely a legócskább fából készült agyazást is olyaná teszi, mintha nemes diógyökérből lenne. Ez voltaképpen egy érdekes műanyag bevonat, felületi kezelés, amelyet nehéz megkülönböztetni az eredeti luxus minőségű tusoktól. Ezt az anyagot X-Tra Woodnak nevezték el, és ma a Beretta M. Wing, M. Onyx Pro és a M. Silver Pigeon típusokat szerelik vele, a vevő kívánságára. A vételár akkor kb. tíz százalékkal magasabb. Azonban legújabb félautomatájukat, a M. Teknyst már minden esetben ilyen felületkezelési eljárással szépített agyazással hozzák forgalomba.

Hangzatos elnevezése dacára valójában lágyvasból készítik, amely mindössze 0,02% szenet tartalmaz. Az immár klasszikusnak számító, vadászcélna máig legmegfelelőbb ólomsörétet hivatott felváltani minden kultúrállamban vízen és vízparton. Hogy miért? Zoológus kutatók egybehangzó vizsgálatai szerint a tőfenékre süllyedt sörétet szívesen felcsipegetik a bukórécék, de más vízimadarak is, és ettől

ólmérgezésben előbb-utóbb elpusztulnak. S ha egy ilyen, már beteg szárnyast elkap a ragadozó, akkor azzal szintén végezhet az ólom. Ezért találták ki a sokkal környezetkímélőbb acélsörétet. A baj csak az, hogy ballisztikailag mindenben alatta marad elődjének, míg a zöldmozgalmak már-már hisztériába hajló következetességgel próbálják teljes mértékben betiltatni az ólomsörét teljes körű használatát.

Az acélsörét diadala

Az első probléma már az 1970-es évek elején felteődött – persze azóta sem tudtak segíteni rajta –, ezt bizonyította egy a Winchester-Western cég által elvégzett vizsgálat, amelyre Illinois államban került sor 1972–73-ban. 2400 vadrecét löttek 2,75 mm-es és 3,25 mm-es átmérőjű acélsöréttel, valamint 3,25 mm-es ólommal. Valamennyi töltény ugyanannyi szem sörétet tartalmazott. A repülő récéket 30–80 yard (32,8–87,4 m) között löttek le. 30 yardnál (27,4 m) ölhathásban semmi különbség sem volt tapasztalható, 40 yardnál (36,6 m) viszont már számottevőnek bizonyult az eltérés. 3,25 mm-es acélsöréttel 4,31%-kal, 2,75 milliméteressel pedig 6,75%-kal többet sebeztek, mint a hagyományos 2,75 mm-es ólommal. Messzebbre még rosszabb volt az arány. Persze, mert az ólom anyagsűrűsége 11,4 g/cm³, míg a lágyvasé mindössze 7,55 g/cm³. Ebből következik az, amit a dán Poul Hartmann kísérlete mutat. Ő 3,25 mm-es 36 gramm töltetű acélsörétadagot lőtt 36 méterről egy zselatintombba, majd ugyanilyen szemű ólmot. Utóbbi 80%-kal mélyebbre fűrődött... Ezért kellett a lőszergyáraknak emelni az acélból – helyesebben lágyvasból – készült sörét nagyságát, megnövelni a sebességét, hogy teljesítménye jobban felzárkózzon a klasszikus mögé. Mivel gáznyomása maximális mértékű, ezért csak olyan fegyverből szabad kilőni, amelyet direkt acélsörétes töltényekhez (is) készítettek, vagy pedig azon régebbi gyártmányból, amelyet azzal szintén bevizsgáltak.

Az nem igaz, hogy jobban koptatja a csőbelső, mint az ólom, hiszen sörétkosár veszi körül. Az viszont alighanem áll, hogy tágitja a szűkítésnél. Négy milliméteresnél nagyobb szemű sörétet csak hengeres furatból szabad kilőni. Mivel alkalmazása jobban igénybe veszi a puskát, ezért lehetőleg régi, finom sörétesekhez ne használjuk, nagyon gyorsan tönkretethetünk vele.

A másik baj a lágyvassal, hogy alkalmazása közös vadászatokon nem kis balesetveszélyt rejt magában. Kemény tárgyának ütődve az ólom egyszerűen ellapul, a vas

viszont gellert kap róla, és ki tudja, hol áll meg. Készveszedelem lenne ilyen töltényekkel vadászni mezei nyúlra olyan szőlőben, ahol betonból készülnek a kárók. Erdei vadászaton már nyugodtan élhetünk vele, de a fűrésztelepek átkait vonjuk magunkra ezzel, mert egyetlenegy acélsörét is megállíthatja a termelést, a modern fémérzékelő sem mutatja ki. Svéd vizsgálatok szerint egyszerre hét szem tudott átmenni az ellenőrzésen anélkül, hogy észrevették volna, és persze azonnal zavart okozott.

A vassörét, hátrányos tulajdonságai ellenére, egyre hódít. Több országban a természetvédelmi hivatalok, a szélsőséges zöldek biztatására, ólomsörét-stopot akarnak elrendelni, végleg megtiltani az alkalmazását, hiszen nem környezetbarát anyag. Más kérdés, hogy pl. Svédországban évente mindössze maximum 135 tonna ólmot lőnek el a vadászok. Kiszámították, hogy csupán a kábelekből lévő ólomból 360 000 tonnányi van leásva a föld alá. Ez akkora mennyiség, amelyet az ország összes sportlövésze-vadásza – a jelenlegi átlagot véve alapul – pontosan 514 év alatt „spriccelne szét” a természetben. Létezik ugyan a vason kívül már volfrám- és bizmutsörét is – mások rézötvetekkel kísérleteznek –, de ballisztikailag ezek egyike sem ér fel az eredetivel.

Véleményem szerint, az ólombetiltási hisztéria előbb-utóbb minden EU-országot elér, így hazánkat is. Én a magam részéről kizárólag vizes élőhelyeken látom indokoltnak az acél- és egyéb alternatív anyagú söréttel töltött patronok használatát, egyebütt nem okoz akkora kárt, hogy ki kellene vonni véglegesen a forgalomból.

K. L.

Január

Január az év egyik legkeményebb (ha éppen nem a legkeményebb) hónapja. Általában nagyon hideg van, csikorog a hó, kevés a vad tápláléka. Kondíciója is jócskán lecsökkent már, az őszi zsírból már vajmi kevés maradt. Ilyenkor aztán valóban nagy szükség van az etetésre. Legyenek mindig tele a vadetetőik!

A hónap Janus istenről kapta nevét. Janus volt a mennybolt istene, aki reggel megnyitotta, este pedig elzárta az ég kapuit. Ő volt minden kezdet istene: útnak indította a háborúba készülő sereget, és a Janus-templom várta haza kitért kapuival a hazatérő katonákat. Temploma háborúban nyitva, békében zárva volt. Janus egyszerre látott a jövőbe és a múltba. Ezért ábrázolták előre- és hátránzó arccal. Innen a mondás: Janus-arcú – szokták mondani a kétfelé is tekinető, ingatag, kétszínű emberekre.

Januárban nagy a csönd. A madarak nagy része a védett zugokat keresi, leginkább a levele hullt bokrok ágain pillanthatunk meg néhány tarka tollú énekest. Az erdei fülesbaglyok ilyenkor csoportosan pihennek. Alkonyatkor indulnak vadászni, s jaj annak a pocoknak-egérnek, amelyet észlelnek. Később aztán visszazállnak ülőfájukra. Zsákmányuk csontjait azonban nem tudják megemészteni, ezeket s a szőrt hosszúkás gombócok formájában visszaöklendezik. Ha ilyen gombócokra lelünk, érdemes ezeket megvizsgálnunk. Az apró csontokból kiderül, milyen fajokból tevődik össze a környék kisemlős-állománya. (Persze mivel jó szolgálatot tehet egy mikroszkóp és egy határozókönyv – pl. UJHELYI PÉTER: *A Magyarországi vadonélő emlőssállatok határozója* – érdemes a kőpeteket összegyűjteni és otthon megvizsgálni.)

Újév napját, azaz január elsejét vidámság, evés-ivás jellemzi. Ilyenkor persze kötelezőek az újévi jókívánságok! S ekkor szokták megjövendölni az év időjárását is, és ekkor van itt a fogadkozások ideje is!

Január 6., vízkereszt, háromkirályok napja

Az ünnepek zárónapja. Ezen a napon gyűjtják meg utoljára a karácsonyfa gyertyáit. Sok helyen vízkereszt napján tartják a csillagozást vagy a háromkirályok járását, a három napkeleti bölcs betlehemi látogatásának emlékére. Megszentelik a házakat vízzel és sóval (gonoszűző szerekkel) és GMB-t (Gáspár, Menyhért, Boldizsár) írnak a szemöldökfára.

Január 25., Pál fordulása

A bibliai Saulus Paulusszá változásának története alapján a kemény téli időjárás átalakulását jósolják erre a napra (télfordulás–pálfordulás).

Január hónapban vadászható vadfajok: hibás trófeájú gímszarvas bika, tehén, borjú, hibás trófeájú dámbika, tehén, ünő, borjú, őzsuta, gida, muflonkos, -juh, -jerke, -bárny, vaddisznó, üregi nyúl, róka, pézsmapocok, nyestkutya, mosómedve, házi görény, nyest, borz, aranyakál, fűcán, vetési lúd, nagy lilik, tőkés-, böjt-, csörgő-, barát-, kerceréce, szárcsa, balkáni gerle, dolmányos varjú, szarka, szajkó.

Dátum	Nap		Hold	
	Kel	Nyugszik	Kel	Nyugszik
1. cs	7,32	16,03	12,18	1,28
2. p	7,32	16,04	12,37	2,35
3. szo	7,32	16,05	12,59	3,42
4. v	7,32	16,06	13,26	4,49
5. h	7,32	16,07	14,00	5,54
6. k	7,31	16,08	14,44	6,54
7. sze	7,31	16,09	15,38	7,48
8. cs	7,31	16,10	16,41	8,32
9. p	7,31	16,11	17,50	9,07
10. szo	7,30	16,13	19,02	9,35
11. v	7,30	16,14	20,15	9,58
12. h	7,29	16,15	21,28	10,18
13. k	7,29	16,16	22,42	10,35
14. sze	7,28	16,18	23,58	10,53
15. cs	7,28	16,19	–	11,11
16. p	7,27	16,20	1,16	11,33
17. szo	7,26	16,22	2,38	11,59
18. v	7,26	16,23	4,02	12,34
19. h	7,25	16,25	5,24	13,21
20. k	7,24	16,26	6,36	14,23
21. sze	7,23	16,28	7,34	15,38
22. cs	7,22	16,29	8,17	17,00
23. p	7,21	16,30	8,49	18,22
24. szo	7,20	16,32	9,13	19,41
25. v	7,19	16,33	9,33	20,55
26. h	7,18	16,35	9,50	22,06
27. k	7,17	16,37	10,06	23,14
28. sze	7,16	16,38	10,23	–
29. cs	7,15	16,40	10,40	0,22
30. p	7,14	16,41	11,01	1,29
31. szo	7,13	16,43	11,26	2,37

Újra a T 3-asról

A finn Tikka cég folytatja nagy sikert aratott M. T 3-as forgó tolózaras golyós puskájának a továbbfejlesztését. A könnyű változat után megjelent a vaskosabb csövű nehéz is, kifejezetten mesterlövészek és nagy pontosságra törekvő vadászok számára. A modell elnevezése Tikka M. T 3 Varmint Stainless, csöve és zárteste egyaránt rozsdamentes acélból van kidolgozva. Pisztolyfogásos, magasított hátú pofadékos agyazása szürke színű polipropilén műanyagból készül, persze üvegszál erősítéssel. A puskatus hosszát különböző vastagságú gumi agyaltalpakkal lehet „testre szabottá” tenni tulajdonosa méreteihez. A szokásos gazdag kaliberválaszték jellemző erre a termékre is. A .222 Remingtontól a .338 Winchester Magnumon át a 9,3x62-ig terjed a skála, s a gyártók szerint legnépszerűbbnek alighanem a 6,5x55-ös és .308 Winchester ürméretűek bizonyulnak majd. A tekintélyes cső ellenére a fegyver nem nevezhető túlzottan nehéznek, mindössze 3,6 kg.

A hónap szülötte gróf Széchenyi Zsigmond, minden idők talán legnagyobb vadászírója. Széchenyi 1898. január 23-án született Nagyváradon. Űkunokája volt a Nemzeti Múzeumot megalapító Széchenyi Ferencnek. Első vadászexpedíciójára 1927 tavaszán indult. A fekete kontinensre többször is visszatért. Emellett vadászott Alaszkában és Indiában, s természetesen hazai földön is.

1942-ig kilencvenféle nagyvadat zsákmányolt nyolc expedíció és négy világrészen. Útjain naplót vezetett és fényképezett, ezek szolgáltak alapjául a későbbiekben megjelent nagyszámú vadászkönyvnek.

Trófeái áldozatul estek Budapest ostromának, néhány őzagancs kivételével odalett valamennyi.

A háború után néhány évig még dolgozhatott, sőt 1948-ban egy könyvecskéje is megjelent a Szarvas selejtezése címmel, ám 1951-ben kitelepítették egy Polgár község melletti tanyára. Később a keszthei Helikon Könyvtár könyvtárosa lett. Az évtized végén rehabilitálták, és 1960-ban ismét kijutott Afrikába, mégpedig egy államilag támogatott expedícióval. Ekkor a Természettudományi Múzeum számára gyűjt, éppúgy, mint négy évvel később, amikor ismét eljut Afrikába.

Széchenyi Zsigmond nemcsak írta, hanem olvasta és gyűjtötte is a vadászkönyveket. Halálakor több mint 4000 kötetet számlált a hagyatéka, melyet 1969-ben a Mezőgazdasági Minisztérium vásárolt meg a Természettudományi Múzeum számára. Széchenyi Zsigmond 1967. április 24-én halt meg.

Vadászmozaik

És egy másik T 3-as, amely nem lő

Felettébb érdekes, hogy a közismert Gerber cég ugyanazon modelljelzéssel látta el legújabb termékét, mint a Tikka az egyre népszerűbbé váló golyós ismétlőpuskáját. Mindenesetre az biztos, hogy egy ilyen univerzális Gerber-szerszámmal sokkal több mindent lehet művelni, mint bármilyen puskával: nyesni, szűrni, vágni, csipni, fogni, sört és konzervdobozt nyitni, csavarozni, fűrni stb. Összességében pontosan 11 funkció maradéktalan ellátására szolgál ez a nemrég megjelent Gerber, mely minden ízében praktikus, nyele is ergonomikusan formatervezett, ezért valamennyi vadász hátizsákjában ott lenne a helye.

ERVA FOTÓ-ÓPTIKA KFT. CANON FOTÓSZAKÜZLET * 1072 BUDAPEST, KLAUZÁL TÉR 13.
TEL.: 352-8183, 352-8191, 461-0889 * FAX: 461-0890

TÁVCSŐVEK - ÉJJELLÁTÓ TERMÉKEK	9x25 CF Travelite V 38.500	8x30 DIF WP/RA II 162.500	8x21 FP silver 10.800
<i>Canon</i>	10x25 CF Travelite V 40.000	7x50 IF HP/WP w/comp. New 106.200	8x21 FP champagne 10.800
Képstabilizátoros (IS) 18x50 480.000	12x25 CF Travelite V 46.000	7x50 CF WP 82.500	SERIES 1 Binoculars
Képstabilizátoros (IS) 15x50 456.000	8-24x25 CF Zoom Travelite V 55.000	7X50CF WP COMPASS I 105.000	S1 8x25 11.600
Képstabilizátoros (IS) 12x36 310.000	<i>- ACTION sorozat</i>	7X50IF WP 88.000	S1 10x25 12.900
Képstabilizátoros (IS) 10x30 152.000	7x35 CF Action VI 31.500	7x50 IF WP C1 130.000	S1 7-15x25 16.000
Képstabilizátoros (IS) 8x25 133.000	8x40 CF Action VI 35.000	7x50 IF WP C2 130.000	ZCF SPORT Binoculars
8x32 W látszó 62.000	7x50 CF Action VI 38.000	10x50 CF WP 87.500	8x40 WA 14.700
8x23 W látszó 43.000	10x50 CF Action VI 44.000	<i>- professional</i>	7x50 WA 16.000
10x25 látszó 36.000	12x50 CF Action VI 47.500	7x50 IF HP/WP Tropical II 175.000	10x50 WA 16.500
8x23 látszó 23.000	7-15x35 CF Action VI 52.500	7x50 IF HP/WP Tr. W/scale 206.000	12x50 17.200
8x22 látszó (fekete) 34.000	10-22x50 CF Action VI 55.000	10x70 IF HP/WP 320.000	16x50 17.800
8x22 látszó (titan) 18.500	Állványadapter 4.500	<i>- high grade</i>	20x50 19.000
<i>Nikon</i>	<i>- sport</i>	5x15 DCF 173.800	ZOOM Sport Binoculars
<i>Keresőtávcsővek</i>	8x25 DCF Sportstar III metallic 23.000	6x15 M CF 90.000	7-15x30 24.500
<i>- kompakt</i>	black 23.000	7x15 M CF Black 100.000	7-21x40 25.200
7x21 Sprint III * 22.500	10x25 DCF Sportstar III metallic 25.000	7x15 DCF 190.000	9-27x50 28.800
8x21 Sprint III * 24.000	black 25.000	Vivitar	10-50x50 30.000
8x21 Sprint III ** 24.000	8x25 DCF Sportstar III silver 23.500	<i>PV SERIES Binoculars</i>	10-40x30 27.600
9x21 Sprint III * 26.000	10x25 DCF Sportstar III silver 25.000	PV 8x21 Compact 3.700	HUNTING Binoculars
10x21 Sprint III * 28.000	7x50 IF HP/WP New 88.000	8x21 Promo 3.700	8x56 25.200
10x21 Sprint III ** 28.000	<i>- sporter / sorozat</i>	10x25 Promo 4.600	9x60 26.400
* zöld színű, ** ezüst színű	SPORTER I 8X36 DCF 56.000	PV 10x25 Compact 4.600	WATERPROOF Binocular
<i>- DX sorozat</i>	SPORTER I 10X36 DCF 60.000	PV 8x21 new Compact 7.400	7X50 vízálló Sport Binocular 31.900
8x25 CF DX II 35.500	<i>- professional RQOE</i>	PV 10x21 new Compact 8.300	
10x25 CF DX II 40.000	8x40 DCF HP WP 95.500	UCF II Binoculars	
12x25 CF DX II 45.000	10x40 DCF HP WP 102.500	8x25 11.600	Night Eye IR 780 WP 122.000
8-24x25 CF DXII Zoom 50.000	<i>- vízálló</i>	10x25 12.600	Night Eye IR 760 91.300
<i>- utazó</i>	8x25 CF WP/RA II 70.000	CAT EYE Binoculars	Night Eye IR 750 70.500
8x25 CF Travelite V 36.000	10x25 CF WP/RA II 80.000	10x25 silver 12.000	Night Eye IR 770 103.600

GEMENC VADÁSZBOLT * 1203 BUDAPEST, KOSSUTH L. U. 57. * TEL./FAX: 1/283-4432 * NYITVA TARTÁS: H-P 10-17.30-IG
GEMENCBOLT@FREEMAIL.HU * WWW.DELTASOFT.HU/GEMENC

Izs 12-es lapát 60.000	Leica 10x42 335.000	Műanyag golyós puska 39.000	Wergen Svájci bicskák 1.900
Izs 16-os lapát 40.000	Leica 8x20BCA 130.000	Vászon bélelt lesnadrag 8.400	Vadászkések 4.000
Izs 20-as lapát 40.000	Leica 10x25BCA 135.000	Polár vastag vad. mellény 9.360	Vadásztörök 9.000
Izs 48 12/70 40.000	Leica primaster 135.000	Bergen dzseki 22.990	Brigedale zokni 3.300
Izs 16 ejektoros 50.000	Fűthető talpbetét 37.000	Bergen sapka 2.990	Fegyverszekerények 40.400
Izs 16 40.000	Polár garnitúra 14.980	Bergen kapucnis kesztyű 2.490	Fióbert pisztolyok 24.000
Leica 12x50 400.000	Műanyag golyós pisztoly 15.000	légiószér 520	Légfegyverek 17.000

GERINGER AUTÓ KFT. * 2900 KOMAROM, BATHORY ÚT 1. * TEL.: 34/540-562 * NYITVA: H-P 8-17-IG

PAJERO WAGON	Pick Up 4WD TD DK GL Silverline 5.462.500	1.8 és 1.8 AT: DAB, ABS, ZV, AC	3.2 DI-D GLS AT 13.564.000
3.2 DI-D GLX 13.393.000	Pick Up 4WD TD DK GLS 6.946.250	2.0 GDI: DAB, SAB, ABS, ZV, AC	3.2 DI-D GLS AT Leder 14.333.000
3.2 DI-D GLX AT 14.087.000	Pick Up 4WD TD DKGL HP 5.596.250	PAJERO SPORT	3.2 DI-D GLS AT Leder SD 14.644.000
3.2 DI-D GLS 14.203.000	Pick Up 4WD TD DK GLS (HP) 7.195.000	2.5 TD GLS (HP) 10.838.000	3.5 GDI GLS AT Leder 14.788.000
3.2 DI-D GLS Leder 15.017.000	2.5 TD EK GL: AB	2.5 TD GLS Leder (HP) 11.322.000	3.5 GDI GLS AT Leder SD 15.138.000
3.2 DI-D GLS AT 14.133.000	2.5 TD CK GL és DK GL: AB, ZV	3.0 V6-24 GLS 10.655.000	2.5 TD GL: DAB, ZV, AC
3.2 DI-D GLS AT Leder 14.886.000	2.5 TD TD GLS: DAB, ABS, ZV, ACC	3.0 V6-24 GLS Leder 11.145.000	3.2 GLX-től: DAB, SAB, ABS, ZV, ACC
3.2 DI-D GLS AT Leder Privilege 15.580.000	PAJERO CLASSIC	3.0 V6-24 GLS AT 11.195.000	GLS-től: MASC / MATC
3.5 GDI GLS Leder 15.495.000	2.5 TD MT 8.275.000	3.0 V6-24 GLS AT Leder 11.625.000	OUTLANDER
3.5 GDI GLS AT Leder 16.277.000	2.5 TD Wagon 9.425.000	3.0 V6-24 GLS AT Leder SD 11.941.000	2.0 Comfort 2WD 6.732.000
3.5 GDI GLS AT Leder Privilege. 17.011.000	PAJERO PININ	<i>Mind: DAB, ABS, ZV, ACC</i>	2.0 Comfort 4WD 7.363.000
<i>Mind: DAB, SAB, ABS, ZV, ACC</i>	1.8 MPI 03 5.805.000	PAJERO MT	2.0 Sport 4WD 7.911.000
<i>GLS-től: MASC / MATZ</i>	DAB, ABS, AC	2.5 TD GL 9.602.000	2.0 Sport 4WD SD 8.122.000
PAJERO PICK UP	PAJERO PININ WAGON	3.2 DI-D GLX 11.977.000	2.0 Sport 4WD Leder 8.437.000
Pick Up 4WD TD EK GL 4.955.000	1.8 MPI Silverline 6.199.000	3.2 DI-D GLX AT 12.683.000	2.0 Sport 4WD Leder SD 8.647.000
Pick Up 4WD TD CK GL 5.213.750	1.8 MPI AT 8.158.000	3.2 DI-D GLS 12.820.000	<i>2.0 Comfort: ABS, DAB, SAB, AC</i>
Pick Up 4WD TD DK GL 5.347.500	2.0 GDI 8.269.000	3.2 DI-D GLS Leder 13.556.000	<i>2.0 Sport: ABS, DAB, SAB, ACC</i>

GOMBÁS SÁNDOR „VÁREDEI” KFT. * TEL.: 30/933-2216 * WWW.VADASKERT.HU * INFO@VADASKERT.HU

VADDISZNÓ EGYÉNI VADÁSZAT	20,00-21,99 cm-ig 300.000 + 7.000	VADDISZNÓ HAJTÓVADÁSZATOK
VADDISZNÓS KERTBEN ÉS SZABAD TERÜLETEN	22,00 cm felett 440.000 + 10.000	<i>A díjat két részlet alkotja: a részvételi díj és a teríték utáni díjak.</i>
<i>Vadkan</i>	<i>Koca 50 kg zsigerelt súly felett</i>	<i>Kishaitás terelő vadászati/min. 5-6 fő részére.</i>
<i>Agyarhossz (Ft + Ft/mm)</i>	eljejtés 40.000	Részvételi díj 45.000/fő/nap
13,99 cm-ig 75.000	<i>Szilárd 50 kg-ig</i>	<i>A teríték után az egyéni vadászati árjegyzék szerint megállapított kilövési díj, amelyből 25% kedvezményt adunk a vadkankilövési tarifából.</i>
14,00-15,99 cm-ig 80.000 + 2.500	eljejtés 30.000	
16,00-17,99 cm-ig 130.000 + 3.500		
18,00-19,99 cm-ig 200.000 + 5.000		

HUNOR 2000 Bt. VADÁSZBOLT * 8360 KESZTHELY, SZÉCHENYI ÚT 11. * TEL.: 83/317-355, 30/9947-482 * FAX: 83/336-281
NYITVA: H-P 8-16-IG, SZ 8-13-IG

GOLYÓS FEGYVEREK	Mauser 243 Winchester 6x42 MOM távcsővel 120.000	Tula / K 16/70 dupla 70.000
HusQuarna 6,5x55 6x42 távcsővel 150.000	Fég dupla golyós (7x65R) + Bock Büsch váltócső 85.000	IZS-27 Bock 12/70 újszerű állapotban 85.000
ZKK-600 7x64-es 6x40 Tasco távcsővel 110.000	7x65R x 12/70 + Bock 12/70 váltócső + távcső 99.000	TO2-94 pumpás 12/70 99.000
ZKK-600 30-06-os 3x9x40 Tasco távcsővel 115.000	szerelek (2 db, körmös) + 8x56 távcső 450.000	MC-21 aut. új 119.000
IZS-18MH 30-06 6x42 Swarovski távcsővel 130.000	SÖRÉTES FEGYVEREK	Brno Super oldallakatos Bock 130.000
Mauser (angol, 5 éves) 300 W Magnum 6x42 távcsővel 220.000	Merkel 16/70 dupla 99.000	MC-21 aut. 68.000
Mauser 8x57 IS 6x42 Jena Zeiss távcsővel 105.000	Merkel 12/70 oldallakatos Bock Hívjoni!	Olasz Bock 12/70 85.000
	Merkel 12/70 80.000	

GRÖZER CSABA * 9211 FEKETEERDŐ, FŐ ÚT 5. * FAX/TEL.: 96/224-298 * TEL.: 96/224-417, 30/939-7627
E-MAIL: BOWMAN@AXELERO.HU * WWW.GROZERARCHERY.COM

ÍJAK	Magyar íj dekorált /a/ 31.875	Gyerek nyílvesztő 875	Hüvelykujjas kifutós kesztyű 1.500
Ósi szkíta íj 15.000	Magyar íj dekorált /b/ 33.750	Szaruvégű vessző 1.875	Börmarkolat 1.500
Gyerek szkíta íj 16.875	Magyar íj dekorált /c/ 40.000	Flu-flu vessző 1.500	Kovácsolt hegy 875
Felnőtt szkíta íj 21.250	Középkori magyar íj 33.750	Számszerű vessző 1000-2.500	Céllövőhegy 100-225
Asszír íj alap 32.500	TRH laminált magyar íj 43.750	lőhúr 1.250	Fütyülőhegy 1.375
Asszír íj extra /a/ 40.000	Indo-perzsa íj 33.750	Méhviasz 150	Rézhegy 250
Asszír íj extra /b/c/ 43.750	Krími-tatár íj alap 33.750	Oldaltegez /a,b/ 11.250-5625	Céllövőhegy belső menettel 150
Hun íj alap 32.500	Krími-tatár íj extra II 81.250	Háttegez /a,b/ 11.250-11.875	Kihúzóshoz való T-klucsek 2.000
Hun íj extra I 40.000	Török íj alap 36.250	Nomád lőtegez /a,b/ 28.750-18.750	Nock 75
Hun íj extra III (eredeti) 312.500	TRH laminált török íj 43.750-46.250	Nomád nyíltegez /a,b/ 22.500-15.000	Kézi nock- és hegyfaragó 3.750
Kora avar íj alap 35.000	Török íj alap 81.250	Székita íj-nyíl tegez 17.500	Gépi nock- és hegyfaragó 4.375
Kora avar íj extra II 81.250	Török íj extra III /eredeti/ 312.500	Török lőtegez 20.000	Tarsoly 15.000
Közép avar íj alap 33.750	Mongol íj alap /a,b/ 32.500-33.750	Török nyíltegez 16.875	Nemzetarsoly 12.500
Közép avar íj extra I 43.750	Mongol íj extra I 40.000	Számszerű vessző tegez 10.000	Süveg 16.250
Közép avar íj extra II 81.250	Reflex /a,b,c/ 41.250-57.500	Íj-nyíl tartó 7.500	Nemzetsüveg 12.500
Késő avar íj alap 33.750	Flatbow 47.500	Kifutós kesztyű 1.500	Veretes öv 15.000
Késő avar íj extra II 81.250	Longbow /a,b/ 35.000-40.000	Alkarvédő 2.125	Nemzetszőnyeg /a,b,c/ 45.000-95.000
Magyar íj alap 30.000	Középkori számszerű 75.000	Háromujjas kesztyű 1.625	Szkíta sámán nyaklánc 1.250
Magyar íj extra I 40.000	Reflex számszerű /a,b/ 43.750-60.000	Újjvédő bőrdarab /tab/ 375	
Magyar íj extra II 81.250	KELLÉKEK	Hüvelykujjas lögyűrű szaruból 3.000	
Magyar íj extra III (eredeti) 312.500	Nyílvesztő 1.187	Hüvelykujjas lögyűrű bronzból 1.500	

HARGITA JAGD VADÁSZBOLT – HÍVATÁSOS VADÁSZOK SZAKÜZLETE * 6800 HÓDMEZŐVÁSÁRHELY, ANDRÁSSY U. 32.
TEL./FAX: 62/248-768 * TEL.: 30/9580-603 * WWW.HARGITAJAGD.HU

SÖRÉTES LŐSZEREK	Schmidt&Bender 2,5-10x56 257.000	NV-4 174.000	Fausti Eleg.12/76 1 bill. 161.850
Nike vadász 12/70 32g 38	KERESŐTÁVCSŐVEK AKCIÓBAN	Sibir BNV 2,5x42 PRO 177.000	Fausti Leader 12/76 Skeet 1 bill. 273.000
Nike vadász 16/20/70 40	Swarovski SLC 8x56 320.000	NZT 1M2 IR 53.000	Fausti Style 20/76 Dupla 226.500
Nike Extra 12,16,20/70 45	Swarovski SLC 7x50 290.000	DI-3 Infravörös vető 15.000	Frankonia Scirocco 12/70 185.500
Nike Skeet/Trap 24g 35	Swarovski Habicht 7x42 161.000	GOLYÓS FEGYVEREK	Frankonia Trap Scirocco 12/70 234.500
Nike Skeet/Parc. 28g 36	Swarovski Habicht 10x40 180.000	CZ 550 30-06, 7x64 159.900	IZS18 410/76, 20/76 40.500
Nike Skeet/Parc. 32g 37	Leica Trinovid 8x32 275.500	CZ 550 Lux 243W 185.000	IZS27EM 20/76 5ch. 1bill. 125.000
Nike Skeet/Parc. 36g 42	Leica Trinovid 8x42 295.000	Steyr Mannlicher Hívjoni!	IZS27EM 12/76 csere ch. 1bill. 119.500
Mirage vadász 12/70 32g 43	Leica Trinovid 7x42 285.000	IZS18 222, 223 Rem. 44.500	IZS43ME 410/76 103.500
Mirage vadász 16/20/70 43	Leica Trinovid 10x42 308.750	Osztárk Titan 6 St. 30-06 215.000	IZS43 kakasos 12/70 79.500
Mirage Extra 12/70 34g 45	Leica Trinovid 8x50 320.000	Osztárk Titan 6 St. 243W 215.000	MP-153 12/89 öntöltő 5ch. 123.500
<i>3000 db felett árengedmény!</i>	Leica Trinovid 10x50 355.000	Osztárk Titan 6 Lux. 30-06 265.000	ZBK-100 12,16,20/70 27.000
CÉLTÁVCSŐVEK AKCIÓBAN	Leica Trinovid 12x50 380.000	ZK99 243,30-06,7x65R 198.000	FEGYVERSZEKRENY
Swarovski 6x42 187.000	LÉZERES TÁVMÉRŐK AKCIÓBAN	ZK99 5,6x50R,Mag. 198.000	Strauss-5 3ponton zár+lősz.-tartó 49.200
Swarovski 8x50 205.000	Leica LRF 900 123.500	SÖRÉTES FEGYVEREK	LE CHAMEAU CSIZMA-BAKANCS 12.950
Swarovski 8x56 200.000	Leica LRF 1200 147.250	Beretta AL 391 Urika 12/76 290.000	Cyrnus 12.950
Swarovski 2,5-10x56 340.000	ÉJJELLÁTÓK INFRATÁVCSŐVEK	Beretta AL 391 Urika 20/76 298.500	VierzoMord neopren 31.350
Schmidt&Bender 6x42 110.000	Baigish 12 95.000	Beretta Silver Pig. 12/76 378.000	Szörmebélelés cipzáros 38.500
Schmidt&Bender 8x56 126.000	Baigish 21 97.500	Beretta Silver Pig. 20/76 403.000	Bőrbélelés cipzáros 54.100
Schmidt&Bender 10x42 172.000	Baigish 25 749.000	Beretta AL 391Urika Gold 12/76 355.000	Elan Gore-Tex Bakancs 26.250
Schmidt&Bender 1,5-6x42 209.000	Filin 1BN 5x56 140.000	Fausti Eleg.12/89 1 bill. 219.000	Step Gore-Tex Bakancs 24.500

HARMÓNIA VADÁSZBOLTOK * KÖZPONT: 4025 DEBRECEN, SZÉCHENYI U. 10. * TEL.: 52/430-468 * FAX: 52/412-633
4026 DEBRECEN, BETHLEN U. 36. * TEL./FAX: 52/421-338 * 4400 NYÍREGYHÁZA, ZRINYI I. U. 8-10. * TEL.: 42/413-423
3530 MISKOLC, SZÉCHENYI U. 14. * TEL.: 46/341-464 * 5600 BÉKÉSCSABA, LUTHER U. 12. * TEL.: 66/449-369
6722 SZEGED, KOSSUTH L. SGT. 21. * TEL.: 62/424-342 * 6500 BAJA, HATTYÚ U. 2. * TEL.: 79/321-364
1165 BUDAPEST, MARGIT U. 116. * TEL.: 70/2116-480 * 2890 TATA, KATONA U. 17. * TEL.: 34/481-535
8200 VESZPRÉM, RÁKÓCZI U. 5. * TEL.: 88/325-033 * 8360 KESZTHELY, RÁKÓCZI U. 3. * TEL.: 83/314-101
8900 ZALAEGERSZEG, BIRÓ M. U. 47. * TEL.: 92/348-011, 30/9398-369 * 7626 PÉCS, KIRÁLY U. 71. * TEL.: 72/225-204
3300 EGER, TORONY ÚT 1-3. * TEL.: 36/410-131 * 3200 GYÖNGYÖS, SZENT BERTALAN U. 4. * TEL.: 37/301-860
7030 PAKS, DÓZSA GY. U. 102. * TEL.: 75/315-687 * 4600 KISVÁRDA, SZENT LÁSZLÓ U. 13. * TEL.: 45/415-887
5350 TISZAFÜRED, PIAC TÉR 6. * TEL.: 59/

HOR-SZA Kft. VADÁSZBOLT * 9600 SÁRVÁR, BATHYÁNY ÚT 34. * TEL.: 95/323-483, 30/9082-451

GÖLYÖS ÉS SÖRÉTES FEGYVEREK	Norconia 7X50.....17.300	Olang báránybéléses.....22.900	mellények.....5.900-12.200
CZ 550 Lux 30-06.....159.000	FEGYVERLÁMPÁK	Olang szóftt gyapjú.....16.990	nadrágok.....4.800-19.900
Zastava 300WM.....165.000	vezeték.....11.500	Meindl Sölden.....25.500	kabátok.....13.500-38.900
IZS Z7E.....107.000	akkumulágyeépített.....29.200	Meindl Sölden női.....23.200	sapkák.....800-10.300
CELTÁVCSÖVEK	vezeték.....10.200	bőröcsima bárány b.....31.700	kesztyűk.....800-4.000
Lisenfeld 8X56.....83.900	LÁMPÁK	Aigle neo.....30.600	hátizsákok.....5.200-13.500
Meopta 7X50.....81.000	akkus 20w.....23.400	cseh csizmák.....6.500	oldaltáskák.....7.900-19.100
S&B 8X56.....133.000	akkus 4w.....15.900	Le Chameau műszőr.....38.900	zoknik.....350-4.400
Fomei 7X50 vil. po.....49.200	akkus expert.....10.200	Le Chameau neo cipp.....42.600	LÉGPUSKÁK
Fomei 6X42.....33.400	fejlámpa ledes.....7.200	Tretton nyári.....14.500	kínai.....12.600
Norconia 6X42.....23.600	fejlámpa csipetűs ledes.....3.600	Tretton neo.....19.900	Slavia 630.....23.800
KERESŐTÁVCSÖVEK	fejlámpa led-kripton.....8.900	cseh bélelt.....8.400	Slavia 631.....28.200
Fomei 7X50.....13.900	BAKANCSOK-CSIZMÁK	ingek.....5.200-11.900	Norica Marvic Gold.....61.900
Fomei 8X56.....26.700	fűthető talpbetét akciós.....33.990	puólóverek.....4.500-9.200	KÉSEK, TÖRÖK
Fomei 9X60.....29.200	Watzmann magasszárú.....22.800	kalapok.....5.700	Muela török.....8.100-14.500
Exaktta 7X50.....20.400	Luger 7X50.....20.700	r.p. polár pulóver (termo).....7.990	egykezes kések.....4.100-8.900
Norconia 7X50 ruby.....24.500	Olang vízálló.....14.900	r.p. polár nadrág (termo).....6.990	Wenger vadász.....5.100
			Victorinox vadász.....5.900-10.400

HUBERTUS VADÁSZBOLT * 9400 SOPRON, LACKNER K. U. 6. * TEL./FAX: 99/314-317 * NYITVA TARTÁS: H-P 9-12, 13-17; SZO 9-12 GyMS.

BAKANCSOK	Vierzonrd Neopren.....32.900	Norica Marvic Gold (4,5mm).....59.900	Norma 300 WinMag 13,0 Oryx.....11.100
Olang Cortina OlanTex.....14.990	Chasseur szórómés.....39.900	Cometa 300 Camo (5,5mm).....59.900	Norma 8x57 JS 12,7g Vulkan.....7.800
Olang Sappada OlanTex.....21.800	Chasseur Neopren.....44.500	GÖLYÖS LŐSZER (20 DB/DOBOZ)	Hirtenberger 223 Rem 3,6 g Nosler.....4.500
Asolo Davos szürke (akciós).....19.900	Chasseur bőros.....59.500	RWS 5,6x50 R Mag 3,6g TM.....9.600	Ballistic Tip (akció).....4.500
Aku Taiga Gore-Tex.....29.900	KERESŐTÁVCSÖVEK	RWS 300 Win 6,5g TM.....10.700	Hirtenberger 30-06 11,7 g (akció).....7.500
Aku Nembo Gore-Tex (akciós).....34.900	Tasco 7X35.....11.500	RWS 7x64 11,5g TIG.....13.200	KÉSEK, TÖRÖK, BICSKÁK
Crispi Grizzly Thermo.....29.900	Seadler 8x30 (kemény börtök).....11.990	RWS 30-06 11,7g TUG.....11.800	Puli 440C vadásztorók.....15.000
Olang Explorer Thermo.....22.900	Fomei Poacher 7x50,10x50.....14.990	RWS 7mm Rem Mag 11,5g TIG.....14.000	Kershaw 1035 vadásztorók (akciós).....29.900
LE CHAMEAU CIPŐK, BAKANCSOK	Praktika Falcon 7x50,10x50.....17.490	RWS 300 Win Mag 10,7 KS.....14.000	Gladius (spanyol) diszkardok.....17.990
Safari Low cipő.....14.900	Olympus 10x50 DPS R (akció).....19.900	RWS 8x57 JS 12,8g TIG.....12.500	Spyderco „Q” C35 SBK.....13.000
Safari Mid bakancs.....17.900	Exakta Zoom 8-20x50.....33.300	Norma 5,6x52 R 4,6g SP.....5.480	Spyderco Endura II.....22.000
Boxer cipő.....18.900	Akah Hubertus 8x56.....34.900	Norma 243 Win 6,5g SP.....7.000	Spyderco Police serrated.....39.900
Valley Low cipő.....21.900	Exakta 8x56.....49.900	Norma 6,5x55 9,0g Oryx.....8.850	Puma Comet 280590.....13.700
Valley Mid bakancs.....24.900	Steiner 9x40 Safari.....59.900	Norma 7x64 11,0g Vulkan.....8.400	Puma Protec Alu 280385.....19.900
Elan Gore-Tex bakancs.....29.900	LÉGPUSKÁK	Norma 7mm Rem 11,0g Vulkan.....9.500	Puma Advantec 282000.....19.900
Isard Gore-Tex bakancs.....45.900	Hatsan Mod. 35 (4,5mm).....17.990	Norma 30-06 11,7g Alaska.....7.500	Puma Thunder 230600.....19.900
Mouffon Gore-Tex bakancs.....49.900	Slavia 630 (4,5mm).....26.900	Norma 30-06 11,7g Vulkan.....8.500	Böker 110090.....11.300
LE CHAMEAU GUMICSIZMÁK	Slavia 631 (4,5mm).....29.900	Norma 30-06 11,7g Oryx.....9.000	Puma Smith & Wesson Camo Serrated.....15.900
Cirrus, All Tracks.....13.990	Norica Sport (5,5mm).....33.000	Norma 300WinMag 9,7g Nosler.....10.000	Wenger Porsche Design.....39.900
Vierzon Jersey.....24.900	Norica West (4,5mm).....49.900	Norma 300 WinMag 11,7g TXP.....14.700	Fox 500/3CE agancs, 3 pengés.....23.990

HUNGARO-ARMS Kft. VADÁSZBOLTOK – BUDAPEST, SOROKSÁRI ÚT 132, 1/215-6458 * GYŐR, APÁCA U. 14., 96/328-876

MOSONMAGYARÓVÁR, MAGYAR U. 38., 96/219-459 * SZOMBATHELY, WESSELÉNYI U 2., 94/339-336
WWW.HUNGAROARMS.HU * INFO@HUNGAROARMS.HU

RIZZINI SÖRÉTES VADÁSZFEGYVEREK	Prohunter.....289.600	GUARDFORCE FEGYVERKÖFFER	Parcours Stream ISO combesizma.....42.900
Omnium 12/16/20 ejektor.....263.000	Steyr Scout.....439.600	Pisztolyhoz alu, számozás.....15.900	Parcours Prestige bőrbélés.....53.000
Aurum kézi gravír 12/16/20 ejektor.....431.000	SSG Sport.....478.700	Söréteshez alu, számozás.....25.500	Parcours Vario.....21.900
Argo oldalmeleztes 12/16/20 ejektor.....377.000	ZASTAVA GÖLYÖS VADÁSZFEGYVER	Golyóshoz alu, számozás.....29.900	Parcours Enduro.....32.900
Artemis extra tusa, gravír. 12/16/20 ejektor.....494.000	M70 Lux.....139.000	VADÁSZKÉSEK	Nylhunting.....18.900
RIZZINI SÖRÉTES SPORTFEGYVEREK	M70 Extra Lux.....185.000	Nieto.....3.400-32.900	Alaska szörmebélés.....26.900
Vertax kofferral.....375.000	M85 Lux.....139.000	Puma.....56.900-999.000	Benlystar.....15.900
Premier.....564.000	M98.....99.000	Szabó.....12.000-60.000	Wadystar neoprene kertész.....79.500
S2000.....503.000	Schmidt & Bender.....céltávcsövek.....116.000-410.000	AIGLE BAKANCSOK 39-47	AIGLE RUHÁZAT
S790 aranyozott kivitel.....1.460.000	LŐSZEREK	Kariba.....19.900	Hunter vízlepergető nadrág.....25.900
Extrák: sorrendváltó, csere choke, magnum kaliber, csőhossz	Lapua 22LR.....16-64	Genet gore-tex.....34.900	Stalker Timber tölgyfa mintás nadrág 31.500
STEYR GÖLYÖS VADÁSZFEGYVEREK	Lapua vadász.....260-1.200	Vancouver.....29.900	Dartmoor lovas, vízálló kabát.....35.900
Classic Mannlicher.....Hívjon!	PMC golyós vadász.....120-1.100	Gibier.....23.900	Palombe vízlepergető lélegző kabát.....45.000
Goiserer.....434.000	PMC sörétes.....45/55/140	Komadi gore-tex.....43.300	Stag Timber tölgyfa mintás kabát.....59.900
Ganzschaff.....475.500	FEGYVERLÁMPA	Pirsh gore-tex.....31.300	Glenmore Gore-Tex kabát kevlar.....69.900
Halbschaff.....386.000	Lightforce.....24.500	AIGLE GUMICSIZMA 36-48	Sellar ripstop mellény.....15.700
	Nighthunter kit.....73.500	Parcours natúr kaucsuk.....16.500	Meleze polártech mellény.....18.000
		Parcours ISO 4 mm neoprene bélés.....31.500	

INTERMAS TERMELŐ ÉS KERESKEDELMI Kft. * BÉKÉSCSABA, MEDNYÁNSZKY U. 17. TEL.: 20/945-0764 * FAX: 66/450-538 * E-MAIL: INTERMAS@BEKESNET.HU * WWW.INTERMAS.INI.HU

AUTOMATA KORONGDOBÓ GÉPEK	AMERIKAI TRAP „véletlen szám” tér-irány bolygó-művel, 300 korong, 12 V, 78 kg.....609.375	LŐVÉSZKORONGOK	Normál, nyúl, mini, midi, battue.....19-24/db
MAT 99 oszloptáras automata, 12 db-os tár, 12 V, 36 Ah, 34 kg, 80-115 m-g.....370.937	AUTOMATA KORONGDOBÓGÉPEK KIEGÉSZÍTŐI	HORDOZHATÓ KONNYÚ MAGASLESEK	2,45 m ülökemagasságú, 22 kg, 40 cm ülőke, 88 kg-ig (csukva: 125x80x20 cm).....68.750
INTERMAT 300 forgótáras automata 12 V, 300-as tár, 46 kg, 90-115 m.....497.500	Távirányító 40 méter vezetékkel, 12 V.....9.375	2,45 m ülökemagasságú, 26 kg, 50 cm ülőke, 100 kg-ig (csukva: 125x88x25 cm).....75.000	
INTERMAT 400 forgótáras normál korongos automata 12 V, 420 db-os tár, 54 kg.....573.750	Double távirányító 2x40 méter vezetékkel, 12 V (skeet és double trap).....15.000	CSŐRLÖK	1000 kg vonóerős hordozható gépkocsi és tehervonó, 12 kg (12 V, 10 m-g).....425.000
INTERROLL 300 nyugalűrítő automata 55-100 m-g, 12 V, 300 db-os tár, 38 kg.....623.750	Fon-pull hangra indító vezetékkes berendezés, 12 V.....62.375	250 kg-ig emelő kőzi, szerelhető, 4 kg.....31.250	
INTERROLL 100 nyugalűrítő automata 55-100 m-g, 12 V, 100 db-os tár, 24 kg.....497.500	Késleltető automata indító (skeet) (0 és 3 s között egyes és double koronghoz).....78.125	VADÁSZATI ESZKÖZÖK	Puska belövő állvány, oldal- és magassági állítással.....19.975
MINIMAT 400 automata mini v. midi koronghoz 12 V, 400 db-os tár, 28 kg, 120 m-g.....497.500	Rádiós távirányító automata 120 m-g (1 adó, 1 vevő) 40.625	Kiszsörmés befogó, 80x22x28 cm rácsmért: 3x3 cm. (erősített „borz” ráccsal).....19.750	Nagyszörmés befogó csapda, 165x40x50cm, hegesztett 4,5x4,5 cm, 3,5 mm acélhuzalból.....35.000
MIDIMAT 300 automata mini v. midi koronghoz, hordozható, 12 V, forgótár: 300 db.....497.500	Rádiós fono-pull skeet, trap pályához (zseb méret) egyes és double választóval.....78.125	Szűrő, hímzett mellény.....2.500	Kötött pulóverek.....3.500-6.100
BATTUMAT 400 battue automata 5-85 fokos magasságú 400 db-os, 31 kg, 120 m-g.....497.500	Szerelt terepív.....14.875	Műanyag vastag zoknik.....800-1.350	Bélelt csizmák.....4.000-8.500
	Mobil keresek terepív.....21.000	ÓVEK	Fekete bőröv.....2.000
	KÉZI MŰKÖDTETÉSI HORDOZHATÓ KORONGDOBÓGÉP.....60.000	ÖVEK	Világosbarna bőröv.....2.200
	HOBBY egykorongos ülökés gép, 11 kg.....60.000		
	Állítható dobómagasság, egyes standard, midi, mini, battue korongoz.....73.500		

Dr. Juhász Tamás Kisállatrendelő Kft. * 1112 BUDAPEST, PÉTERHEGYI ÚT 46. * TEL./FAX: 310-1106, 310-0108, 310-1554 * NONSTOP Bp.

Vizsgálati díj.....1.800	nagytestű.....20.000	LABORVIZSGÁLAT	ESETFÜGGŐ MŰTÉTEK
Vesztségóti oltás.....2.000	<i>Kan kutya</i>	Vérkép / paraméter.....1.500	foghúzás (altatásban).....3-5.000
Alapoltások.....3.800	kisestű.....10.000	Biokémiai paraméterezés.....500	daganat eltávolítás.....10-15.000
Vesztségóttel komb. olt.....5.300	középtermetű.....12.000	EKG.....2.000	császármetszés.....15-20.000
IVARTALANÍTÁSOK (GYÓGYSZERKTG. NÉLKÜL)	nagytestű.....14.000	Ultrahang.....3.000	látótérés.....30.000
<i>Möstény kutya</i>	kisestű.....16.000	RTG	térd keresztlező szalag szak.....30.000
kisestű.....16.000	kandúr.....5.500	30x40 cm.....3.000	A műtétek a felhasználó anyagköltségét nem tartalmazzák.
középtermetű.....18.000		24x38 cm.....2.000	

KÁTAI VADÁSZ, HORGÁSZ KIS- ÉS NAGYKERESKEDÉS * 5900 OROSHÁZA, KÖND U. 44. * TEL./FAX: 68/411-612

KÁTAI VADÁSZBOLTOK: 5540 SZARVAS, KOSSUTH L. U. 46. * TEL.: 66/312-288
6721 SZEGED, TISZA LAJOS KRT. 19. * TEL.: 62/556-880 * WWW.KATAIVADASZBOLT.INF.HU

ARMUSA LŐSZEREK (VADÁSZ)	12/71 cm GAMMA 3 T.....304.874	Egér.....1.600	Ing.....11.960
12/32 g.....44	20/71 cm LELYS AL.....341.460	Szalonka.....1.300	Ing.....8.580
12/34 g.....46	12/76 cm STL VS SPORT.....521.946	PRO-MATIC KORONGDOBÓ GÉPEK	Ing.....10.920
12/36 g.....56	12/76 cm MAX SPORTING.....402.435	Colt 65 korongos.....318.800	Hunter sapka (kifordítható).....12.220
12/Magnum 50 g.....92	12/71 cm H 368 LION.....185.364	Ranger 8.....598.700	Cortina bakancs (Gore-tex).....39.000
12/6 mini Magnum 40 g.....90	12/71 cm H 368 HON LUX.....246.340	Ranger 8 pro (párban).....1.257.600	Ultimate bakancs (Gore-tex).....50.440
12/Breneke.....168	DOCTER KERESŐ TÁVCSÖVEK	Super 6 150 korongos.....425.100	COMETA LÉGFEGYVEREK
12/9 szemes.....77	7 x 50 gumírozott.....190.400	NEGRINI PUSKATOKOK	Cometa 300.....38.880
12/AAA 5 mm.....59	8 x 56 gumírozott.....203.500	Puskatok.....11.450	Cometa 300 nickel.....44.760
16/28 g.....46	10 x 50 gumírozott.....193.500	Lőszertartó.....2.800	FENIX 400.....53.000
20/28 g.....46	DOCTER CELTÁVCSÖVEK	Lőszertartó számozás.....16.500	4,5 hegyes léglőszer.....700
20/Magnum 32 g.....69	6x42.....128.200	VEGU TUSATÁLP	4,5 lapos léglőszer.....550
ARMUSA LŐSZEREK (SPORT)	1,5-6x42.....182.600	10 mm.....2.750	NASTA KORONGOK
12/24 g Skeet, Trap.....40	8x56.....137.600	15 mm.....4.200	Standard narancs.....17
12/28 g Skeet, Trap.....43	8x56 világítópontos.....197.700	20 mm.....5.070	Mini, midi, nyúl.....30
12/32 g Skeet, Trap.....44	2,5-10x48.....194.600	25 mm.....5.000	EGYÉB
12/34 g Sporting.....46	2,5-10x48 világítópontos.....251.100	17 mm Super.....6.280	PTP puskatok.....4.550
12/24 g Gold.....46	3-12x56.....199.300	Vadászillító láda.....30.400	Puskatok.....5.500
12/28 g Gold.....50	3-12x56 világítópontos.....256.300	CHEVALIER RUHÁZAT	Ballistol 100 ml.....710
16/28 g Skeet, Trap.....46	DOCTER POINT.....69.500	Midland kabát.....85.800	Ballistol 500 ml.....1.060
20/28 g Skeet, Trap.....46	DOCTER SIGHT.....92.000	Midland nadrág.....64.500	Ballistol 200 ml.....1.500
FABARM SÖRÉTES FEGYVEREK	HUBERTUS SÍPOK	Midland kalap.....17.680	12 hónap az erdőn (kazetta).....2.200
(Az árak csak tájékoztató jellegűek!)	Őz.....2.950	Derby mellény.....14.400	Őz montíra.....2.300
12/71 cm LELYS.....341.460	Nyúl + egér.....3.000	Derby nadrág.....19.240	Gim montíra.....3.900
12/71 cm GAMMA.....292.680	Kacsa.....3.400	Hylsan lövmellény.....27.560	Dám montíra.....3.700
12/71 cm EURALFA.....231.700	Buttoló (gumi).....7.070	Börnadrág.....39.900	Esőruha (pvc).....2.200
12/76 cm MAX FIELD.....341.460	Buttoló.....3.400	Börmellény.....39.200	Esőruha (orkán).....3.600

KÖRMENDI ZOLTÁN * 9300 CSORNA, MÁRTIROK TERE 4. * TEL.: 30/9460-841

Vadász lödénysapka.....3.900	Füles irhasapka.....5.400	Börmellény.....10.500
Irhasapka.....4.200	Irhamellény.....9.500	

LUPO-HUNGARY Bt. * 1185 BUDAPEST, DUNA U. 66. * TEL.: 1/294-1057, 70/314-8012 * E-MAIL: SIMO.GERGELY@AXELERO.HU

LUPOSAN TERMÉKSALÁD TAKARMÁNYKIEGÉSZÍTŐK KUTYÁKNAK!	<i>Luposan Biomínervál szerves eredetű aktív ásványianyag-ellátás</i>	<i>Lupoderm + Lecithin olaj Egészséges bőr és gyönyörű szőrzet</i>	<i>Luposan Sport táp tápra érzékeny aktív és sportkutya</i>
600 g.....5.400	600 g.....5.400	250 ml.....2.790	5 kg.....3.900
1200 g.....8.690	1200 g.....8.690	1000 g.....6.990	20 kg.....11.900
<i>Luposan Gelenkrkraft Izületerősítő 20% zöldkagyló tartalommal</i>	<i>Luposan Zeckweg vegyszermentes kullancs és bolhariasztó</i>	<i>Luposan Kräuterkraft 30 30 gyógynövény</i>	<i>Luposan Light táp tápra érzékeny normál, aktív kutya</i>
600 g.....5.990	600 g.....4.890	500 g.....3.990	5 kg.....3.790
1200 g.....10.990	1200 g.....9.490	1000 g.....6.990	20 kg.....11.600

MANCS ÁLLATELEDEL ÜZLET * 2030 ÉRD, BAJCSY-ZS. U. 10. * TEL.: 20/453-3649 * NYITVA: H-P 8-18, SZ 8-12

Acana Puppy Junior.....7.475/15 kg	Flatazor Elite 25/16.....7.499/20 kg	Eukanuba Adult All Breeds.....725/1 kg	Biomill Adult Maxi.....2.207/3 kg
Acana Puppy Large Breed.....7.737/15 kg	Bosch Adult.....3.542/7,5 kg	Eukanuba Adult Large.....666/1 kg	Biomill Energy.....2.586/3 kg
Acana Prémium Adult.....6.676/15 kg	Bosch Adult.....3.007/7,5 kg	Biomill Junior Médium.....2.592/3 kg	Chappy 3-féle íz.....3.229/15 kg
Acana bárányhús-riz.....10.787/20 kg	Bosch Adult.....3.202/7,5 kg	Biomill Junior Maxi.....2.586/3 kg	
Acana De Lux Aktiv.....7.670/15 kg	Dolli Dog Adult.....4.025/20 kg	Biomill Junior Mini.....974/1 kg	
Flatazor Elite Puppy.....11.787/20 kg	Eukanuba Puppy Junior Large.....699/1 kg	Biomill Adult Médium.....2.179/3 kg	

MILITARY CÉ

SZENDI ÁLLATOS BOLT – KISÁLLATELEDEL ÉS FELSZERELÉS * BUDAPEST, XII., SZENDI ÁROK 1. * TEL.: 30/9336-802
E-MAIL: SZENDIALLATOSBOLT@AXELERO.HU * HTTP://WEB.AXELERO.HU/SZENDIALLATOSBOLT/ * NYITVA: H–P 9–18-IG, SZ 9–13-IG Bp.

AKCIÓK	Pedro kutyatáp 230/kg	Pedro macskatáp..... 240/kg	Felix cica pástétom 169/200 g
Eukanuba felnőtt minőségi kutyatáp .700/kg	Száraz tésztaák 120/kg	IAMS min. macskatáp 900/kg	Pedro 1160 g kutyakonzer. 363/kg
Eukanuba kölyök min. kutyatáp 750/kg	Royal Canin min. macskatáp 611/0,5 kg	Happy Plus 1200 g kutyakonzer. 975/kg	Hill's min. kutyatáp 975/kg

SZENT HUBERTUS KFT. VADÁSBOLT * 7400 KAPOSVÁR, FŐ U. 40. * TEL.: 82/430-100 * FAX: 82/511-268 * TIBALDB@AXELERO.HU Som.

BROWNING FEGYVEREK	Express Eric 9,3x74 dupla golyós .837.000	B 525 Hunter Elite 20/76 INV..... 765.000	MIROKU FEGYVEREK
Special GTS 12M 71cm INV+ 536.000	A-bolt Medallion 22-250 276.000	BPR Battue 30-06..... 205.000	M-bolt 30-06 268.000
Gold Fusion 12M 71cm INV+ 331.000	Eurobolt 300WM 319.000	WINCHESTER FEGYVEREK	
Gold Fusion 20M 71cm 338.000	Acera 30-06 244.000	Supreme 12M 71cm INV+ 414.000	

TREZOR-LIKTOR KFT. * 5600 BÉKÉSCSABA, ILLÉSHÁZI ÚT 18. * TEL: 66/453-540 * FAX: 66/546-370 Bék.
SAFETY@TREZOR.HU * WWW.TREZOR.HU

FEGYVERTÁROLÓK	11355 Cszimafogas 4.668	11701 Diána 7 Fegyverszékény Elektronik zárral, 1600x590x280 124.480
11320 Fegyverkazetta sima, 280x180x60 6.528	11360 Fegyvertároló/marok 3db., 300x270x400 129.380	11721 Diána 10 Fegyverszékény Elektronik zárral, 1600x750x350 139.980
11330 Fegyverkazetta rögzítővel, 280x190x60 8.048	11690 Diána 5 Fegyverszékény, 1500x376x260 43.380	
11340 Lőszertartó I., 110x110x60 2.498	11700 Diána 7 Fegyverszékény, 1600x590x280 87.890	
11350 Lőszertartó II., 220x110x60 3.138	11720 Diána 10 Fegyverszékény, 1600x750x350 104.480	

VADÁSZ HORGÁSZ BOLT * 5520 SZEGHALOM, KOSSUTH L. U. 10/1. * TEL./FAX: 66/470-223 * MOBIL: 70/275-9453, 70/310-1594 Bék

ÜJSZERŰ ÁLLAPOTÚ HASZNÁLT FEGYVEREK	ÚJ FEGYVEREK	CZ 550 30-06 169.900
16, 12-es kaliber, dupla és bock..... 29.000-55.000	CZ 550 243 W LUX 189.000	Orosz 12, kétblentyűs 103.900

ZALA-VADÁSZ VADÁSZATI ÉS KERESKEDELMI KFT. * 8900 ZALAEGRSZEG, TOMPA U. 1. * PF. 277. * TEL./FAX: 92/323-746, 30/288-9682 Z

SZARVAS	8 kg-tól (+2375/10g) 517.500	<i>Szarvasbika hibázás becsült trófeasúly el-lenértékének 10%-a.</i>	12-től (+1500/mm) 50.000
<i>agancssúly / Ft</i>	8,5 kg-tól (+3000/10g) 637.500	Szarvastehén ünökilövés 20.000	14-től (+3000/mm) 80.000
2 kg-ig 31.250	9 kg-tól (+3750/10g) 787.500	szabás 9.000	16-től (+3200/mm) 140.000
2 kg-tól (+250/10g) 37.500	9,5 kg-tól (+4625/10g) 975.000	Szarvasborjú kilövés 10.000	18-től (+5000/mm) 204.000
3 kg-tól (+375/10g) 62.500	10 kg-tól (+5625/10g) 1.206.250	szabás 4.000	20-től (+6000/mm) 304.000
4 kg-tól (+625/10g) 100.000	10,5 kg-tól (+6750/10g) 1.487.500	<i>Az elszámolás alapján az agyar külső görbületein mért átlaghossz szolgál.</i>	22-től (+10 000/mm) 424.000
5 kg-tól (+750/10g) 162.500	11 kg-tól (+8750/10g) 1.825.000	Vadkansebzés 25.000	
6 kg-tól (+1000/10g) 237.500	<i>Október 15-től a lelövési árakból 15% kedvezmény.</i>	Vadkanhibázás 5.000/db	
6,5 kg-tól (+1250/10g) 287.500	<i>Sebzés a becsült trófeasúly ellenértékének 50%-a.</i>		
7 kg-tól (+1500/10g) 350.000			
7,5 kg-tól (+1875/10g) 425.000			

ZANAKO BT. * 2230 GYÖMRŐ, LEVÉL U. 6/A * TELEFON / FAX: 29/330-718, 29/333-952 * NYITVA: H–P: 8–18, SZO: 8–13 ÓRÁIG Gy.

VADÁSZRUHÁZAT	Vesevédős 100% teflon lóden nadrág 16.800	Vadász női rövid blézer, gyapjú 21.750	Stoppelt mellény, pamut-polar 6.900
Lóden öltöny „Tiroli fazon” 100%	Öltönynadrág kevert szálas 10.350	Vadász női hosszú blézer, gyapjú 22.350	Lespulóver vastag 9.900
gyapjú 35.400	Teflon lóden nadrág 100% gyapjú 16.200	Vadász női midiszoknya, gyapjú 11.250	Elől végig cipzáras lespulóver 9.100
Hosszú „Hubertus”gyapjú kabát 42.000	vadászing 100% pamut, hosszú ujjas 5.600	Vadász női miniszoknya, gyapjú 9.750	Piké pulóver, rövid ujjú 3.500
Állógalléros öltöny 35.850	Társasági ing hosszú ujjú 3.200	Vadász női nadrág, gyapjú 12.150	Piké pulóver, hosszú ujjú 4.100
„Tiroli” fazonú poliészter öltöny 24.750	Társásgi ing rövid ujjú 2.900	Vadász női mellény, gyapjú 7.350	Zoknik 360-1.500
„Tiroli” fazonú kockás zakó kevert szálas 18.450	Teflon lóden kabát téli, sok zsebes 32.850	Pelerin, gyapjú 37.500	Sálak 1.600-3.000
Szafári öltöny, kevert len-viszkóz anyag 36.000	Teflon lóden kabát tavaszi, sok zsebes 29.550	Leszák, pufló béléssel, vízlepergetős 31.500-tól	Kalapok 6.500-8.500
Szafári zakó 100% len vászon 23.850	Teflon lóden bélelt vadász mellény 22.800	Overall stoppelt, vízlepergetős 30.900-tól	Kis méretű bőr váltáska 16.800
Lóden kihajtos mellény agancsgombbal 14.850	Téli, paszpólós kabát, teflon lóden 37.200	Teflon lóden, kantáros nadrág 17.850	Közepes méretű bőr váltáska 19.620
Mellény selyemszöveggel, bukél 10.050	Karácsonyi akciók télikabát, vadász 12.500	Hivatásos munkaruha kabát pamut 16.350	Nagyméretű bőr váltáska 19.920
Ötöny mellény selyem háttal 8.850	Erdész dzseki 100% gyapjú 21.780	Hivatásos munkaruha nadrág pam 6.300	<i>Az erdészeti összesített megrendeléseikre árengedményt kaphatnak!</i>
Térdnadrág, 100% gyapjú 10.800	Erdész téli kabát 100% gyapjú 36.750	Hivatásos mellény pamut 6.300	<i>A kereskedőket nagykereskedelmi áron szolgáljuk ki.</i>
	Erdész posztó öltöny, gyapjú 31.350	Hiv. téli munkakabát, pamut 19.350	
	Erdész posztó térdnadrág, gyapjú 10.800	Hiv. téli munkanadrág, pamut 8.850	

Különböző valutanemekben közölt árak

TENGERDI VADÁSZTSZERVEZŐ IRODA * 8647 BALATONMÁRIAFÜRDŐ, VILMA U. 9. * FAX: 85/376-810 * MOBIL: 30/939-8207 Som.
E-MAIL: TENGERDI@AXELERO.HU * WWW.TENGERDI.HU

DÉL-AFRIKAI VADÁSZTATOK (ÁRAK EURÓBAN)	<i>tilop, sakál, vándorantilop + ajándék szarvval rendelkező nőnemű antilop</i>	<i>Nagyvad vadászatok – 14 és 21 napos szarvak</i>
1. csomag: 9 nap/7 teljes vadásznapi transzfer, kísérés, vadászigy, teljes ellátás, szállás, kudu bika, oryx bika, vörös tehénantilop, vándorantilop, varacskos kan, sakál, oryx vagy vörös tehénantilop, téhén elejtése	1/1 kísérés esetén 3.490/ft	2x1 17.850/vadász
1/1 konstrukció 3.490/vadász	2/1 esetén 3.290/ft	VADÁSZTATOK KAZAHSTÁNBAN (ÁRAK EURÓBAN)
2/1 konstrukció 3.290/vadász	2. csomag: 7 nap/5 nap vadászat, kudu, oryx, hartebeest, sakál + ajándék 1 hartebeest téhén	<i>Belföldi transzfer, ellátás, kísérés az árban</i>
2. csomag: 8 nap/6 teljes vadásznapi transzfer, kísérés, vadászigy, teljes ellátás, szállás, vándorantilop, hókafejű antilop, varacskos kan, impala, kudu vagy oryx, sakál, pávián elejtése	1/1 kísérés esetén 2.375/ft	<i>Akción Kőszáli kecske vadászat</i>
1/1 konstrukció 2.600/vadász	VADÁSZTATOK TANZÁNIÁBAN (ÁRAK USD-BEN)	10 utazási nap / 7 vadásznapi, 110 cm trófeanagyságig 2.599
2/1 konstrukció 2.300/vadász	<i>Csomagár egy bivaly elejtése esetén</i>	7 utazási nap / 4 vadásznapi, trófeanagyság korlátozás nélkül 4.490
VADÁSZTATOK NAMÍBIAÁBAN (ÁRAK EURÓBAN)	1/1 esetén 6.950/vadász	<i>Maralszarvas vadászat</i>
1. csomag: 9 nap/7 nap vadászat, kudu, oryx, hartebeest, varacskos kan, vándorantilop	2/1 esetén 6.100/vadász	<i>Maral + kőszáli kecske</i>
1/1 konstrukció 2.600/vadász	<i>Csomagár kettő bivaly elejtése esetén</i>	17 nap / 14 vadásznapi, 11 kg-ig és 110 cm-ig 8.900
2/1 konstrukció 2.300/vadász	1/1 esetén 8.550/vadász	Szibériai őzbak: 11 nap / 7 vadásznapi, 900 g-os trófea 2.100
VADÁSZTATOK NAMÍBIAÁBAN (ÁRAK EURÓBAN)	2/1 esetén 7.600/vadász	Horgászprogramok: 7 nap horgászat. ... 550
1. csomag: 9 nap/7 nap vadászat, kudu, oryx, hartebeest, varacskos kan, vándorantilop	10 napos kafferbivaly-vadászat 3 bivaly elejtésével	
1/1 konstrukció 12.000/vadász	1/1 esetén 12.000/vadász	
2/1 konstrukció 10.000/vadász	2/1 esetén 10.000/vadász	

BENKOVICS AUTOCENTRUM * HIVATALOS NIVA TRUCK MÁRKAKÉPVESELET ÉS SZERVIZ * 2400 DUNAÚJVÁROS, LOKOMOTÍV ÚT 7. Gy.
TEL./FAX: 25/503-315; TEL.: 25/503-316; 20/926-9833 * E-MAIL: KIA@MAIL.ÜTI.HU

NIVA 4X4 TEHERGÉPKOCSIK	<i>Garancia: 1 év kilométerkorlátozás nélkül.</i>	D 90/100 EU3 39.200/39.950	Kódlámpa (24 V) 30.000
<i>Típus, száll. személynék száma, platóméret</i>	DAEWOO D-LINE	Vontatási opció 3500 kg össztömegű ráfutófékes vontatmányhoz (EURÓ) . 210	Légrugós vezetőülés (24 V) 110.000
Niva Truck 2346 Farmer, 2 fő, 1900x1600 3.112.500	<i>Alvázak: K / N / L / L / EL / SL</i>	6500-10 000 kg össztömegű átmenő-fékes vontatmányhoz (EURÓ) 1.480	Klíma 395.000
Niva Truck 23464 Farmer, 2+2 fő, 1600x1600 3.112.500	D 60-75/100 EU3 22.500/22.800/23.200/23.500/24.000	Opciók	Kompresszortartó kialakítás 17.500
Niva Truck 23461 Farmer, 5 fő, 1200x1600 3.237.500	6+1 sebességes ZF váltó (EURÓ) 1.400	Spoiler Zako 145.000	Állófűtés Eberspacher (gázolajos) . 240.000
Niva Truck 2329 Pick Up, 5 fő, 1200x1600 3.362.500	Cummins ISBe 150 LE motor (EURÓ) .1.920	Színfelár 20.000	Daru felszerelés 250.000
<i>A fenti típusok egységesen benzínüzemű, 1690 cm³ hengerekénti befecskendezésű, szabályozott katalizátorral, EURO-III minőségű motorral szereltek.</i>	D 90/100 EU3 24.000/24.600/25.300/25.500/26.150	Színfelár 25.000	Segédkihajtás + hidraulika szivattyú 350.000
	6+1 sebességes ZF váltó (EURÓ) 700	Hálófűtke Zako 420.000	Szélesített tükörszár 18.500
	Cummins ISBe 150 LE motor (EURÓ) .1.920	Rádiómagnó (24 V) 45.000	Rakományrögzítő fül 3.500/db
	<i>4x4 változat</i>	Immobiliser (24 V) 35.000	Szerszámosláda 45.000
	<i>Alvázak: N / L</i>	Elektromos ablakemelő (24 V) 60.000	Tachograf hitelesítés 17.000
	D 75/100 EU3 37.460/37.850	Központi zár + riasztó (24 V) 55.000	

PANNONVAD VADÁSZTSZERVEZŐ IRODA * 2083 SOLYMÁR, ERDŐ U. 24. * TEL.: 26/363-104 * FAX: 26/361-302 Gy.
MOBIL: 20/943-5654 * E-MAIL: PANNONVAD@AXELERO.HU

Árak euróban.	<i>Eléítési díjak</i>	Dám tarvad vadászat a magyar határ közelében, 2 tarvad elejtése, 2 nap szállás teljes ellátás + 1 vacsora + 1 reggeli, vadászhatban a területen . . . 210	Kárpáti szarvasbika 7 kg-ig 1.500
VADDISZNÓ HAJTÓVADÁSZTATOK ROMÁNIÁBAN	Vadkan cm 12-ig 250	ZERGEVADÁSZTAT A KÁRPÁTOKBAN	Vadliba 150/nap/vadász
Október végétől január végéig Arad, Krassó-Szörény és Fehér megyében 3 nap hajtóvadászat, 4 nap szállás komfortos vadászhatban, teljes ellátással 980/ft	12,01-16 350	100 C.I.C. pont 1.550	Vadkacsa 100/nap/vadász
	16,01-20 550	105 C.I.C. pont 2.050	Április végén sikettfajd 1.000
	20,01 felett 750 (+100/cm)		
	Koca 250		
	Süldő és malac 100		

Börze

Rovatunkban a magánjellegű (pl. használt termékek, munkát keres) apróhirdetéseket – amennyiben terjedelmük nem haladja meg a 150 leütést – ingyen jelentetjük meg. Az ennél hosszabb hirdetéseket átszerkesztjük, illetve nem közöljük. Amennyiben szeretné megjelentetni a 150 leütésnél terjedelmesebb apróhirdetését, belföldi postautalványon lapzártáig (minden hónap 5-e) juttasson el címünkre minden 10 leütésért 110 forintot (a 150 leütést meghaladó szövegrészért). A nem magánjellegű (pl. szolgáltatás, munkát kínál, oktatást vállal) apróhirdetésekkal kapcsolatban felvilágosítást szerkesztőségünkben kérhetnek. Apróhirdetést kizárólag írásban (e-mail, fax, levél) fogadunk el. A szövegeket szerkesztve közöljük, az esetleges nyomdahibákért felelősséget nem vállalunk.

Könyv, újság
Tikka 30-06-os 12 éves megkímélt állapotban, szereléssel. 8x57JR/16/16-os 8x56-os 100 E Ft. 30/597-4652

Magyar Horgász, Nimród, Vadászlap, Kaliber Fegyverűrság megjelent példányai. 30/264-3172, Zala megye

Oktatás
Eladó TOZ 34P típusú 12/70-es bock sörétes fegyver, 20/76-os bock csere érdekel. 30/259-1034

Vadászvizsgára készül? Hívjon! Renkecz József vadg. szakmérnök, tanfolyamszervező. Referencia: 200 fő sikeres vizsgát tett vadász! Cím: renkeczjoschka@freemail.hu 70/337-1197 (ef)

Az állami vadászvizsga 50 tételes szóbeli követelménye, flopin is. 20/427-3588

Eladó hatástalanított P9R és 48 M pisztoly, Tex légpisztoly, nem engedélyköteles, keresek 7x57R golyóst. 52/220-412

Fegyver
32-es sörétest keresek. 30/457-0435

Drilling vadászfegyver 270 Win. kaliberű Blaser 8x57JR/16/16-os 8x56-os Docter céltávcsövel. 295 E Ft. 20/511-6349

Merkel 16/70 duplacsövű ejektoros sörétes vadászfegyver kifogástalan esztétikai és műszaki állapotban, friss műszaki állapotban, 1000/nap/vadász 30/9348-915

Blaser R93 Grand Luxe fával, 300 Weath. Mag. Magnaportos Attache csövel eladó. 30/9348-915

Hivatásos vadászok! Eladó új kaliberű 22LR szétszedhető JW-20 típ. öntöltő, 10 lövető ksigolyós puska 3-7x20 Norconia távcsövel. 20/440-8270

Monte Carlo 16-os dupla és IZS 12-es egycsövű sörétes fegyver eladó. 40 E és 15 E Ft. 20/313-2187

Gyűjtőknek! Mauser 66-S golyós 30-06 kal. Iimitált szériából, szerelt távcsövel. 700 E Ft. 20/416-9053

Kedvezménykuponok

A kupon felmutatója az üzletünkben található termékekből (kivéve a fegyvert és lőszer)

5%

kedvezményt kap!

S. P. JAGD-VADÁSZÜZLET
1238 Budapest, Lóállás u. 12.
Tel.: 1/285-6162 • Fax: 1/284-9671
uzlet@spjagd.hu • www.spjagd.hu
Nyitva: H-P 7,30-15,15-ig,
Cs 7,30-19-ig
Érvényes 2004. január 31-ig.

Vaddisznó egyéni és hajtóvadászatok a Bükkben.

A kupon felmutatója számára

10%-os engedményt

nyújtunk minden szolgáltatásunkból.

Gombás Sándor, Várerdei Kft.
Telefon: 30/933-2216
www.vadaskert.hu
info@vadaskert.hu

Érvényes 2004. január 31-ig.

SÓLYOM VADÁSZBOLT

A kupon felmutatója a terméktől függően – a lőfegyverek és lőszer kivételével –

5-10% engedményt kap!

4220 Hajdúböszörmény,
Bethlen G. u. 30.
Tel.: 52/228-661, 20/913-1052
Érvényes 2004. január 31-ig.

A kupon felmutatója számára

5%-os kedvezményt

nyújtunk, kivéve a vadászfegyverek és a lőszer árát.

FLANNY VADÁSZBOLT
9300 Csorna, Arany J. u. 8.
Telefon: 96/261-847
Érvényes 2004. január 31-ig.

MOBILKER 2000 KFT. VADÁSZÁRUHÁZ

A kupon felmutatója termékeink árából – az éles lőfegyverek és éles lőszer kivételével –

10% kedvezményt kap!

1188 Budapest–Pestimre,
Nagykőrösi u. 24/A
Tel.: 291-8889 • Fax: 292-2991
Érvényes 2004. január 31-ig.

A kupon felmutatója számára

8%-os kedvezményt

nyújtunk az árlistánban felsorolt termékek nettó árából (lásd xx. o.).

Trezor-Liktor Kft.
5600 Békéscsaba,
Illésházi út 18.
Tel.: 66/453-540
Fax: 66/546-370
Érvényes 2004. december 31-ig.

IZS egycsővű sörétes, 15 E-től 17 E Ft-ig és IZS 6,5x55/12, 70-es vegyes csővű puska eladó. (cseh fegyverek). 30/2549-751, 32/355-712

2 db. DPA és Rk. golyószóró hatástalanítva eladó, csak

gyűjtőknek. 30/358-1832

Steyr Mannlicher Stutzen 6,5x57-es, Kamles 6x42-es céltávcsővel eladó. 30/852-5858

222 új CZ-527 6x40-es távcsővel eladó, 20-as sörétes

vagy 7x64 R duplagolyóst beszámítok. 20/9722-573

20-as Merkel 40E típus, dupla. 16-os Merkel 201E Boch mélyvésett. 7x64-es Zastava 8x56-os Zeadler távcsővel. Mindhárom kitűnő állapotban. 74/441-486

Eladó 7x64-es Zastava golyós fegyver, újszerű, faragott tussal igényesnek 6x42-es 1,5 éves, áltávcsővel egyben vagy külön. 30/913-0113

FÉG 12/70 Bock, 7x65 R duplagolyós váltócsővel (új). 170 E Ft. 70/3395-216

Mossberg pumpás rendszerű sörétes vadászfegyver. 12/76, 2005-ig érvényes műszakival, BR váltócső. 60 E Ft. 70/5430-150

416 kaliberű golyós vadászfegyver

Vadonatúj csigás nyílpuska, jótállásos, távcsővel, nyílveszőkkel eladó. Nem engedélyköteles. Húzóerő: 150 font (70 kg). 53 E Ft. Utánvétellel is elküldöm! 20/962-1903 (ef)

Vásárolnék kakasos 16-os vagy 20-as sörétes fegyvert. 00-40-745-126061, 00-40-266-371883

444-es Marlin, 190 E Ft. 222-es Rem. 98 E Ft. 30/2549-751, egész nap

Távcső

Kifogástalan állapotú Zeiss Dekarem 10x50-es keresőtávcső eladó vagy 20-as sörétesre cserélhető. 20/964-3294

Zeiss 6x42 céltávcső és gyári fix (coll) szerelék CZ 550-hez, 100 E Ft és 15 E Ft. Mindkettő fél éves, hibátlan, garanciális. 20/936-3273, Szf.-vár

2,5-10x56-os Kaps céltávcső 4/A-s szállkeresztel. 170 E Ft. 30/852-5858

Seeadler 6x45 céltávcső vastag szákeresztel, 1 havi használatlalt, 7x64-es lőszer RWS Sako S/B PRI, partizán, bolti árnál olcsóbban eladók. 20/336-1316

Osztrák Khaled céltávcső 1,5-6x42, gyári szereléssel. 2 éves, nagyon megkímélt, a szerelék nagy kaliberhez is lövésbiztos. 150 E Ft. 20/946-0040

Bushnell nappali keresőtávcső. 7x50-es gumirozott billenő fókuszos. 28 E Ft. 70/265-0605, este

Keresőtávcső Docter 8x56, gar. 178 E Ft. Spektiv trófea-bírálatához, fegyverelővéshöz, 15-45x60. 59 E Ft. Apróvadászathoz télikabát. 29 E Ft. 30/939-0078

Swarovski 1,5-6 x 42-es céltávcső 4A-s célkeresztel eladó. 30/236-5944

Kutya

Vásárolok labradort, goldent 1-2 évesen. Bátorság, jó idegrendszer fontos! 277-6566

Szálkászörű tacskó kiskutyák, vadászó szülőktől előjegyezhetők, vadászias ár. 20/478-3610

Jagdterrier kölykök eladók aktívan dolgozó, kitűnő vérvonalú szülőktől. Törzskönyv nélkül is vagy vadászatért. 20/915-1749

Drótszörű magyar vizsla nővendékek aktívan vadászó szülőktől törzskönyvvel eladók. Kölykök előjegyezhetők. 30/299-9573

Német drótszörű minőségi vizslakölykök garanciával (vizsgázott vadászó szülő), megvásárolhatók. 30/262-4195

5 hónapos rövid szőrű magyar vizsla szuka eladó,

ugyanitt vizslák felkészítése vadászatra, vizsgára. 20/4206-923

Weimari rövid szőrű vizslák! 3 éves nőtény kedvtelésre, vadászatra és 1 éves import kan, tenyésztésre, vadászatra képzetten megvásárolhatók. 30/4836-371

Terepjáró

UAZ 452 Avia diesel motorral, 2004. nov.-ig műszakival, számlásan is. 300 E Ft. 70/279-9872

LUAZ 969-es terepjáró 1983-as Fiat motorral kifogástalan állapotban vadászatra alkalmas (csörlő, terepgumi). 20/456-8154

Eladó 7 éves Lada Niva 1,6-os, 5 sebességes, B+G, 10 hónap műszakival. 30/306-4296

1997-es dobozos UAZ nagyon jó állapotban, friss műszakival eladó (katalizátoros). 20/9387-893

Toyota Milux 4WD duplaka-

binos, ezüstmetál terepjáró, 6 éves, sok extrával (2 garn. kerék, riasztó, közp. zár, vonóhorog stb.). Bruttó 2,55 M Ft. 20/971-7779

Ingtalan

Kiskunhalas határában összkomfortos tanya vadászcsaládoknak pihenésre, üdülésre kiadó. Dr. Kellner, 20/9394-591, 77/522-058

Bükk Nemzeti Parkban, 2400 ha vadászterületen, vadász-ház-panzió Lillafüreden eladó.

Épület 300 m², telek 3720 m². 30/9671-241

Zala megyében, Pusztapaati községben, 8,5 ha vadászatra alkalmas erdőterület eladó. 30/589-0859

Egyéb

4 ütemű, 4,5 L-es Honda csónakmotor, 1,1 L átlagfogyasztással, 5 éves, karbantartva, 90%-os motorral, igényesnek. 230 E Ft. 70/265-0605, este

A magasles havilap megtalálható az újságosstandokon és az alábbi szaküzletekben

BAJA: Harmónia Vadászbolt, 6500 Hattyú u. 2. • **BÉKÉSCSABA:** Harmónia Vadászbolt, 5600 Luther u. 12. • **Trezor-Liktor Kft.**, 5600 Illésházi u. 18. • **BUDAÖRS:** Vadmacska Vadászbolt, 2040 Szabadság út 139. • **BUDAPEST:** 22-es Csapdaja Túlélőbolt, 1066 Teréz krt. 21. • **Elit Hunter Kft.**, 1171 Színes u. 22. • **Harmónia Vadászbolt**, 1165 Margit u. 116. • **CSORNA:** Hanyi Vadászbolt, 9300 Arany J. u. 8. • **DABAS:** P+B Sherwood Bt., 2370 Bethlen u. 36. • **DEBRECEN:** Harmónia Vadászbolt, 4026 Bethlen u. 36. • **Harmónia Matriál Kft.**, 4025 Széchenyi u. 10. • **EGER:** Harmónia Vadászbolt, 3300 Torony út 1-3. • **GYÖNGYÖS:** Harmó-

nia Vadászbolt, 3200 Szent Bertalan u. 4. • **HAJDÚBÖSZÖRMÉNY:** Sólyom Vadászbolt, 4220 Bethlen G. 30. • **KECSKEMÉT:** Horgász Vadász Bt., 6000 Rákóczi út 16. • **KESZTHELY:** Harmónia Vadászbolt, 8360 Rákóczi u. 3. • **Hunor 2000 Bt. Fegyver- és Vadászbolt**, 8360 Széchenyi u. 11. • **KISKUNHALAS:** Célpont Fegyverbolt, 6400 Hősök tere 1. • **KISVÁRDA:** Harmónia Vadászbolt, 4600 Szent László u. 13. • **MISKOLC:** Harmónia Vadászbolt, 3530 Széchenyi u. 14. • **NYÍREGYHÁZA:** Arany Optika Kft., 4400 Kossuth tér 1. • **Harmónia Vadászbolt**, 4400 Zrínyi I. u. 8-10. • **OROSHÁZA:** Kátai Vadászbolt, 5900 Könd út 44. • **PAKS:** Harmónia Vadászbolt, 7030 Dózsa Gy.

u. 102. • **PÉCS:** Harmónia Vadászbolt, 7626 Király u. 71. • **SZARVAS:** Kátai Vadászbolt, 5540 Kossuth u. 46. • **SZEGED:** Harmónia Vadászbolt, 6722 Kossuth L. sgt. 21. • **Kátai Vadászbolt**, 6721 Tisza L. krt. 19. • **SZEGHALOM:** Vadász-Horgász Bolt, 5520 Kossuth u. 10/1. • **SZEKSZÁRD:** Stefán Kereskedelmi Kft., 7100 Kossuth u. 32. • **SZOLNOK:** Diana Vadásztársaság, 5000 Ugar 127. • **TATA:** Harmónia Vadászbolt, 2890 Katona u. 17. • **TISZAFÜRED:** Harmónia Vadászbolt, 5350 Piac tér 6. • **VESZPRÉM:** Harmónia Vadászbolt, 8200 Rákóczi u. 5. • **ZALAEGERSZÉG:** Harmónia Vadászbolt, 8900 Bíró M. u. 47. • **Nimród Vadász Horgászbolt**, 8900 Ady u.13.

A címlapon Máté Bence fotója látható.

Magasles · Független információs havilap · Kiadja: **ProFo-Kiadó** · Szerkesztőség: **1052 Budapest, Fehér Hajú u. 8-10. II/7.** Telefon: **1/4-111-111**, fax: **1/2-670-670**, e-mail: **info@magasles.hu**, <http://www.magasles.hu> · Felelős főszerkesztő: **Ili. Takács Szabolcs**, szerkesztő: **Kovács Zsolt**, munkatársak: **Detrich János, Kovács László, Márók Tamás, Szabó-Tóth Péter**, tördelőszerkesztő: **Lőrincz Zsuzsanna**, pénzügy: **Juhász Róbertné**, kapcsolatfelvétel, hirdetések: **Göröcs Zsuzsanna** · HU ISSN 1785-0126 · Terjeszti a Lapker Rt. és a fent megjelölt szaküzletek. · Elfizethető a szerkesztőség címén belföldi postautalványon, illetve igény esetén készpénz-átutalási csekket küldünk. **Az előfizetési díj egy évre 2500 Ft.** · A fotókat, ábrákat, írásokat a szerzői jogok tiszteletben tartásával közöljük, de előfordulhat, hogy a szerző vagy a jogutódja nem ismert. Ilyen esetekben, kérjük, az illetékesek jelentkezzenek. · Az újságban közölt árakat és egyéb adatokat partnereinktől kapjuk, így azokért, valamint az esetleges nyomdai hibákért felelősséget nem vállalunk. Kérjük, mielőtt tervezne, tájékozódjon a részletekről! · Az újságban közölt adatokat, információkat, másolni, sokszorosítani vagy forrásként felhasználni más hír-, illetve információs anyagokban a kiadó előzetes írásbeli hozzájárulása nélkül tilos. Minden jog fenntartva!

Nyomda: Duplex Rota, Pécs.

Lapzárta minden hónap 5-én. · Megjelenés minden hónap elején.

„Eb a vadász kutya nélkül!” – tartja a mára már frázissá silányult, ám mégis igaz mondat. Bizony annak a vadásznak, aki megteheti, szüksége van kutyára, függetlenül attól, hogy apró-, illetve nagyvadás területen vadászik. Persze területenként, élőhelyenként más és más kutya fajta dukál, nem feledve azt, hogy akadnak „univerzális” ebek is. Februári lapszámunkban kutyázni fogunk. Megismertetjük Olvasóinkat a magyar vadászkutyafajtákkal és alkalmazásuk lehetőségeivel, egyúttal írunk a kutya helyes táplálásáról és a kóbor kutyák kérdéséről is.

Megfogja vagy nem fogja? Ezt a kérdést a vadászok és persze a természetvédők gyakran felteszik, ha az apróvad és az egerészölyv „egymásra hatása” szóba kerül. Egyes vadászok szerint kártétele nagy, míg mások inkább csak alkalmi fácán-, illetve nyúl fogó esetekről számolnak be. Tagadhatatlan, hogy az egerészölyvek száma az utóbbi időben megnövekedett, ám védettsége változatlan. Vajon miért?

Februári számunkból...

Ha az ember kimondja azt a szót, Winchester, több dologra is gondolhat. Többek között létezik egy ilyen nevű ódon városka Angliában, de napjaink számítógépei is ezzel „működnek”. Ám azért még mindig sokan a kengyelkulcsos – másként: alsó emelőkaros – ismétlőpuska képét társítják a fogalom mellé, mely Oliver Fisher Winchesternek köszönheti a létét. Februári számunkban a Winchestereket mint vadászpuskákat mutatjuk be.

Minden, ami a fotózáshoz kell!

Független Információs Havilap

FOTOMOZAIK

szakcikkek • pályázatok • kiállítások • események • sok jó fotó
INGYENES apróhirdetés • szaküzletek árlistái • stb..., stb...

A fotográfiai havilap.

Keresse az újságarusoknál és a szaküzletekben, minden hónap elején.

...hogy mindent tisztán lásson!

IR 780 WP
vizálló
2,4x nagyítás

IR 750
fémváz
2x nagyítás

éjjellátók

IR 760
3,1x nagyítás

Vivitar®

látcsövek

8x56

9x60

ERVA

Fotó-Optika Canon Fótószaküzlet
1072 Budapest, Klauzál tér 13.

Tel.: (1) 352-8183, (1) 352-8191, (1) 461-0889 • Fax: (1) 461-0890

www.ervafoto.hu • www.vivitar.com